



MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

Anexă la Ordinul MECC
nr. 839 din 18.08.2020

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021**

Chișinău, 2020

COORDONATOR:

Valentina Gaiciuc, consultant principal, MECC

CONSULTANT:

Ludmila Ursu, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău

GRUPUL DE LUCRU:

- **Limba și literatura română**
Mariana Marin, dr., conf. univ., șef al cabinetului ministrului, MECC
- **Limba și literatura rusă**
Angela Curacițchi, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Matematică**
Ludmila Ursu, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
Tatiana Dubineanski, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Științe**
Stela Gînju, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
Angela Teleman, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Educație moral-spirituală**
Angela Cara, dr., conf. cerc., IȘE
Inga Apolschi, grad didactic superior, LT „Vasile Vasilache”, Chișinău
- **Istoria românilor și universală**
Tamara Cerbușca, grad didactic superior, IPL „Da Vinci”, Chișinău
- **Educație muzicală**
Marina Morari, dr., conf. univ., US „Alec Russo”, Bălți
- **Educație plastică**
Zinaida Ursu, grad didactic superior, Școala de Arte „Valeriu Poleakov”, Chișinău
- **Educație fizică**
Nicolae Bragarenco, dr., lector universitar, USEFS, Chișinău
- **Educație tehnologică**
Ala Vitcovschi, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Dezvoltare personală**
Ludmila Ursu, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Tamara Demcenco, grad didactic superior, ÎÎPLT „Orizont”, Chișinău
- **Programul *Pas cu Pas***
Valentina Lungu, grad didactic superior, Școala-grădiniță nr.152, Chișinău

CUPRINS

1. REGLEMENTAREA ORGANIZĂRII PROCESULUI EDUCAȚIONAL ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021	4
2. UTILIZAREA MANUALELOR ȘCOLARE ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021	5
3. ASPECTE SPECIFICE PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA DISCIPLINELE ȘCOLARE ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021	7
3.1. Orientări generale.....	7
3.2. Prioritizarea curriculară în condițiile crizei epidemiologice COVID-19	7
3.3. Recuperarea/ consolidarea și evaluarea inițială la începutul anului de studii	9
3.4. Adaptarea demersurilor didactice în contextul învățării directe și/ sau la distanță	11
4. REPERE METODOLOGICE PRIVIND PROCESUL EDUCAȚIONAL LA DISCIPLINELE ȘCOLARE ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021	13
4.1. Limba și literatura română	13
4.2. Русский язык и литература	24
4.3. Matematică	36
4.4. Științe	43
4.5. Istoria românilor și universală	45
4.6. Educație moral-spirituală	47
4.7. Educație muzicală.....	49
4.8. Educație plastică.....	52
4.9. Educație fizică.....	54
4.10 Educație tehnologică.....	63
4.11. Dezvoltare personală	66
5. ORIENTĂRI SPECIFICE PROCESULUI EDUCAȚIONAL ÎN CADRUL PROGRAMULUI PAS CU PAS	69
6. TEME DE CERCETARE ORIENTATIVE.....	77

1. REGLEMENTAREA ORGANIZĂRII PROCESULUI EDUCAȚIONAL ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

În anul de studii 2020-2021, organizarea procesului educațional în învățământul primar este reglementată prin Ordine ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării:

- Ordin nr. 1124 din 20 iulie 2018, privind aprobarea Curriculumului pentru învățământul primar;
- Ordin nr. 1249 din 22 iulie 2018 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal;
- Ordin nr. 683 din 03.06.19 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru al Comisiei multidisciplinare intrașcolare;
- Ordin nr. 1272 din 04.10.2019, cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind organizarea procesului educațional și aplicarea curriculumului național pentru învățământul primar în condițiile activității simultane;
- Ordin nr. 1468 din 13.11.2019, cu privire la aprobarea Metodologiei privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar, clasele I-IV;
- Ordin nr. 1467 din 12.11.2019, cu privire la modificarea și completarea Nomenclatorului tipurilor de documentație școlară;
- Ordin nr. 1619 din 10.12.2019, Cu privire la aprobarea Programului activităților extrașcolare în învățământul primar și secundar, ciclul I și II;
- Ordin nr. 70 din 30.01.2020, cu privire la aprobarea Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar;
- Ordin nr. 396 din 06.04.2020, privind aprobarea Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2020-2021;
- Ordin nr. 269 din 09.03.2020, privind aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la funcționarea consiliului de administrație al instituției de învățământ general;
- Ordin nr. 351 din 19.03.2020, cu privire la aprobarea „Metodologiei privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină în învățământul primar, gimnazial și liceal”;
- Ordin nr. 438 din 08.05.2020, cu privire la înscrierea copiilor în clasa I în anul de studii 2020-2021;
- Ordin nr. 581 din 23.06.2020, cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a instituțiilor de învățământ general și Metodologiei de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general;
- Ordin nr. 573 din 23.06.2020, cu privire la organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general și profesional tehnic;
- Ordin nr. 590 din 26.06.2020, cu privire la editarea cataloagelor școlare, aprobarea Instrucțiunilor de completare în anul de studii 2020-2021;
- Ordin nr. 840 din 19.08.2020, cu privire la organizarea anului de studii 2020-2021 în învățământul general.

În proiectarea și realizarea procesului educațional la disciplinele școlare se vor respecta prevederile Ghidului de implementare a curriculumului pentru învățământul primar (2018).

Pentru elevii cu CES, cadrele didactice vor elabora planuri educaționale individualizate în baza curricula disciplinelor (2018), în conformitate cu ghidul metodologic „Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare”, aprobat prin Ordinul ME nr. 671 din 1 august 2017.

2. UTILIZAREA MANUALELOR ȘCOLARE ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

Ținând cont de situația îngrijorătoare din ultimii ani privind utilizarea manualelor școlare, din anul curent de studii se va asigura și monitoriza utilizarea consecventă a manualelor școlare aprobate de MECC (Tabelul 1).

Manualul școlar constituie un document curricular oficial de politică educațională, care asigură concretizarea programei școlare prin următoarele componente:

- *componenta informațională* contribuie la transmiterea cunoștințelor, consolidarea, dezvoltarea și integrarea achizițiilor, educația socială și culturală etc.;
- *componenta acțională* reflectă un sistem de activități ce includ sarcini didactice formulate în context taxonomic, însoțite de metode și tehnici interactive, care implică elevii într-un proces de învățare constructiv prin stimularea imaginației, a gândirii creatoare, a învățării prin descoperire, realizând, totodată, evaluarea și autoevaluarea propriilor achiziții.

Pentru cadrele didactice, manualul trebuie să constituie un instrument de bază cu rol de proiect pedagogic deschis, de orientare îndeaproape a activității didactice în vederea realizării curriculumului. Pentru elevi, manualul este cel mai important instrument de lucru, detaliind într-un limbaj adecvat experiențele necesare pentru ca ei să poată atinge finalitățile stabilite prin curriculum în condițiile definite prin principiile pedagogice generale și specifice, aspectele de didactică a disciplinei. Lucrul cu manualul, ca suport pentru învățare, constituie una dintre componentele esențiale ale competenței cheie *a învăța să înveți*.

ATENȚIE! Caietele de lucru pentru elevi (tipărite) nu pot înlocui manualul școlar, deoarece nu includ componenta informațională ca suport pentru predarea noului, nu asigură funcțiile manualului școlar. Asemenea caiete constituie suporturi didactice auxiliare ce pot fi folosite în vederea antrenării și dezvoltării capacităților aplicative, constituente ale competențelor curriculare, în contexte legate de lucrul independent al elevilor, activităților diferențiate și individualizate, de teme pentru acasă (în conformitate cu cerințele regulamentare).

Suporturile didactice auxiliare (caiete de lucru ale elevilor, culegeri de teste/probe de evaluare, culegeri de exerciții) nu sunt aprobate de MECC. Alegerea și utilizarea lor constituie o libertate și o responsabilitate a cadrului didactic.

Suporturile didactice auxiliare se vor alege de către cadrele didactice în mod judicios, ținând cont de prevederile curriculare, posibilitățile de armonizare cu manualul, specificul clasei de elevi. Alegerea suporturilor auxiliare se va consulta cu managerul pentru învățământul primar, care va exclude abuzul de suporturi didactice auxiliare, precum nici nu va impune procurarea unor anumite suporturi. Achiziționarea auxiliarelor se va face cu acordul și semnătura părinților, cu fixare în procesul verbal al ședințelor prestabilite.

Tabelul 1. Manualele școlare aprobate de MECC pentru anul de studii 2020-2021

Denumirea	Limba de instruire	Anul introducerii în SÎM	Autorii	Editura
Clasa I				
Limba și literatura română (Abecedar)	Română	2020	M. Buruiană, S. Cotelea ș.a.	Știința
Limba și literatura rusă (Букварь)	Rusă	2020	E. Novac, T. Rasscazova	ARC
Limba și literatura română	Rusă	2019	T. Callo	ARC
Matematică	Română/ Rusă	2016	L. Ursu, I. Lupu, Iu. Iasinschi	Prut Internațional
Clasa a II-a				
Limba și literatura română	Română	2019	M. Marin, D. State	Cartier
Limba și literatura rusă	Rusă	2015	T. Rasscazova, T. Mihailova ș. a.	Știința
Limba și literatura română	Rusă	2019	V. Guțu, T. Cazacu	Lumina

Matematică	Română/ Rusă	2017	L. Ursu, I. Lupu, Iu. Iasinschi.	Prut Internațional
Științe	Română / Rusă	2019	G. Bărbulescu, D.E. Ioniță, A.M. Cănașoiu	Litera
Educație muzicală	Română/ Rusă	2019	A. Borș, M. Morari ș.a.	Știința
Educație plastică	Română/ Rusă	2015	E. Samburic, L. Prisăcaru ș.a.	ARC
Educație moral - spirituală	Română/ Rusă	2019	T. Neculcea, A. Cara, A. Vartic	Lyceum
Clasa a III-a				
Limba și literatura română	Română	2020	M. Buruiană, A. Ermicioi ș. a.	Știința
Limba și literatura rusă	Rusă	2016	T. Rasscazova, T. Mihailova	Știința
Limba română ALBINUȚE	Rusă	2020	T. Cazacu, L. Nicolăescu - Onofrei, Z. Tăriță	Cartier
Matematică	Română/ Rusă	2020	L. Ursu, I. Lupu ș.a.	Prut
Științe	Română/ Rusă	2016	Z. Galben - Panciuc, I. Botgros ș.a.	Prut
Educație muzicală	Română /Rusă	2020	M. Morari, A. Borș	Știința
Educație plastică	Română/ Rusă	2020	I. Cañțiru, A. Vatavu, O. Carauș	ARC
Educație tehnologică	Română/ Rusă	2016	E. Grosu, R. Croitoru, L. Ciobanu ș.a.	Epigraf
Clasa a IV-a				
Limba și literatura română	Română	2020	M. Marin, T. Niculcea	Cartier
Limba și literatura rusă	Rusă	2017	G. Drozd, O. Borodaeva, O. Kurteva	Tip. Centrală
Limba și literatura română FĂGURAȘ	Rusă	2020	T. Cazacu, L. Nicolăescu, Z. Tăriță	Cartier
Matematică	Română/ Rusă	2020	L. Ursu, I. Lupu, Iu. Iasinschi.	Prut Internațional
Științe	Română/ Rusă	2017	Z. Galben - Panciuc, I. Botgros ș.a.	Prut Internațional
Istoria românilor și universală	Română/ Rusă	2020	P. Cerbușca	Știința
Educație muzicală	Română/ Rusă	2017	S. Croitoru, I. Gagim	Știința
Educație plastică	Română/ Rusă	2020	I. Cañțiru, A. Vatavu, O. Carauș	ARC
Educație tehnologică	Română/ Rusă	2017	E. Grosu, R. Croitoru ș.a.	Epigraf

3. ASPECTE SPECIFICE PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA DISCIPLINELE ȘCOLARE ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

3.1. ORIENTĂRI GENERALE

Ținând cont de particularitățile specifice ale procesului educațional în contextul crizei epidemiologice COVID-19, odată cu punerea în aplicare a oricărui model selectat la nivelul instituției de învățământ pentru organizarea procesului educațional în anul de studii 2020-2021, demersul didactic va fi orientat spre:

- (1) asigurarea unei perioade de timp pentru **recuperare/consolidare** la începutul anului școlar, la fiecare disciplină, în funcție de necesitățile elevilor privind formarea competențelor proiectate la clasa precedentă, în condițiile pandemiei din anul de studii 2019-2020;
- (2) administrarea **evaluării inițiale** după perioada de recuperare/consolidare, în toate clasele și la toate disciplinele școlare;

ATENȚIE! În perioada evaluărilor inițiale la începutul anului școlar se va exclude stresarea elevilor și a părinților. Această perioadă coincide cu adaptarea/ readaptarea micului școlar la procesul educațional în condițiile crizei epidemiologice COVID-19 și trebuie să instaleze o stare de bine pentru toți participanții la acest proces. Evaluarea inițială la începutul anului școlar, ca, de altfel, orice act evaluativ, nu trebuie să fie abordată ca motiv pentru acțiuni restrictive/ mustrare/ învinovățire, dar ca o pistă pentru îmbunătățirea performanțelor.

- (3) proiectarea didactică de lungă și de scurtă durată cu **adaptări curriculare în contextul prioritizării finalităților**, în funcție de perioada de timp oferită recuperării/consolidării la începutul anului școlar și rezultatele evaluării inițiale.

ATENȚIE! În anul de studii 2020-2021 este recomandabilă la începutul anului proiectarea de lungă durată doar pentru semestrul 1, iar la finalizarea acestuia - proiectarea pentru semestrul 2, ținând cont de evoluția crizei epidemiologice COVID-19. Pe pagina web a MECC se oferă modele de proiecte didactice de lungă durată la diferite discipline pentru clasele I-IV. Managerii vor urmări **respectarea judicioasă și personalizarea adecvată a modelelor** de către cadrele didactice, în funcție de situațiile concrete.

3.2. PRIORITIZAREA CURRICULARĂ ÎN CONDIȚIILE CRIZEI EPIDEMIOLOGICE COVID-19

În condițiile crizei epidemiologice COVID-19, este recomandabilă o prioritizare curriculară. În tabelul 2 se prezintă unitățile de competență care se recomandă ca extindere sau opțional în condițiile învățării mixte (directe și/sau la distanță). Celelalte unități de competență rămân a fi obligatorii.

Astfel, în condițiile specifice ale învățării mixte în anul școlar curent, se propune o gradare a obligativității unităților de competență, care generează adaptări ale conținuturilor și necesită o atenție sporită la elaborarea/adaptarea probelor de evaluare:

- (1) **unități de competență obligatorii** – abordate în mod obligatoriu în procesul de predare-învățare și evaluate în mod obligatoriu conform MECD;
- (2) **unități de competență la extindere** – abordate la decizia cadrului didactic în procesul de predare-învățare, doar în premisa realizării depline a prevederilor obligatorii; nu se evaluează;
- (3) **unități de competență opționale** – abordate la decizia cadrului didactic în procesul de predare-învățare, doar în premisa realizării depline a prevederilor obligatorii și a celor la extindere; nu se evaluează.

Cadrele didactice vor ține cont de prioritizarea curriculară:

- la proiectarea didactică de lungă și de scurtă durată;
- la elaborarea/ alegerea/ adaptarea probelor de evaluare.

Specificăm că, în anul de studii 2020-2021, **zilele de activități transdisciplinare vor avea caracter opțional.**

ATENȚIE! În condițiile unui învățământ tradițional toate aceste prioritizări se exclud.

Tablelul 2. Unități de competență recomandate ca extindere sau opțional în condițiile învățării directe și/sau la distanță în anul de studii 2020-2021

Legendă: * - extindere; ** - opțional

Disciplina	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Limba și literatura română	1.1*; 1.2*; 2.2*; 2.3*; 2.4*; 2.5**; 2.6*; 2.7*; 3.3*; 3.4*; 3.5**; 4.3*; 5.2*; 6.1*; 6.2*; 6.3**; 6.4**	1.1*; 1.2*; 2.2*; 2.3*; 2.4*; 2.5**; 2.6*; 2.7*; 3.3*; 3.4*; 3.5**; 4.3*; 4.4*; 5.2*; 6.2*; 6.3*; 6.4**.	1.1*; 1.2*; 2.3*; 2.4*; 2.5**; 2.6*; 2.7*; 3.3*; 3.4*; 3.5**; 3.8**; 4.2*; 4.3*; 5.2*; 5.3*; 5.4*; 5.5*; 6.2*; 6.3*; 6.4**; 6.5**.	1.2**; 1.3*; 1.4*; 2.2*; 2.4*; 2.5*; 2.6*; 2.7**; 3.4*; 3.5*; 4.1*; 4.3*; 4.4*; 5.4*; 6.1*; 6.3*; 6.4*.
Русский язык и литература	1.2*; 3.4*; 3.5*; 5.1*; 6.1*; 6.3*.	1.2*; 2.1*; 3.2*; 3.4*; 3.5*; 4.1*; 5.4** 6.1*; 6.3*.	1.2*; 1.3*; 1.4**; 3.2*; 3.4*; 3.5*; 6.1*; 6.3*.	1.2*; 1.3*; 1.4**; 3.2*; 3.4*; 3.5* 4.1**; 4.2*; 6.1*; 6.3*.
Matematică	3.5*; 4.8*; 5.8*.	1.5*; 2.5*; 3.5*; 3.6*; 4.2*; 4.4**.	2.5*; 3.5*; 3.7*; 4.2*; 4.5**; 4.6*.	2.5*; 3.5*; 5.2*; 5.6**.
Științe	-	1.3*; 2.5*; 3.3*; 4.5*.	1.4**; 2.4*; 3.3*; 3.4**; 4.4**.	1.5*; 3.3**; 3.4*; 4.2*; 4.3*.
Istoria românilor și universală	-	-	-	1.3*; 2.2*; 3.2**.
Educație moral-spirituală	4.1*.	3.1*; 4.1*.	3.2**; 4.1*; 4.2*.	3.2*; 4.1*.
Educație muzicală	2.2*; 4.1*.	4.2*.	2.2*.	2.2*; 3.1*; 3.3*.
Educație plastică	3.2*; 4.2*.	1.3*; 3.1*; 4.1*; 4.2*.	2.2*; 4.1*; 4.2**.	3.1*; 4.1*; 4.2**.
Educație fizică	2.1**; 2.2**; 2.4*; 2.7*; 2.10**; 3.3*.	2.1**; 2.2**; 2.6**; 2.9*; 2.10**; 3.2*; 3.4**.	1.2*; 2.1**; 2.3*; 2.5**; 2.6*; 2.8**; 2.11**; 3.3*.	1.3*; 2.1*; 2.3**; 2.5**; 2.7*; 2.8*; 2.10*; 2.11**; 2.12*; 2.13**; 3.1**; 3.3*.
Educație tehnologică	3.4*; 3.6*; 3.7*; 3.10*; 3.12*.	2.3*; 3.3*; 3.4*; 3.5*; 3.7*; 3.8*; 3.10*.	1.3*; 2.2*; 2.3*; 3.2*; 3.3*; 3.5*; 3.6*; 3.9*; 3.10*; 3.13*; 3.14*; 4.3*; 4.4*; 5.3*; 5.4*; 6.3*; 6.4*; 6.5*.	1.2*; 1.3*; 1.4*; 2.2*; 2.3*; 3.5*; 3.6*; 3.10*; 4.3*; 4.4*; 5.2*; 5.4*; 6.3**; 6.4*; 6.5*; 7.2*; 7.5*; 8.4*; 8.5*; 8.6*; 8.7*; 8.8*; 8.9*.
Dezvoltare personală	1.2*; 2.2*.	-	4.3*.	3.1*; 4.3*.

3.3. RECUPERAREA/ CONSOLIDAREA ȘI EVALUAREA ÎNȚĂLĂ LA ÎNCEPUTUL ANULUI ȘCOLAR

În contextul desfășurării procesului de învățământ la distanță în perioada 11 martie - 31 mai a anului de studii 2019-2020, recuperarea/consolidarea și evaluarea inițială la începutul anului școlar 2020-2021 au o importanță deosebită.

În clasele II-IV se vor proiecta și realiza **în mod obligatoriu** activități special destinate recuperării/consolidării achizițiilor curriculare dobândite de elevi în anul școlar precedent, cu preponderență vizând cele învățate la distanță și necesare pentru studierea cu succes a disciplinei în anul școlar curent. Această prevedere nu se referă la: disciplina *Științe* în clasa a II-a, deoarece în clasa I nu s-a învățat; disciplina *Istoria românilor și cea universală*, care începe în clasa a IV-a. În aceste cazuri, evaluarea inițială la începutul anului școlar se realizează în mod tradițional.

Rezultatele activităților de recuperare/ recapitulare vor fi determinate în cadrul **evaluării inițiale** a unităților de competență prioritare, prevăzute în curriculum pentru sfârșitul clasei precedente, și vor fi valorificate ulterior în cheia diferențierii și individualizării.

- **La disciplina Limba și literatura română** evaluarea inițială de la începutul anului școlar se va realiza în cadrul unității de învățare nr. 1 la momentul decis de cadrul didactic, printr-o probă de scrisă ce va include itemi pe nivele cognitive. Evaluarea orală a unităților de competență prevăzute pentru recuperare/consolidare se va realiza prin evaluări punctuale pe parcursul unității de învățare nr. 1.
- **La disciplina Русский язык и литература (clasele cu instruire în limba rusă)**, evaluarea inițială de la începutul anului școlar se va realiza la finele unității de învățare nr. 1, în întregime dedicată recuperării/consolidării achizițiilor cognitive dobândite în clasa precedentă. Proba de evaluare inițială va fi scrisă și va include itemi pe nivele cognitive. Evaluarea orală a unităților de competență prevăzute pentru recuperare/consolidare se va realiza prin evaluări punctuale pe parcursul unității de învățare nr. 1.
- **La disciplina Matematică**, evaluarea inițială de la începutul anului școlar se va realiza la finele unității de învățare nr. 1, în întregime dedicată recuperării/recapitulării achizițiilor cognitive dobândite în clasa precedentă. Testul/proba de evaluare inițială va fi scris și va include itemi pe nivele cognitive. Manualele de matematică, aprobate pentru anul școlar 2020-2021, conțin asemenea probe la sfârșitul primei unități de învățare.
- **La celelalte discipline** (Științe, Educație moral-spirituală, Educație muzicală, Educație plastică, Educație fizică, Educație tehnologică, Dezvoltare personală), evaluarea inițială se va realiza în cadrul unității de învățare nr. 1. Se recomandă a folosi metoda alternativă de evaluare *observarea comportamentului cognitiv al elevului* pe parcursul activităților de recuperare/consolidare.

Recomandări concrete la disciplinele școlare se prezintă în capitolul 4 al prezentului document.

Rezultatele elevilor la evaluarea inițială de la începutul anului școlar **nu vor fi apreciate prin calificative sau descriptori** ai nivelelor de performanță. Învățătorul va adopta o abordare calitativă, centrându-se pe **elucidarea deficiențelor de cunoaștere, înțelegere și aplicare**, va formula judecăți apreciative, folosind cuvinte încurajatoare și evidențiind aspectele la care elevul trebuie să ia atenție pe viitor.

Pentru fiecare elev, rezultatele căruia la evaluarea inițială vor demonstra că nivelul necesar învățării cu succes în anul curent nu a fost atins, se va pune în aplicare un **plan de recuperare** după modelul din *Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar, clasele I-IV (2019)*, care se va plasa în portofoliul elevului respectiv.

Activitățile de recuperare/ consolidare vor fi încadrate în proiectarea didactică la unitatea de învățare nr. 1:

(1) la nivel de proiectare anuală (administrarea disciplinei)

- la calculul numărului de ore pentru unitatea de învățare nr. 1 se va ține cont de timpul alocat activităților de recapitulare/consolidare și, corespunzător, se va indica evaluarea inițială de la începutul anului școlar (EI 1);

- la repartizarea orelor pentru celelalte unități de învățare se va ține cont de numărul de ore alocat unității nr. 1 în contextul general al recomandărilor curriculare privind repartizarea orelor pe unități de învățare;

(2) la proiectarea unității de învățare nr. 1:

- lista unităților de competențe proiectate la această unitate de învățare se vor include cele ce se preconizează pentru recuperare/ consolidare, numerotându-le: R/C1, R/C2 etc.; respectivele unități de competențe se selectează din curriculumul clasei precedente, din lista unităților prevăzute la sfârșitul acestei clase (ele pot fi găsite și în anexele Tabelului de performanță, ca finalități¹);
- la rubrica „Observații” se va scrie unitatea de competență (R/C) care a fost recuperată/ consolidată la lecția respectivă; această cerință nu este obligatorie în cazul în care toată unitatea de învățare nr. 1 este destinată recuperării/consolidării (de exemplu, disciplinele Русский язык и литература (clasele cu instruire în limba rusă), Matematică);

(3) la nivel de proiectare de scurtă durată/ scenarizarea lecțiilor la distanță în cadrul unității de învățare nr. 1:

- activitățile de recuperare/consolidare vor fi reflectate la nivel de obiective ale lecției, în baza unităților respective de competențe (R/C);
- sarcinile de recuperare/consolidare vor fi preponderent selectate/clonate din manualele aprobate de MECC;
- se va promova abordarea diferențiată și individualizată, inclusiv la temele pentru acasă.

Exemplul 1. Științe, clasa a IV-a

Unitatea de învățare nr. 1. Omul – parte a naturii.

Nr. de ore alocate: 8

Unități de competență:

R/C1.Descrierea condițiilor și mediilor de viață ale lumii vii.

R/C2.Relatarea despre Republica Moldova: localizare pe hartă; relief; ape

R/C3.Argumentarea influenței condițiilor de viață asupra organismelor.

1.1.Recunoașterea componentelor naturii.

1.2.Identificarea caracteristicilor corpurilor din natură.

1.3.Clasificarea corpurilor din mediul înconjurător.

1.4.Distingerea părților componente ale corpului uman.

1.5.*Compararea corpurilor din natură.²

1.6. Descrierea etapelor de viață ale omului.

1.7. Aprecierea influențelor tehnologiilor moderne în viața omului.

Detalieri de conținut	Nr.ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1. Condițiile și mediile de viață ale lumii vii. Diversitatea lumii vii	1		M. cl. II ³ , p. 27	EI 1	R/C1, R/C3
2. Republica Moldova: localizare pe hartă; relief; ape; zone naturale	1		M. cl. III ⁴ , p. 14, 26, 49	Observarea comportamentului cognitiv	R/C2, R/C1
3. Diversitatea naturii	1		M. cl. IV ⁵ , p. 86		R/C1
4. Corpul uman	1		M. cl. IV, p. 16		
5. Etapele de viață ale omului	1		M. cl. IV, p. 41		
6. Omul – explorator și inventator	1		M. cl. IV, p. 97		
7. Tehnologiile moderne	1		M. cl. IV, p. 97		
8. Omul – parte a naturii. Analiză-sinteză	1		Probă de evaluare	EFE1	

¹ v. Tabelul de performanță în *Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar, clasele I-IV (2019)*.

² Extindere, v. Tabelul 2.

³ Galben-Panciuc Z. ș.a. *Științe. Manual pentru clasa a II-a*. Chișinău: Prut, 2015.

⁴ Galben-Panciuc Z. ș.a. *Științe. Manual pentru clasa a III-a*. Chișinău: Prut, 2016.

⁵ Galben-Panciuc Z. ș.a. *Științe. Manual pentru clasa a IV-a*. Chișinău: Prut, 2016.

Exemplul 2. Matematică, clasa a III-a

Unitatea de învățare nr. 1. *Repetăm cu sârguință, învățăm cu ușurință.* Recuperarea/consolidarea achizițiilor curriculare dobândite în clasa a II-a

Nr. de ore alocat: 12

Unități de competențe prevăzute la sfârșitul clasei a II-a:

Elevul poate:

R/C1: identifica, citi și scrie, compara și ordona numere naturale până la 100;

R/C2: utiliza elemente de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, operație aritmetică;

R/C3: efectua operații aritmetice în centrul 0-100: adunarea și scăderea fără și cu trecere peste ordin; înmulțirea și împărțirea tabelară;

R/C4: explica modul de calcul și ordinea efectuării operațiilor în exerciții cu două operații, fără și cu paranteze;

R/C5: aplica operațiile aritmetice și proprietățile acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date;

R/C6: rezolva probleme cu, cel mult, două operații, cu plan sau cu justificări, prin exercițiu, manifestând ca atitudine și valori specific predominant:

- corectitudinea și coerența limbajului matematic;
- atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent;
- valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor.

Detalii de conținut	Nr. Ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1. Numerele naturale de la 0 până la 100. Actualizare	1		M ⁶ , p. 4-5		
2. Adunarea și scăderea până la 100. Actualizare	1		M, p. 6-7		
3. Legătura dintre adunare și scădere. Actualizare	1		M, p. 8-9		
4. Legătura dintre adunare și scădere. Consolidare-dezvoltare	1				
5. Înmulțirea și împărțirea tabelară. Actualizare	1		M, p. 10-11		
6. Înmulțirea și împărțirea tabelară. Consolidare-dezvoltare	1				
7. Legătura dintre înmulțire și împărțire. Actualizare	1		M, p. 12-13		
8. Legătura dintre înmulțire și împărțire. Consolidare-dezvoltare	1				
9. Ordinea efectuării operațiilor. Actualizare	1		M, p. 14-15		
10. Ordinea efectuării operațiilor. Consolidare-dezvoltare	1				
11. Analiza-sinteza achizițiilor dobândite în cl. II	1		M, p. 16		
12. Evaluare inițială	1		test, M, p. 17	EI 1	R/C 1-6

3.3. ADAPTAREA DEMERSURILOR DIDACTICE ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂRII DIRECTE ȘI/ SAU LA DISTANȚĂ

În condițiile specifice de organizare a procesului educațional, demersul didactic se va axa pe următoarele prevederi:

- **accentuarea actului de învățare**, stimulând învățarea individuală/ independentă în măsura posibilităților fiecărui copil;
- **familiarizarea micilor școlari cu tehnici de învățare independentă** și aplicarea lor în studierea materiei noi, respectând particularitățile de vârstă; în acest sens este imperios necesar de a asigura **capacitatea elevului de a lucra cu manualul școlar** – elevul trebuie să cunoască ce informații conține manualul și să fie capabil să găsească, la necesitate, regula/ exemplul/ modelul/ algoritmul etc. care îl poate ajuta la efectuarea unei sarcini de lucru independent.

⁶ Ursu L., Lupu I., Iasinschi Iu. *Matematică. Manual pentru clasa a III-a*. Chișinău: Prut, 2020.

În contextul crizei epidemiologice COVID-19, se va opta pentru învățarea directă și/sau la distanță în baza manualelor aprobate de MECC.

În cazul comunicării la distanță, se vor valorifica trei forme recomandate de *Metodologia privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină, aprobată prin ordinul MECC nr. 351 din 19.03.2020*: sincronă, asincronă, mixtă.

Tablelul 3. Modelul mixt de învățare: scenarizare orientativă

Etapele lecției ERRE	Activități	Timp (min.)	Forme de organizare	Resurse
Evocare	▪ Momentul organizatoric de salut.	1-2	directă/ sincronă	intervenția directă a cadrului didactic, asigurată de o aplicație
	▪ Verificarea/analiza temelor pentru acasă/ actualizarea cunoștințelor (la necesitate)	5-10		
Realizare a sensului	▪ Prezentarea propriu-zisă a subiectului lecției.	5-10	directă/ sincronă	manual, prezentare digitală, fișier video sau intervenția directă a cadrului didactic, asigurată de o aplicație
	▪ Dirijarea învățării: 1) explicarea sarcinii de lucru independent;	5	directă/ sincronă/ asincronă	manual, prezentare digitală, fișier video sau intervenția directă a cadrului didactic, asigurată de o aplicație
	2) realizarea de către elevi a sarcinii propriu-zise.	15	directă/ sincronă/ asincronă	manual, caiet/ suport auxiliar
Reflecție	▪ Acordarea feedback-ului individual și colectiv.	5-10	directă/ sincronă/ asincronă	intervenția cadrului didactic, asigurată de o aplicație
Total: 45 min.; circa 30 min. sincron.				
Extindere	▪ Temă pentru acasă, după caz – diferențiat/ individualizat.	15-20 după finalizarea orelor din orar	independentă	manual, caiet/ suport auxiliar verificarea ulterioară de către cadrul didactic asigurată de o aplicație.

Ca suport pentru activități asincron de dirijare a învățării și de învățare independentă, este recomandabil de a propune elevilor algoritmi de realizare a sarcinilor/ metode/ tehnici de învățare prezentate clar, succint, pertinent în corespundere cu particularitățile de vârstă ale elevilor. În acest scop pot fi folosite resurse oferite pe paginile web mecc.gov.md și educatieonline.md.

Sarcinile de învățare independentă propuse ca temă pentru acasă, după caz – diferențiat/ individualizat, se proiectează în corespundere cu *Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă (2018)* și se verifică în conformitate cu *Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar (2019)*. Se interzice a impune elevului realizarea sarcinilor de învățare din suporturi didactice auxiliare la care acesta nu are acces.

În condițiile învățării la distanță rămân obligatorii prevederile *Metodologiei privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar (2019)*, inclusiv cele cu referință la activitățile de autoevaluare (autoverificare, autocorectare, autoapreciere).

Aplicațiile folosite în învățământul la distanță se vor alege în baza abordării critice a experienței acumulate, ținând cont de toți factorii posibili de impact. Pot fi recomandate, de exemplu:

- pentru comunicarea sincronă: Zoom, Google Meet, Skype;
- pentru afișarea și cumularea modelelor de realizare a sarcinilor oferite asincron, cumularea lucrărilor/ produselor realizate de elevi: Google classroom, Padlet, Linoit, Studii.md etc.;

- pentru colectarea mesajelor video/ audio cu produse orale de la elevi: Flipgrid, Vocaroo, SpeakPipe, Online Voice Recorder etc.;
- în contextul utilizării tablei interactive online, atât sincron cât și asincron: iDroo, Openboard etc.;
- pentru crearea probelor de evaluare: Kahoot, Quizizz; Wizer.me etc.

ATENȚIE!

- (1) Calitățile aplicațiilor folosite au, cu certitudine, valoare considerabilă, dar primordială este calitatea metodică a materialelor. În acest sens, materialele oferite elevilor prin aplicații digitale se vor elabora în baza manualelor aprobate de MECC.
- (2) Se va exclude avalanșa de aplicații folosite în procesul educațional la distanță, alegând doar cele mai optimale pentru condițiile concrete, care să fie accesibile și pentru părinții elevilor.

4. REPERE METODOLOGICE PRIVIND PROCESUL EDUCAȚIONAL LA DISCIPLINELE ȘCOLARE ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

4.1. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

4.1.1. Recomandări generale asupra proiectării didactice

La realizarea proiectării didactice de lungă durată a se ține cont de următoarele:

- (1) Subiectul curricular trebuie să fie scris întocmai ca în curriculum. Textul literar urmează a fi explorat conform concepției curriculare integrate, în contexte de dezvoltare a noțiunilor lingvistice și literare.

Așadar în rubrica **Conținuturi** a proiectării de lungă durată se va trece conținutul curricular, spre exemplu:

- ✓ Viteza și ritmul citirii. Textul-suport: „Guguța la școală” de Spiridon Vangheli.
- ✓ Cuvinte cu sens propriu, cuvinte cu sens figurat. Textul-suport: „Învățătura” de Nicolae Tăutu.

- (2) La realizarea proiectării didactice de lungă durată, se va ține cont de următoarea distribuție a orelor pe unități de învățare. Manualele aprobate de MECC pentru anul de studii 2020-2021 orientează cadrele didactice la următoarea distribuție (cadrele didactice vor utiliza acest tabel drept un reper util care are caracter recomandat):

Clasa	Nr. ore săpt.	Nr. ore per unit. de învățare	Nr. de unități de învățare	Nr. de ES	Nr. de EFE	Nr. ore anual
I	8	I-38 II-82 III - 86 IV-66	4	6 = 4 scrise + 2 orale + 1 anuală	14	272
II	7	24-26	9	13= 9 scrise + 4 orale + 1 anuală	22	231
III	7	26-31	8	12 = 8 scrise + 4 orale + 1 anuală	24	231
IV	7	22-24	10	15= 10 scrise + 5 orale + 1 anuală	21	231

ATENȚIE! Evaluarea sumativă se va organiza în funcție de acest calcul, fiind foarte importantă ora premergătoare de recapitulare/ analiză-sinteză precum și cea ulterioară de activități diferențiate de postevaluare (recuperare, antrenare, dezvoltare).

4.1.2. Recomandări privind recuperarea/consolidarea competențelor curriculare în anul de învățământ 2020-2021

În procesul proiectării de lungă durată după manualele aprobate pentru anul curent, se va ține cont de introducerea următoarelor elemente obligatorii, care corespund cu perioada învățării la distanță.

Cadrele didactice vor analiza finalitățile curriculare pentru clasa precedentă și le vor determina pe cele necesare de recuperat/consolidat în perioada de revenire la școală, numerotându-le, respectiv cu R/C1, R/C2 etc.

În continuare se prezintă conținuturi recomandate pentru a fi recuperate/consolidate în unitatea de învățare nr. 1.

ATENȚIE!

- (1) La fiecare lecție, în perioada de revenire, învățătorul își va proiecta simultan cu activitățile conform manualului următoarele conținuturi curriculare și la discreția sa va acorda timp suficient pentru exersare până a realiza unul din obiectivele: recuperare sau consolidare.
- (2) Conținuturile de mai jos vor fi preluate în funcție de subiectele lecției care corespund manualului și vor fi înregistrate la aceeași lecție cu unitatea de conținut de bază. În rubrica *Observații* va fi indicat abreviat R (Recuperare) / C (Consolidare).
- (3) Pentru **clasa I**, nu vor fi scrise acțiuni speciale în legătură cu perioada de revenire. Proiectarea de lungă durată va fi tradițională.

Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sunetul și litera – corespondența dintre ele. Alfabetul limbii române. 2. Dialogul simplu. Eticheta comunicării în dialog. Formule elementare de solicitare și de permisiune. 3. Prezentarea personală. Prezentarea membrilor familiei (prenume, grade de rudenie primară). 4. Relatări/ povestiri de fapte, întâmplări, fragmente din povești, texte audiate, citite. 5. Ortografia cuvintelor ce conțin grupurile de litere <i>ce, ci, che, chi, ge, gi, ghe, ghi</i> și a cuvintelor cu <i>î, â, x</i>. 6. Majuscula la început de propoziție, la prenume și nume de persoane. 7. Semnele de punctuație la sfârșit de propoziții: punctul (.), semnul întrebării (?), semnul exclamării (!). 8. Propoziția după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă. 9. Biblioteca școlii, biblioteca clasei. 10. Unele semnale ale serviciilor: asistență medicală de urgență, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ortografia cuvintelor ce conțin grupurile de litere (<i>ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi</i>) 2. Cuvinte cu sens asemănător/ opus. 3. Citirea textului nonliterar/ informativ: articol de ziar, felicitarea, scrisoarea, afișul. 4. Aprecierea textelor literare. 5. Viteza și ritmul citirii. 6. Părțile principale de propoziție: subiectul și predicatul (pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei.) 7. Acordul dintre subiect și predicat. 8. Propoziția simplă, propoziția dezvoltată, afirmativă/ negativă. 9. Cuvinte cu sens propriu, cuvinte cu sens figurat. 10. Biblioteca școlii, biblioteca clasei. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Textul audiat. Relatarea unor evenimente, informații din mass-media. 2. Comunicarea nonverbală. Semne convenționale în comunicarea cotidiană, inclusiv semne rutiere. 3. Tehnica citirii (cu voce și în gând). Calitățile citirii: corectă, conștientă, cursivă, expresivă (dezvoltarea lor). 4. Ideea principală, ideile secundare (ghidat). 5. Caracterizări simple de persoane/personaje literare după faptele descrise, organizate pe baza unor repere. Personajele literare pozitive și negative. Atitudinea față de comportamentul personajelor descrise. 6. Scrierea corectă a cuvintelor ce conțin grupuri de litere <i>ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi</i>, a cuvintelor ce se scriu cu <i>m</i> înainte de <i>b, p, a</i> cuvintelor cu <i>î, â, x</i>. 7. Scrierea cuvintelor cu cratimă: <i>sa/ s-a; sau/ s-au; ea/ ia/ i-a; la/ l-a</i>.

pompieri, poliție; semne rutiere; afișe informaționale.

8. Părțile principale de propoziție: predicatul și subiectul.
9. Părțile secundare de propoziție (fără terminologie).
10. Biblioteca școlară/comunitară. Preferințe de cărți și impresii despre carte.

4.1.3. Adaptarea proiectării didactice în contextul învățării directe și sau la distanță

În perspectiva reflectării conținutului curriculumului în limba și literatura română în anul de studii 2020-2021, se recomandă învățarea directă și / sau la distanță.

În cazul comunicării directe, demersul practic al educației lingvistice și literare în clasele primare este reglementat de principii inter- și multidisciplinare, iar abordarea holistică a disciplinei școlare *limba și literatura română* presupune interacțiunea și corelarea elementelor de construcție a comunicării (unități fonologice, lexicale și gramaticale), precum și echivalența proceselor ce definesc exprimarea orală (vorbirea) și a celor ce definesc exprimarea scrisă (redactarea), implicând în mod pregnant funcțiile afectivă, motivațională și atitudinală ale comunicării și ale comportamentului elevului, în general.


Realizarea acestora se produce inclusiv în baza textului literar/nonliterar, care profilează și dezvoltă necesitatea și utilitatea de învățare a limbii române pe coordonatele lingvistică, comunicativă, literar-artistică.

În cazul comunicării la distanță, trebuie luate în considerare trei scenarii de instruire recomandate de *Metodologia pentru desfășurarea unui proces educațional la distanță, aprobată prin ordinul MECC nr. 351 din 19.03.2020*: sincrone, asincrone, mixte.

De asemenea, este recomandat să ținem cont de dificultățile de a desfășura o lecție integrată, deoarece vorbim despre adaptarea conținuturilor educaționale pe coordonatele lingvistică, comunicativă, literar-artistică pentru o perioadă limitată de timp (15-20 de minute), ceea ce va permite utilizarea doar a anumitor elemente de integrare.

Atunci când organizăm învățare sincronă sau dirijată la distanță asincron, trebuie să ținem cont de tipurile de lecții pentru predarea subiectelor lingvistice, comunicative, literar-artistice ale lecției.

Explorarea textului(literar și nonliterar)	Ateliere de vorbire, discuție, dezbateri
<p>Evocarea</p> <p>➔ <i>direct/sincron</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Momentul organizatoric⁷ de salut (1-2 min.) <p>Realizarea sensului (5-10 min.)</p> <p>➔ <i>direct/sincron</i></p> <p>În cazul lecturii explicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ citirea multiplă: citire model (în gând); citire în lanț; citire selectivă; citire pe roluri; citire integrală etc.; ✓ identificarea cuvintelor noi; ✓ explicarea cuvintelor noi; ✓ integrarea cuvintelor noi în enunțuri proprii; ✓ selectarea expresiilor artistice; ✓ comentarea ghidată a expresiilor artistice; ✓ desprinderea mesajului lecturii. <p>În cazul lecturii interpretative:</p>	<p>Evocarea</p> <p>➔ <i>direct/sincron</i></p> <p>Momentul organizatoric de salut (1-2 min.)</p> <p>Realizarea sensului</p> <p>➔ <i>direct/sincron</i></p> <p>Prezentarea sarcinii de lucru independent (5 min.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Alegerea lecturii sau temei de discuție, de vorbire, de dezbateri ✓ Alegerea partenerului/ partenerilor de discuție, de vorbire, de dezbateri ✓ Realizarea sarcinii propriu-zise, în condițiile propuse (independent, în voce, în parteneriat). ✓ Lansarea primelor impresii, emoții. <p>Înregistrarea în fișă de lectură.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ reproducerea succintă a unor date din viața unui scriitor; ✓ enumerarea unor lecturi din tematica operei scriitorului (după caz); ✓ integrarea lecturii genului literar și speciei corespunzătoare deducerea structurii compoziționale; ✓ analiza elementelor prozodice; desprinderea mesajului lecturii literare. <p>Dirijarea învățării:</p> <p>a. explicarea sarcinii de lucru independent (5 min.)  <i>asincron</i></p> <p>b. Realizarea de către elevi a sarcinii propriu-zise (15 min.)</p> <p>În cazul lecturii explicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ alcătuirea de enunțuri originale cu aceste expresii artistice; ✓ delimitarea lecturii în fragmente (sau tablouri); ✓ analiza fragmentelor; ✓ elaborarea ideilor principale; ✓ alcătuirea planului de idei; ✓ povestirea lecturii după plan; <p>În cazul lecturii interpretative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identificarea momentelor narațiunii și a tablourilor descrierii; ✓ caracterizarea unor personaje; ✓ povestirea lecturii; <p>Reflecția</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Acordarea feedback-ului individual și colectiv (5-10 min.) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Discuții cu colegul / colegii / învățătorul despre primele impresii. <p>Dirijarea învățării:</p> <p>a. Explicarea sarcinii de lucru independent (5 min.)</p> <p>b. Realizarea de către elevi a sarcinii propriu-zise (15 min.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Clarificarea unor sensuri neclare, cu ajutorul dicționarelor sau a resurselor propuse. ✓ Meditarea independentă, în timpul stabilit despre subiectul discuției ✓ Pregătirea argumentelor pe baza lecturilor sau a temei propuse. ✓ Aderarea la o anumită părere și pregătirea argumentului ✓ Pregătirea impresiilor generale, ideilor asociative ✓ Consultarea cu un coleg. ✓ Înregistrarea ideilor/ a mesajelor <p>Reflecția</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Acordarea feedback-ului individual și colectiv (15 min.)
Asimilarea noilor conținuturi de lingvistică	Evaluarea cunoștințelor
<p>Evocarea Momentul organizatoric⁸ de salut (1-2 min.)</p> <p>Realizarea sensului</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Predarea temei noi printr-o prezentare, resursă video sau intervenția directă a cadrului didactic, asigurată de o aplicație (5-10 min.) ✓ Explicarea sarcinii de lucru independent (5 min.) ✓ Realizarea de către elevi a sarcinii propriu-zise (15 min.) <p>Reflecția</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Acordarea feedback-ului individual și colectiv (5-10 min.) 	<p>Evocarea Momentul organizatoric de salut (1-2 min.)</p> <p>Realizarea sensului</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Expedierea probei (formular Google Forms, test interactiv, test prin e-mail, test fotografiat etc.) și explicarea modalității de lucru și /sau a itemilor de evaluare (10 min.) ✓ Activitate independentă (30 min.) <p>Reflecția</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Recepționarea probelor realizate, scurt feedback (5-10 min.) (Analiza probei - individual, la ora convenită cu elevul)

Recomandări metodice specifice disciplinei pentru sarcinile de învățare individuale, după caz – diferențiate, realizate de către elev independent, la domiciliu

Timp efectiv de lucru	Recomandări metodice specifice disciplinei	Clasa			
		1	2	3	4
10-15 minute	• jocuri pentru dezvoltarea motricității fine - modelaj, colorare, jocuri de construcții etc.	+	+	-	-
	• jocuri de cuvinte orale, jocuri-ghicitori, senzoriale	+	+	-	-
	• jocuri de imaginație, de creație, de limbaj	-	-	+	+

• scrierea elementelor grafice (2-3 rânduri).	+	-	-	-
• răspunsuri la întrebări concrete.	+	+	-	-
• dialog oral scurt, realizat cu membrii familiei.	+	+	+	+
• informații prezentate succint după 2-3 întrebări concrete.	+	+	-	-
• informații libere sau tematice, alese independent, la dorință, din diferite alte surse.	-	-	+	+
• jocuri de rol, jocuri literare, jocuri-dramatizare.	+	+	+	+
• audierea unor emisiuni pentru copii.	+	+	+	+
• discuții libere în familie pe tema textului.	+	+	+	+
• repovestirea unui text audiat.	-	-	+	+
• producere de discurs /dialog oral ghidat de întrebări	-	-	+	+
• povestire de text scurt sau povestirea unui fragment preferat.	-	+	+	+
• lectură a imaginii după 3-4 întrebări propuse.	+	+	+	+
• citirea <u>multiplă</u> a textului (<i>în ecou, cu bătaii de palme, zum-zum, în gând; în șoaptă; împreună, prin excludere; citirea ortoepică, consecutivă, pe roluri, în cor; creatoare; citirea selectivă; citirea întârziată; alternativă; citirea – spectacol, ștafeta greșelilor; un cuvânt în șoaptă și un alt cuvânt – cu voce; de jos în sus câte un enunț; codificată, inversă, interzisă, cântată.</i>) fără a se indica numărul (elevul va fi orientat să citească prin diferite forme de citire până în momentul în care consideră că citește fluent)	+	+	+	+
• transcriere (1-2 rânduri).	+	+	-	-
• scrierea literei (2-3 rânduri).	+	-	-	-
• transcrieri/ copieri (2-3 propoziții, rânduri).	+	-	-	-
• transcrieri/ copieri (fragment de text).	-	-	+	+
• recitare de poezie memorată la lecție (fixare).	+	+	-	-
• recitare de poezie (memorare).	-	-	+	+
• completarea unui jurnal de lectură scurt.	-	-	+	+
• citirea unor reviste pentru copii.	-	-	+	+
• audierea poveștilor cu e-book-ul.	+	+	+	+
• citirea subtitrărilor din filme, emisiuni informative accesibile copiilor.	-	-	+	+
• executarea unor acțiuni după instrucțiuni.	-	-	+	+
• formularea unor întrebări de clarificare.	-	-	-	+
• exersarea anumitor capacități lexicale, gramaticale: - 1 exercițiu	+	+	-	-
• exersarea anumitor capacități lexicale, gramaticale: - 2 exerciții	-	-	+	+
• prezentarea unei cărți citite.	-	-	-	+
• agenda de lectură.	-	+	+	+
• definitivarea unui poster început în clasă.	-	-	+	+
• organizarea unei expoziții de cărți.	-	-	-	+
• lectura particulară: texte narative, ghicitori, proverbe	-	+	+	+
• dictarea cu ajutorul membrilor de familie, după caz.	+	+	-	-
• autodictarea sau dictarea cu ajutorul dispozitivelor sau a membrilor de familie.	-	-	+	+
• compunerea (scrisă): transcrisă de pe maculator.	-	+	+	+
• discuții despre cărți, reviste, enciclopedii de la bibliotecă, din clasă.	-	-	+	+
• participarea la diverse activități literare: lansări de carte, întâlniri cu scriitori, cercuri literare, recitaluri poetice.	-	-	-	+

4.1.4. Regimul unic ortografic

Model de scriere în caietele de teme curente

- După fiecare temă scrisă în clasă sau acasă vom lăsa două spații și vom scrie pe al treilea. Alineatul se va stabili în parametrul de 2 cm.
- Atenționarea despre alineat se realizează începând cu clasa I.

- Pe parcursul lucrului nu se vor lăsa alte spații precum se va completa pagina întreagă, nu se admit spații libere, nejustificate.
- Scrierea datei se va realiza la mijlocul paginii.
- E recomandabil ca, în clasele I – a III-a, numeralul care indică data să fie scris cu cifre și denumirea lunii – cu litere, iar în clasa a IV-a numeralul se va scrie cu litere.
- Tipul de activitate este recomandabil să fie scris imediat după dată. De ex.: *Temă în clasă*
- Numărul exercițiului se va înregistra obligatoriu fără abrevieri de litere, după următorul model: *Exercițiul 3*
- Utilizarea parantezelor este inadmisibilă în cazul corectării. Paranteza are rolul de explicitare a unor sensuri. Astfel vom orienta elevul să corecteze printr-o bară oblică spre dreapta. În aceeași direcție va fi plasată și bara de corecție pe care o efectuează învățătorul la detectarea erorilor.
- Stabilirea regimului unic în organizarea scrierii pe caiete nu este un capriciu, dar o modalitate de organizare a scrierii în pagină, după cum și un reper important în formarea unei conduite inteligente a personalității.

Reguli de verificare/corectare a caietelor

- Accentuarea erorilor și înregistrarea opțiunii corecte.
- Evaluarea tuturor formelor de lucru independent și a temelor realizate în scris.
- Exercițiile de recuperare a erorilor și cele de dezvoltare e recomandabil să se execute în același caiet în care este prezentă greșeala.
- Evaluarea cu descriptori a activității de recuperare a erorilor se va produce la discreția învățătorului, în special dacă aceasta justifică o ascensiune a elevului.
- Verificarea caietelor și restituirea caietelor se va realiza în termeni reali, de obicei zi de zi.

Model de semnare a caietelor

Caiet
 pentru teme scrise la limba și literatura română
 al elevei/ al elevului clasei a IV-a „A”
 Liceul Teoretic „Ion Creangă”,
 or. Soroca _____
 Numele de familie, prenumele

4.1.5. Repere privind predarea-învățarea-evaluarea din perspectiva formării competențelor

- **Competența specifică: *Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare.***

Competența de comunicare presupune nu numai capacitatea de a emite mesaje, de a fi un bun vorbitor/comunicator, ci, în egală măsură, și calitatea de a fi un bun ascultător, deoarece jumătate din procesul de comunicare este ascultarea. Conform datelor prezentate de specialiștii în domeniu, dintre cele patru tipuri de activitate verbală perceperea mesajului la auz are ponderea cea mai mare - 45 %, în comparație cu celelalte activități: vorbirea - 30 %; lectura - 16 %; scrierea - 9 %.

Înțelegerea la auz sau audierea este prima abilitate de comunicare pe care o însușesc copiii în procesul de învățare a unei limbi. Audierea este un proces complex care presupune receptarea mesajelor orale, identificarea intenției vorbitorului, dar și o reacție la mesajele verbale și/sau nonverbale. Audierea este inclusă în ascultare, dar ea reprezintă doar o parte din procesul de ascultare. Scopul audierii constă în formarea la elevi/utilizatori a competențelor de a înțelege despre ce se vorbește și de a reacționa adecvat la cele auzite.

Recomandăm ca textele să fie ascultate de către elevi, de câte ori este necesar, astfel încât aceștia să poată realiza sarcinile de lucru și să își antreneze progresiv competențele de ascultare.

Formarea unor deprinderi de ascultător activ este o componentă importantă a competenței de comunicare. Această achiziție este întărită prin dezvoltarea unor competențe similare în receptarea mesajului scris. Problemele de ascultare trebuie identificate, iar, apoi, corectate.

Știind din ce cauză a apărut o anumită greșeală, cadrele didactice pot să conceapă exerciții de microascultare, prin care să o remedieze.

La acest nivel, problemele de înțelegere a mesajului oral pot să aibă următoarele cauze: elevul nu cunoaște cuvântul;

- îi cunoaște forma scrisă, dar nu și pe cea rostită (din cauza pronunției);
- îl confundă cu un alt cuvânt asemănător;
- cunoaște forma vorbită a cuvântului, dar nu îl recunoaște din cauza pronunției;
- recunoaște forma auzită, dar nu-i știe sensul;
- recunoaște forma auzită, dar îi atribuie un sens greșit.

Dificultățile identificate pot fi rezolvate prin expunerea elevilor la cât mai multe exemple care să conțină structurile problematice (o serie de propoziții pe care să le asculte și în care să fie exemplificată problema în cauză).

➤ **Competența specifică: Aplicarea elementelor de construcție a comunicării în mesaje emise, manifestând tendințe de conduită autonomă**

Cadrul didactic va conduce elevul spre conștientizarea posibilităților de utilizare a limbii, de structurare mai bună a exprimării, a gândirii sale, deci îi va oferi instrumentele de care are nevoie, fără a uita vreodată că esențială nu este memorarea noțiunilor, ci capacitatea de a le aplica.

ATENȚIE! În treapta primară se disting următoarele etape de formare a competenței de aplicare a elementelor de construcție a comunicării:

Etapa familiarizării cu noțiunile de limbă	Etapa formării primelor noțiuni propriu-zise de limbă
elevii operează cu noțiuni gramaticale fără să le numească și fără să le definească , ceea ce corespunde cu clasele I-II	elevii își însușesc în mod științific noțiuni de limbă prin reguli și definiții, făcând apel la experiența lingvistică dobândită în etapa oral-practică, ceea ce corespunde cu clasele a III-a – a IV-a.

Predarea-învățarea limbii române se realizează pe baza sistemului concentric, adică al cercurilor concentrice care presupune eșalonarea cunoștințelor, reluarea lor în scopul completării și adâncirii fiecărei noțiuni gramaticale, integrării lor în sistemul limbii române, precum și în scopul formării și fixării deprinderilor elevilor de a le aplica în vorbire și în scris.

Specificul operării cu noțiunile gramaticale impune anumite cerințe, a căror respectare face mai ușor procesul de formare și consolidare a lor:

- materialul de limbă de la care se pornește este enunțul/textul. Se recomandă să nu se utilizeze obiecte (imagini), pentru că acestea ar orienta elevii spre gândirea concretă. Orice activitate care implică noțiuni gramaticale trebuie să se bazeze pe text (cuvintele izolate nu reprezintă o realitate a comunicării), pentru că ele funcționează cu acest statut; ele există numai în asociere cu alte cuvinte, comunicând, prin modificările de rigoare, un mesaj.
- elevii trebuie să participe ei înșiși la elaborarea definiției sau a regulii gramaticale. Pe baza materialului lingvistic studiat, prin analiza unei mari părți a structurilor cu privire la un anumit fenomen gramatical, elevii vor fi conduși spre a elabora definiția.
- noțiunile gramaticale se însușesc mai bine dacă învățătorul reușește să-i facă pe elevi să înțeleagă și legăturile dintre ele (ex. noțiunea de adjectiv nu poate fi înțeleasă bine dacă nu se face raportarea la substantiv; de asemenea noțiunea de subiect nu se poate înțelege fără raportarea la predicat).
- Un mijloc util în anumite situații de analiză gramaticală îl reprezintă întrebările. Datorită utilizării lor excesive (ceea ce înseamnă că se folosesc și când nu este nevoie sau se folosesc incorect), s-a ajuns la privarea orelor corespunzătoare de un rol important al lor: de a contribui la dezvoltarea gândirii elevilor. Întrebările se aplică în exces și schimbă realitatea raporturilor gramaticale: un cuvânt este decretat adjectiv pentru că răspunde la una dintre întrebările *care? ce fel de?* și nu pentru că determină un substantiv (sau un substitut al acestuia).

Formarea deprinderii elevilor de a scrie corect

Se va impune o preocupare pentru cele patru aspecte ale scrierii: de ordin tehnic (regulile ce vizează poziția corpului în bancă, folosirea instrumentelor de scris, coordonarea corectă a mișcărilor mâinii și raportul spațial corect între elev și caiet); de ordin grafic (raportul dintre semnul grafic și sunet, modul de realizare a fiecărui element grafic, a fiecărei litere și a legăturilor dintre ele); de ordin ortografic (scrierea cuvintelor conform normelor ortografice în vigoare); de punctuație.

Se va folosi dictarea ca exercițiu de limbă pentru recunoașterea și aplicarea noțiunilor și regulilor fonetice. Reușita unei dictări depinde de respectarea următoarelor etape: selectarea conținutului

dictării în funcție de obiectivele tipului de curriculum ales (numărul de propoziții, de cuvinte, gradul de accesibilitate); crearea climatului afectiv favorabil (motivarea elevilor, anunțarea scopului dictării, pregătirea materialelor necesare); citirea integrală a textului de către învățător; citirea textului pe unități logice; respectarea particularităților individuale prin reluarea conținutului de către învățător; citirea expresivă și integrală a textului, de către învățător, în vederea realizării autocorectării.

În activitatea la clasă se recomandă utilizarea următoarelor forme de dictări:

- **dictarea cu explicații prealabile** (în cele două variante: explicarea sensului unor cuvinte sau expresii, repetarea cunoștințelor teoretice care urmează a fi aplicate);
- **dictarea „fulger”** (moment ortografic);
- **dictarea selectivă** (pentru înlăturarea unor greșeli tipice și pentru fixarea unor cunoștințe);
- **autodictarea;**
- **dictarea de control** (după acumularea unor cunoștințe de ortografie și de punctuație, urmată de analiza greșelilor tipice și stabilirea unui plan de măsuri recuperatorii și de perfecționare a procesului de scriere).

Modalități de corectare a dictărilor vor fi: marcarea formei greșite și scrierea celei corecte; marcarea formei greșite cu sarcina de autocorectare; precizarea tipului și numărului de greșeli cu sarcina de identificare și de corectare a lor; corectarea sau autocorectarea având forma corectă a textului.

În vederea formării deprinderii de scriere corectă la elevi se va ține cont și de:

- realizarea evaluării produselor pe baza criteriilor și a descriptorilor de performanță, monitorizând permanent greșelile (grija sporită trebuie acordată elevilor care întâmpină constant dificultăți; trebuie descoperită cauza care generează aceste rezultate, fie neînțelegerea textului dictat, fie slaba concentrare a atenției voluntare)
- menținerea echilibrului între particularitățile de vârstă, conținuturi, volum și grad de dificultate;
- alternarea tipurilor de dictare și asigurarea ritmicității corespunzătoare (zilnic, cel puțin o dată la două zile);
- perceperea fenomenelor de limbă prin utilizarea mai multor analizatori;
- respectarea normelor de scriere corectă la toate disciplinele și în orice situație;
- asigurarea timpului necesar pentru consolidarea unei noțiuni, a unei norme;
- valorificarea textelor studiate pentru predarea-învățarea noțiunilor de limbă;
- elaborarea unor fișe de recuperare și de dezvoltare pentru asigurarea tratării diferențiate

➤ **Competența specifică: *Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, conștientă, cursivă și expresivă***

Recomandări metodice specifice disciplinei Limba și literatura română pe clase.

Clasa I. În procesul implementării curriculumului școlar, e necesar să se actualizeze etapele de predare a lecțiilor de citit-scris în perioada abecedară/alfabetară.

Prima lecție de citit-scris. Predare integrată	A doua lecție de citit-scris
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Formularea propoziției și realizarea schemei ▪ Analiza fonetică a cuvântului și descoperirea sunetului nou ▪ Pronunțarea sunetului nou și descoperirea lui în cuvinte ▪ Prezentarea literei de tipar corespunzătoare sunetului ▪ Recunoașterea literei noi din diverse surse ▪ Intuirea imaginilor din abecedar ▪ Citirea cuvintelor scrise pe silabe ▪ Scrierea literei de mână ▪ Scrierea cuvintelor ▪ Exerciții de cultivare a limbii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Citirea cuvintelor scrise pe silabe ▪ Întrebări adresate elevilor sau exerciții de respirație, pentru ieșirea din ritmul sacadat ▪ Citirea în șoaptă a textului de către elevi ▪ Exerciții de citire a textului ▪ Citirea model a învățătorului ▪ Citirea elevilor după model ▪ Citirea selectivă ▪ Povestirea textului (când este posibil) ▪ Scrierea propozițiilor ▪ Exerciții de cultivare a limbii

Depășirea dificultăților de citit-scris

O problemă cu care se confruntă cititorii începători este *dislexia* – deficiență care se caracterizează prin incapacitatea de a înțelege simbolurile grafice (literele) și se manifestă prin următoarele aspecte deficitare:

- dificultăți în învățarea citit – scrisului;
- omiteri, adăugiri, substituiri, inversări de sunete, litere, silabe, cuvinte;
- confuzii de litere asemănătoare din punct de vedere optic (u – n – m; d – b – p; i – î etc.).
- citit sacadat și silabisit;
- contopiri și comprimări de cuvinte;
- sărirea și suprapunerea rândurilor;
- nerespectarea spațiului paginii;
- scrisul servil și citit – scrisul ca în oglindă;
- abilități de citire și scriere marcate de lentoare (încetineală) și de o serie de erori etc.

Pentru corectarea acestor deficiențe pot fi folosite diverse metode și procedee de terapie a dislexiei și disgrafiei:

- exerciții și jocuri pentru dezvoltarea auzului fonematic;
- exerciții pentru dezvoltarea capacității de orientare spațială;
- exerciții pentru dezvoltarea motricității fine (colorarea, decuparea, modelarea);
- exerciții de sesizare a relației sunet – literă;
- exerciții de diferențiere auditivă, vizuală și chinestezie – motrică;
- corectarea tulburărilor de vorbire;
- exerciții de dezvoltare a limbajului și stimulare a activității psihice;
- exerciții de corectare a confuziilor de litere etc.

Tot în această perioadă se observă la unii copii tulburări de vorbire, cum ar fi bâlbâiala. Aceasta poate fi cauzată nu doar de factorii patogeni. Uneori se observă și la unii copii absolut sănătoși deficiențe de exprimare, tulburări de vorbire, care se manifestă prin ritmul sacadat sau prea grăbit al vorbirii, repetări nejustificate ale aceluiași sunet (silabă), cuvânt, provocând așa numita falsă bâlbâială. Asemenea probleme apar din cauza că copiii nu au vocabular suficient pentru a-și exprima gândurile, sau nu înțeleg bine ceea ce trebuie să expună, ori prea tare se grăbesc să răspundă sau au emoții foarte puternice.

Aceste deficiențe pot fi înlăturate de către învățător, îndrumând copiii să respire corect, să nu se grăbească, să-și formuleze mai întâi gândurile în minte, apoi să răspundă. Pentru astfel de cazuri sunt benefice și exercițiile de respirație, de exemplu:

- exerciții de imitare a umflatului baloanelor;
- imitarea sforăitului cailor, a ropotului copitelor (cu limba);
- suflatul pe suprafața unei oglinzi până se aburește;
- imitarea suflatului în lumânare;
- umflarea puternică a obrazilor și dezumflarea lor treptată;
- exerciții de coordonare a respirației: elevii sunt puși să tragă aer în piept și să numere până la 10 pe o singură expirație, pronunțând corect și complet numerele;
- exerciții de recitare a versurilor (mai întâi mai scurte, apoi din ce în ce mai lungi), rostind fiecare vers în timpul unei expirații, la sfârșitul versului urmează o inspirație, apoi se recită versul al doilea. Exercițiul se repetă de câteva ori, făcând câte o pauză după fiecare repriză;
- exerciții din mers pentru extinderea amplitudinii respirației – mărinț treptat tempoul mersului, străduiți-vă ca respirația să nu se accelereze, dar să fie mai profundă ș.a.

Sugestii metodice pentru realizarea *Lecturii explicative și lecturii interpretative:*

Etapele lecturii explicative:

- citirea multiplă: citire model (în gând); citire în lanț; citire selectivă; citire pe roluri; citire integrală etc.;
- identificarea cuvintelor noi;
- explicarea cuvintelor noi;
- integrarea cuvintelor noi în enunțuri proprii;
- selectarea expresiilor artistice;

Etapele lecturii interpretative:

- reproducerea succintă a unor date din viața unui scriitor;
- enumerarea unor lecturi din tematica operei scriitorului (după caz);

- comentarea ghidată a expresiilor artistice;
 - alcătuirea de enunțuri originale cu aceste expresii artistice;
 - delimitarea lecturii în fragmente (sau tablouri);
 - analizarea fragmentelor sau comentarea tablourilor;
 - elaborarea ideilor principale;
 - alcătuirea planului de idei;
 - povestirea lecturii după plan (în conformitate cu cerințele curriculare);
 - desprinderea mesajului lecturii.
- integrarea lecturii genului literar și speciei corespunzătoare deducerea structurii compoziționale;
 - identificarea momentelor narațiunii și a tablourilor descrierii;
 - caracterizarea unor personaje;
 - povestirea lecturii;
 - comentarea limbajului artistic și a stilului;
 - analizarea elementelor prozodice; desprinderea mesajului lecturii literare.

Pentru **determinanții temporali și spațiali** ai acțiunii din text se recomandă a realiza tehnici variate și specifice, prin care elevii să deosebească situațiile indirecte de descriere a timpului și a spațiului; exerciții de discutare a textelor narative citite, în funcție de următorii parametri: „cine” (personajele), „ce face?” (acțiunea), „când”, „unde” (plasarea acțiunii în timp și spațiu), „cum” (modul de desfășurare a acțiunii).

Caracterizarea personajelor constituie un reper important în lectura interpretativă a textului, de aceea se recomandă:

- a consolida experiența dată prin situații variate prin care ar delimita identificarea trăsăturilor fizice și morale în baza faptelor descrise în text;
- exerciții de completare a unor propoziții cu atribute, pentru a prezenta trăsăturile personajelor, și/sau complemente, pentru a reda circumstanțele unei acțiuni;
- exerciții de selectare din text a trăsăturilor fizice și morale în scopul caracterizării personajelor.

Rolul citirii cursive a fost pe nedrept minimalizat sau chiar uitat (neglijat) în mod nejustificat. Ciclul primar, ca parte integrantă a sistemului de învățământ are drept sarcină principală de a-i înzestra pe elevi cu cele mai importante instrumente ale activității intelectuale – cititul și scrisul. De felul în care elevii au însușit în ciclul primar deprinderea de a citi depinde randamentul școlar și prevenirea rămânerii în urmă la învățătură, deoarece în majoritatea cazurilor elevii care nu posedă actul cititului la nivel corespunzător sânt predispuși insuccesului și la celelalte discipline de studii. De aceea trebuie de găsit elemente specifice cititului, care să permită încadrarea într-un ritm de sincronizare cu fluxul actualei explozii informaționale, pentru a evita riscul de pierderi culturale și spirituale, de rămânere în urmă, într-o zonă a inculturii, a ignoranței, a incompetenței.

Problema nu constă doar în ideea de a ajuta elevii să stăpânească tehnici eficiente de citire, dar și de a le forma deprinderea de a trece cu ușurință de la o tehnică la alta, alternând diferite tehnici de lectură pentru realizarea sarcinilor de învățare cu scopul de a evita tehnicile rudimentare, plictisitoare de recitare a materialului până la memorarea lui mecanică. De aceea e necesară luarea măsurilor de ameliorare atât la nivel de clasă, școală, cât și la nivel mai larg.

Formarea deprinderii de citire la elevi, ca instrument al muncii intelectuale, este un proces relativ lung, având în vedere faptul că a citi nu înseamnă doar simpla descifrare / decodificare a unui text, deoarece după cum afirmă Robert Dottrens „A ști să citești... înseamnă a fi dobândit o tehnică ce nu prezintă valoare și interes decât dacă cel ce știe să citească înțelege ceea ce citește”

ATENȚIE! Pe parcursul anilor de școală primară se urmărește accelerarea ritmului de citire, dezvoltarea deprinderii de citire corectă. În acest sens propunem un set de procedee didactice care facilitează activitatea învățătorului la etapa citirii multiple și creează condiții de varietate în cadrul lecțiilor.

În citirea textelor literare, simpla exersare a actului cititului nu poate asigura însușirea capacității elevilor de a se orienta într-un text, dacă nu se are în vedere, în același timp, înțelegerea mesajului unei creații literare, științifice sau de altă natură, înțelegere realizată pe baza analizei multiple a textului.

Destul de frecvent, conținutul esențial al unui text este asimilat de elevi fie prin reproducerea lui de către învățător, fie prin memorarea mecanică a acestuia. În asemenea cazuri, elevii rămân deseori

doar la „litera” textului și nu sunt stimulați să analizeze, să interpreteze, să exprime opinii, impresii personale cu privire la mesajul lucrării citite.

Nu este nevoie să fie folosite toate componentele unei metode ci, mult mai eficient ar fi dacă învățătorul ar recurge doar la acelea care ar conduce la înțelegerea deplină a mesajului. Prin întrepătrunderea unor componente ale lecturii explicative cu cele ale lecturii interpretative acesta va asigura însușirea de către elevi a valorilor multiple ale mesajului unui text, precum și capacitatea acestora de a se orienta cu ușurință în textul citit.

Pentru a dezvolta **competența de receptare a textelor literare** e necesar de accelerat ritmul de citire și de dezvoltat deprinderea de citire corectă. În acest sens, pot fi utile următoarele procedee și tehnici didactice care facilitează activitatea învățătorului la etapa citirii multiple și creează condiții de varietate în cadrul lecției. Elevii au deja formate deprinderile și abilitățile de citire care cuprind:

- *citirea în gând;*
- *citirea în șoaptă;*
- *citirea împreună.* Elevul citește împreună cu învățătorul.
- *citirea jocurilor de cuvinte.* Se citesc rar, mai repede/în cor și individual
- *citirea în continuare.* Citește mai departe elevul care a descoperit, unde a rămas.
- *citirea prin excludere.* Se exclud anumite cuvinte.
- *citirea ortoepică.* Fiecare silabă se citește de două ori.
- *citirea consecutivă.* Elevul cu citire rapidă citește după elevul cu citire lentă, iar acesta citește după cel cu citire cursivă.
- *citirea pe roluri.* Se realizează atunci când textul o permite.
- *citirea în cor;*
- *citirea creatoare.* Se cere elevilor să citească textul din manual, dar cu folosirea a cât mai multe cuvinte proprii. Prin această citire se urmărește antrenarea capacității de povestire, conștientizarea actului citirii, posibilitatea de adaptare la situații concrete.
- *citirea selectivă.* Se cere elevilor să citească sau să nu citească anumite cuvinte sau propoziții.
- *citirea întârziată.* Un elev începe să citească, un alt elev începe să citească după el cu o întârziere de câteva cuvinte, până la o propoziție căutând să-l ajungă.
- *citirea în ecou.* Un elev care citește bine va citi cu voce tare câte o propoziție, iar alt elev cu dificultăți la citit va citi aceeași propoziție în șoaptă. Se urmărește întărirea încrederii în forțele proprii, citirea curentă, corectă.
- *citirea alternativă.* Se citește o propoziție cu voce tare, următoarea - în șoaptă.
- *citirea în lanț.* Fiecare elev va citi câte 1–2 propoziții în funcție de lungimea textului.
- *citirea în perechi.* Se citește în perechi un elev care citește bine sau foarte bine cu unul care are un ritm mai lent sau care citește mai puțin bine. Se urmărește reglarea ritmului de citire, apropiind fiecare copil de ritmul clasei.
- *citirea în ștafetă.* Un elev citește până când învățătorul îl oprește. Cel care a citit trebuie să numească cât mai repede un coleg care să citească mai departe.
- *citirea – spectacol.* Copilul care citește vine în fața clasei și citește cât poate de corect cu intonație. La sfârșit face o plecăciune către spectatori, iar aceștia aplaudă.
- *ștafeta greșelilor.* Un elev citește până la prima greșeală, fiind oprit de ceilalți elevi. Continuă următorul, până face prima greșeală, și așa mai departe.
- *citim în cor și batem din palme la sfârșitul fiecărui enunț.*
- *citim în șoaptă și batem ușurel la fiecare cuvânt cu degetul pe masă.*
- *citim un cuvânt în șoaptă și un alt cuvânt – cu voce.*
- *citim de jos în sus câte un enunț.*
- *citire codificată* se acoperă anumite cuvinte din text, iar elevii trebuie să le descopere urmărind logica textului.
- *citire inversă* de la sfârșitul enunțului la început.
- *citire interzisă* se interzice citirea anumitor cuvinte, cuvinte care exprimă acțiuni, nume de persoane.
- *citire cronometrată;*
- *citire dramatizată;*

- *citire cântată.*

➤ **Competența specifică: Gestionarea experiențelor lectorale în contexte educaționale, sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru lectură**

Pentru secvența de conținut *Tainele cărții* nu se va opera cu un singur text, pe care învățătorul îl propune elevilor spre lectură. Amintim că finalitatea de concept a acestei competențe specifice constă în alegerea de către elev a cărții/textului în conformitate cu preferințele de lectură.

Ar însemna să propunem, după cum urmează:

- în clasa I – din 2 texte/ cărți propuse să aleagă argumentat un text / o carte;
- în clasa a II-a – din 2 – 3 texte/ cărți propuse să aleagă argumentat un text / o carte;
- în clasa a III-a – din 3 – 4 texte/ cărți propuse să aleagă argumentat un text / o carte;
- în clasa a IV-a – dintre mai multe cărți/texte sau dintr-o expoziție de carte să aleagă argumentat o carte.

Lecturile elevilor, de obicei, vor fi la libera alegere, însă învățătorul are o menire de a orienta, de a propune câteva texte literare din universul tematic sau ideatic al modulului. O recomandare este de a obișnui elevul cu munca intelectuală prin completarea **unei agende de lectură** (un caiet special), în care elevii își vor consemna cele mai importante idei, gânduri și păreri vizavi de cele citite.

4.2. РУССКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА

4.2.1. Базовые положения по организации процесса обучения русскому языку и литературе в 2020-2021 уч. году

В перспективе отражения куррикулумного содержания по русскому языку и литературе в 2020-2021 учебном году рекомендуется прямое/дистанционное обучение. В случае прямого общения основой организации учебного процесса является интегрированный урок, представляющий межпредметную интеграцию двух учебных дисциплин – русского языка и литературы – со всеми требованиями к проведению, раскрытыми *Гидом по внедрению куррикулума для начального образования по русскому языку и литературе, 2018 (с.26-32)*

В случае дистанционного общения следует учитывать рекомендуемые *Методологией проведения дистанционного образовательного процесса, утвержденной приказом МОКИ №351 от 19.03.2020*, три сценария обучения: синхронное, асинхронное, смешанное. А также рекомендуется принять во внимание трудности проведения интегрированного урока, поскольку речь идет об объяснении учебного материала, связанного или с литературно-речевой темой, или языковой темой в течение ограниченного времени (25-30 минут), что позволит использовать только отдельные элементы интеграции.

При организации синхронного обучения следует учитывать тип уроков для преподавания литературно-речевой и языковой тем урока.

Учебная тема	Урок формирования способностей приобретения/понимания знаний	Урок формирования способностей применения / анализа-синтеза знаний
Литературно-речевая тема (изучение произведения конкретного автора)	<p>Вызов (5 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Организационный момент, приветствие ▪ Актуализация знаний учащихся об авторе произведения или теме произведения. ▪ Объявление темы урока и целей урока (указание автора и названия произведения, видов работ, которые будут выполнены по содержанию текста). <p>Осмысление (15-20 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Нацеливание на восприятие текста (через постановку вопроса). ▪ Чтение (в т.ч. наизусть)/пересказ текста учителем/учащимися, с 	<p>Вызов (5 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Организационный момент, приветствие. ▪ Объявление темы и постановка цели урока (продолжение изучения произведения) <p>Осмысление (15- 20 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ответы/выборочное чтение на поставленные вопросы. ▪ Работа над микротемами для деления текста на части и составления плана. ▪ Словесное рисование картин (в случае изучения лирического стихотворения)

	<p>помощью презентации, видео ресурса или учебного пособия.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ответы/выборочное чтение на поставленные вопросы. ▪ Определение главной мысли текста. <p>Рефлексия (5 мин.) Подведение итогов, обеспечение индивидуальной и коллективной обратной связи с помощью вопросов, интерактивных техник по содержанию произведения.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Определение главной мысли текста. <p>Рефлексия (5 мин.) Подведение итогов, обеспечение индивидуальной и коллективной обратной связи с помощью вопросов, интерактивных техник по содержанию произведения.</p>
Языковая тема	<p>Вызов (5 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Организационный момент, приветствие. ▪ Актуализация знаний по теме (в случае изучения пропедевтических тем в предыдущих классах). ▪ Объявление темы урока и постановка целей (указание языковой темы, видов работ/заданий, которые будут выполнены по формированию новых знаний). <p>Осмысление (15-20 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Преподавание новой темы с помощью презентации, видео ресурса или прямого вмешательства учителя, представленное каким-либо электронным приложением. ▪ Объяснение рабочих заданий для выполнения. ▪ Выполнение заданий учащимися под руководством учителя, коррекция их выполнения. <p>Рефлексия (5 мин.) Подведение итогов, обеспечение индивидуальной и коллективной обратной связи с помощью вопросов, интерактивных техник по теме урока.</p>	<p>Вызов (5 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Организационный момент, приветствие. ▪ Актуализация знаний по теме (изученного на предыдущем уроке). ▪ Объявление темы урока и постановка целей (продолжение изучения языковой темы, указание видов работ/заданий, которые будут выполнены по формированию новых знаний). <p>Осмысление (15-20 мин.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Объяснение рабочих заданий для выполнения. ▪ Выполнение заданий учащимися под руководством учителя, коррекция их выполнений. <p>Рефлексия (5 мин.) Подведение итогов, обеспечение индивидуальной и коллективной обратной связи с помощью вопросов, интерактивных техник по теме урока.</p>

Урок формирования способностей оценивания рече-языковой компетенции учащихся в синхронном варианте предусматривает:

(1) Вызов (5 мин.)

- Организационный момент, приветствие.

(2) Осмысление (15-20 мин.)

- Изучение теста (в Googl-форме, в вордовском формате, высланном по электронной почте, в сканированном/сфотографированном варианте).
- Самостоятельное выполнение теста.

(3) Рефлексия (5 мин.)

- Сдача тестовых работ.
- Подведение итогов, краткая обратная связь.

**Индивидуальное консультирование учащихся после анализа тестовых работ.*

Асинхронный формат обучения по русскому языку и литературе предполагает либо видеозапись содержания урока по указанным выше алгоритмам (для синхронного обучения), либо использование различных видео ресурсов, отражающих тему урока, предложенных Интернет-порталами, прикрепленными в используемых приложениях на уроках (например, в Google classroom).

Смешанный тип обучения нацеливает учителя на синхронное обучение новой теме урока с самостоятельным изучением учащимися отдельных дидактических материалов, выполнением каких-либо заданий, контроль над которыми может проводиться асинхронно.

4.2.2. Рекомендации по долгосрочному проектированию учебной дисциплины

Осуществляя долгосрочное проектирование по учебной дисциплине *Русский язык и литература* в 2020-2021 учебном году следует принять во внимание:

- рекомендации по формированию **приоритетных куррикулумных компетенций** по русскому языку и литературе в 2020-2021 уч. году (таблица 2); в соответствии с выделенными компетенциями отобрать учебные продукты из Методологии КОД, через которые будут проверяться сформированные способности;
- особенности увеличения модуля **Повторения** в связи с **восстановлением/закреплением** (В/З) куррикулумного содержания предыдущего года обучения (в частности, тем, пришедшихся на изучение в пандемический период).

II класс

УЧЕБНАЯ ЕДИНИЦА 1. *Звонок зовёт! Восстановление/закрепление куррикулумных компетенций по 1-му классу.*

Кол-во отведенных часов: 30

Единицы компетенций, предусмотренные к концу 1-го класса:

В/З 1: понимать смысл устного сообщения в различных ситуациях общения и взаимодействия;

В/З 2: отвечать на вопросы по прочитанному тексту;

В/З 3: составлять и записывать предложения по заданным схемам/опорным словам;

В/З 4: распознавать слова-предметы, слова-признаки, слова-действия по их значению и вопросам, на которые они отвечают;

В/З 5: писать под диктовку слова/предложения (произношение и написание должны совпадать);

В/З 6: записывать слова с сочетаниями *жи-ши, ча-ща, чу-щу, чк-чн*; имена, фамилии людей, клички животных с прописной (заглавной) буквы;

В/З 7: употреблять заглавную букву в начале, точку, вопросительный или восклицательный знаки в конце предложения;

проявляя преобладающие специфические отношения и ценности:

- толерантность и уважительное отношение к собеседнику в различных коммуникативных ситуациях;
- творческий подход к созданию устных/письменных высказываний;
- самостоятельность, личную ответственность, умение сотрудничать в учебной деятельности;
- интерес к дополнительному чтению детских книг и периодических изданий.

№	Детализация содержания	Кол-во часов	Дата	Ресурсы (стр.учеб.)	Оценивание	Примечания
1.	А. Скобиолэ. Сентябрь-колокольчик.	2		8		
2.	<i>Речь. Устная речь. Письменная речь.</i>					
3.	А. Скобиолэ. Сентябрь-колокольчик.	2		8		ТФО
4.	<i>Диалог. Монолог.</i>					В/З 1
5.	А. Раскин. Как папа пошёл в школу.	2		10-11		
6.	<i>Текст. Заглавие текста.</i>					
7.	А. Раскин. Как папа пошёл в школу. <i>Предложения, в которых содержатся сообщение, вопрос, просьба</i>	1		10-11		
8.	В. Голявкин. Про то, для кого Вовка учится	2		13		
9.	<i>Предложение. Знаки препинания в конце предложения</i>					
10.	В. Голявкин. Про то, для кого Вовка учится	2		13		ТФО
11.	<i>Слово. Слова, близкие и противоположные по значению.</i>					В/З 2
12.	Г. Юдин. Кто может стать гением.	2		16		

13.	<i>Слова-предметы. Слова-признаки. Слова-действия.</i>					
14.	Внеклассное чтение №1. <i>Элементы книги: обложка, титульный лист, иллюстрации.</i>	1				
15.	В. Осеева. До первого дождя.	2		19		
16.	<i>Слог. Ударение</i>					
17.	В. Осеева. До первого дождя.	2		19		
18.	<i>Перенос слов.</i>					
19.	М. Пляцковский. Верный друг.	2		21		
20.	<i>Гласные звуки. Правописание безударных гласных звуков.</i>					
21.	Б. Заходер. Буква Я.	3		23-24		
22.	<i>Согласные звуки. Правописание парных звонких и глухих согласных звуков на конце слова.</i>					
23.						
24.	Б. Заходер. Буква Я.	2		23-24		
25.	<i>Прописная (заглавная) буква в именах, фамилиях, отчествах людей, кличках животных.</i>					
26.	Скороговорки. Загадки.	2				
27.	<i>Буквосочетания ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ, ЧК-ЧН.</i>					
28.	Внеклассное чтение №2. <i>Элементы книги: содержание/оглавление книги.</i>	1				
29.	<i>Обобщение пройденного в 1 классе</i>	2		тест	ПО 1	В/З 3-7
30.	<i>Анализ-синтез пройденного в 1 классе</i>					

** В зависимости от степени сформированных компетенций учащихся на усмотрение учителя можно увеличить/уменьшить количество часов по отдельным темам, с учетом количества отведенных часов на учебную единицу 1. При необходимости в модуле «Повторение» можно отказаться от проведения уроков внеклассного чтения для решения задач восстановления куррикулумных компетенций по 1-му классу.*

III класс

УЧЕБНАЯ ЕДИНИЦА 2. *Учение и труд рядом идут! Восстановление/закрепление куррикулумных компетенций по 2-му классу.*

Кол-во отведенных часов: 27

Единицы компетенций, предусмотренные к концу 2-го класса:

В/З 1: понимать смысл устного сообщения в различных ситуациях общения и взаимодействия;

В/З 2: отвечать на вопросы по прочитанному тексту;

В/З 3: составлять и записывать предложения/тексты;

В/З 4: распознавать слова-предметы, слова-признаки, слова-действия по их значению и вопросам, на которые они отвечают;

В/З 5: различать предложения по цели высказывания и интонации;

В/З 6: выделять главные члены предложения (подлежащее и сказуемое);

В/З 7: выделять корень в родственных (однокоренных) словах;

В/З 8: писать под диктовку слова/предложения/небольшие тексты, учитывая изученные правила орфографии и пунктуации;

проявляя преобладающие специфические отношения и ценности:

- толерантность и уважительное отношение к собеседнику в различных коммуникативных ситуациях;
- творческий подход к созданию устных/письменных высказываний.
- самостоятельность, личную ответственность, умение сотрудничать в учебной деятельности;
- интерес к дополнительному чтению детских книг и периодических изданий.

№	Детализация содержания	Кол-во часов	Дата	Ресурсы (стр.учеб.)	Оценивание	Примечания
1. 2.	Н. Носов. Витя Малеев в школе и дома. <i>Речь. Характеристики устной речи.</i>	2		10-13		
3. 4.	Н. Носов. Витя Малеев в школе и дома. <i>Речевой этикет. Диалог. Монолог.</i>	2		10-13		ТФО В/3 1
5. 6.	В. Осеева. Потерянный день. А. Чокану <i>Потерянный день. Текст.</i>	2		18-19		
7.	В. Берестов. Урок листопада. <i>Предложения по цели высказывания и по интонации</i>	1		22		
8. 9.	В. Берестов. Урок листопада. <i>Предложение. Главные и второстепенные члены предложения.</i>	2		22		
10. 11.	В. Драгунский. ...Бы <i>Слова-предметы. Слова-признаки. Слова-действия.</i>	2		24-26		
12. 13.	В. Драгунский. ...Бы <i>Буквосочетания ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ, ЧК-ЧН.</i>	2		24-26		ТФО В/3 2
14.	Внеклассное чтение №1 <i>Элементы книги: предисловие.</i>	1				
15. 16.	А. Костецкий. Новая жизнь. <i>Прописная (заглавная) буква в именах, фамилиях, отчествах людей, кличках животных, названиях стран, городов, сел, рек.</i>	2		29		
17. 18.	В. Волина. Про мягкий знак. <i>Мягкий знак – показатель мягкости. Разделительный мягкий знак.</i>	2		35		
19. 20.	В. Дмитриева. Стихи. <i>Двойные согласные в словах. Перенос слов.</i>	2		35		
21.	В. Данько. Победа над собой. <i>Корень слова. Однокоренные слова.</i>	1		30		
22. 23.	О. Соболева. Безударный гласный в корне. <i>Безударные и ударные гласные звуки. Правила правописания.</i>	2		37		
24. 25.	В. Берестов. Тетрадки. <i>Звонкие и глухие согласные звуки. Правила правописания.</i>	2				
26. 27.	<i>Обобщение пройденного во 2 классе. Анализ-синтез пройденного во 2 классе.</i>	2		тест	ПО	В/3 3-8

** В зависимости от степени сформированных компетенций учащихся на усмотрение учителя можно увеличить/уменьшить количество часов по отдельным темам, с учетом количества отведенных часов на учебную единицу 1. При необходимости в модуле «Повторение» можно отказаться от проведения уроков внеклассного чтения для решения задач восстановления куррикулумных компетенций по 2-му классу.*

IV класс

УЧЕБНАЯ ЕДИНИЦА 1. *Прозвенел школьный звонок. Восстановление/закрепление куррикулумных компетенций по 3-му классу.*

Кол-во отведенных часов: 27

Единицы компетенций, предусмотренные к концу 3-го класса:

В/3 1: понимать смысл устного сообщения в различных ситуациях общения и взаимодействия;

В/3 2: отвечать на вопросы по прочитанному тексту;

В/3 3: делить прочитанный текст на части и составлять план;

В/3 4: составлять и записывать предложения/тексты;

В/3 5: определять части речи (имя существительное, имя прилагательное, глагол) и их грамматические признаки;

В/3 6: различать предложения по цели высказывания, интонации, по наличию второстепенных членов предложения;

В/3 7: выделять главные члены предложения (подлежащее и сказуемое);

В/3 8: выделять словосочетания из предложения;

В/3 9: выделять структурные части слов (морфемы) и понимать значимость каждой из них;

В/3 10: писать под диктовку слова/предложения/ тексты, учитывая изученные правила орфографии и пунктуации;

проявляя преобладающие специфические отношения и ценности:

- толерантность и уважительное отношение к собеседнику в различных коммуникативных ситуациях;
- творческий подход к созданию устных/письменных высказываний;
- самостоятельность, личную ответственность, умение сотрудничать в учебной деятельности;
- интерес к дополнительному чтению детских книг и периодических изданий.

№	Детализация содержания	Кол-во часов	Дата	Ресурсы (стр.учеб.)	Оценивание	Примечания
1. 2.	Д. Лихачев. В. Чернышев. Учимся говорить и писать. <i>Речь. Общение.</i>	2		8-9		
3. 4.	Что значат слова «спасибо» и «пожалуйста»? (из энциклопедии «Все обо всем»). Г. Георгиу Добрый день. Спасибо, До свидания <i>Речевой этикет. Диалог. Монолог.</i>	2		15-18		ТФО В/3 1
5. 6.	М. Сынтымбрияну. Книжный марафон. <i>Текст. Структура текста.</i>	2		10-11		
7.	М. Сынтымбрияну. Книжный марафон. <i>Виды предложений по цели высказывания и интонации.</i>	1		10-11		
8. 9.	М. Зоценко. Золотые слова. <i>Главные и второстепенные члены предложения</i>	2		19-21		
10. 11.	М. Зоценко. Золотые слова. <i>Словосочетание. Связь слов в словосочетании, в предложении по вопросам.</i>	2		19-21		ТФО В/3 2
12. 13.	М. Зоценко. Золотые слова (2 часть) <i>Состав слова. Разбор слов по составу.</i>	2		22-25		
14	Внеклассное чтение №1 <i>Элементы книги: аннотация.</i>	1				
15. 16	М. Зоценко. Золотые слова (2 часть) <i>Правописание безударных гласных в корне слова.</i>	2		22-25		
17. 18.	М. Зоценко. Золотые слова (2 часть) <i>Правописание парных согласных в корне слова.</i>	2		22-25		
19. 20.	С. Михалков. Сашина каша. <i>Правописание непроизносимых согласных в корне слова.</i>	2		14		
21.	И. Крылов. Ворона и лисица	1		7-8		

	<i>Имя существительное. Род, число имен существительных. Изменение имен существительных по падежам.</i>					
22.	<i>С. Михалков. Не стоит благодарности.</i>	2		27		
23.	<i>Имя прилагательное. Изменение имен прилагательных по родам, числам и падежам.</i>					
24.	<i>А. Барто. Сильное кино.</i>	2		11-12		
25.	<i>Глагол. Изменение глаголов по числам и временам.</i>					
26.	<i>Обобщение пройденного в 3 классе.</i>	2		тест	ПО 1	В/З 3-10
27.	<i>Анализ-синтез пройденного в 3 классе.</i>					

** В зависимости от степени сформированных компетенций учащихся на усмотрение учителя можно увеличить/уменьшить количество часов по отдельным темам, с учетом количества отведенных часов на учебную единицу 1. При необходимости в модуле «Повторение» можно отказаться от проведения уроков внеклассного чтения для решения задач восстановления куррикулумных компетенций по 3-му классу.*

4.2.3. Положения по организации процесса преподавания-учения-оценивания в перспективе формирования специфических компетенций

Специфическая компетенция 1. Воспринимать и понимать устные высказывания в различных коммуникативных ситуациях, проявляя внимание и сосредоточенность.

В содержании современного куррикулума по русскому языку и литературе специфическая компетенция 1 нацеливает учителя на организацию процессов восприятия детьми устных высказываний в различных коммуникативных ситуациях.

Создание учебных коммуникативных ситуаций может быть осуществлено с помощью следующих приемов:

- (1) описания (учитель максимально конкретизирует ситуацию, раскрывает во всех подробностях – место, время ситуации, адресата и т.д.).

Представьте себе, что вы стали продавцом. Сейчас вы работаете в супермаркете в отделе хлебобулочных изделий. Начался день, и вот уже покупатели подошли к прилавку.

- *Что вы желаете?*
- *Дайте мне, пожалуйста, творожные пончики.*
- *Сколько вам взвесить пончиков?*
- *Дайте 5 штук.*
- *Еще что-то желаете?*
- *Да, будьте добры два ореховых коржика.*
- *Пожалуйста!*
- *Спасибо!*

- (2) применения наглядности – иллюстративного материала, на основе которого создается ситуация общения (вопросы может задавать учитель, а могут задавать учащиеся друг другу).

Летом семьей мы были на даче. На этой фотографии мы с мамой, папой и братом сфотографированы возле нашего дома.

- *Где находится Ваша дача?*
- *Наша дача находится недалеко от города.*
- *Что растет возле дома?*
- *Здесь растут разные деревья, кустарники, есть много цветочных клумб.*
- *На фотографии вы все улыбаетесь. Что вас так развеселило?*
- *Мы пришли с речки – довольные и счастливые!*

- (3) игры, в которые учитель предлагает сыграть, и которые, в свою очередь, актуализируют все компоненты коммуникативной ситуации.

Игра «Какие могут быть разговоры по телефону?»

- Звонит телефон — подойти к телефону, взять трубку, ответить на звонок, сказав «алло» или «да».
- Звонит незнакомый человек и просит позвать папу к телефону — снять трубку, сказать «алло», поздороваться, вежливо ответить на просьбу звонящего, позвать папу.
- Маме звонит знакомая вам женщина: снять трубку, поздороваться, назвать ее по имени, ответить коротко на ее вопросы и т. д.
- Позвонить по телефону и вызвать скорую помощь.

(4) воспринимаемым текстом (на слух), на основе которого разыгрывается ситуация.

Представьте себя синичкой из рассказа Е. Носова «Тридцать зерен» (4 класс). Какие бы еще вопросы вы могли задать писателю?

- *Какие книги ты пишешь?*
- *Я пишу о таких как ты птицах-синицах, о людях. Особенно люблю писать про детей.*
- *Но они иногда разоряют птичьи гнезда, забывают про нас в зимнее время. Почему тебе так нравится писать о детях?*
- *В детях есть много доброты, наивности и юмора. Без них скучно было бы жить. Иногда своими поступками они удивляют даже взрослых. Они способны на подвиги.*

Специфическая компетенция 2. Воспроизводить/ создавать устные высказывания, демонстрируя соответствие коммуникативному контексту.

Обозначенная компетенция нацелена на создание учащимися диалогов и монологов в устной форме.

Вопрос об обучении учащихся диалогической речи на уроках русского языка стал подниматься сравнительно недавно. До этих пор считалось, что учащиеся пользуются диалогической речью в повседневной жизни, и поэтому специальное обучение ей не требуется. Однако исследования показали, что для диалога младшего школьника характерны разговорно-бытовой характер, нарушения логичности при построении ответной реплики, несовершенства интонационной оформленности. В связи с этим, у младших школьников важно сформировать следующие диалогические умения:

- Умение выстраивать содержание диалога согласно ситуации общения.
- Умения начать, закончить разговор, адекватно реагировать на вопросы и комментарии, поддерживать разговор.
- Умения подбирать лексику, которая соответствует поставленной задаче, правильное использование лексики, отсутствие грубых лексических ошибок.
- Умения интонационно оформлять речь соответственно ситуации общения.
- Речевые этикетные умения при общении с окружающими

Создавая устные диалоги с учащимися, учитель должен учитывать следующие условия:

- Создание и участие учащихся в ситуации, необходимой для построения диалога, подготовка к восприятию ситуации.
- Отбор лексического минимума, необходимого для построения будущего диалога.
- Учет количества реплик в зависимости от класса.
- Определение структуры диалога (собеседники, ролевые позиции собеседников, реплики).

Например, для построения диалога в ситуации общения в транспорте:

(1) *Подготовка к восприятию ситуации:*

- Каким транспортом вы пользуетесь ежедневно?
- Куда вы едете обычно на транспорте?
- Какие виды транспорта вы знаете?
- Каким видом транспорта пользуетесь чаще всего?

(2) *Лексический минимум:*

- Как называют человека, который ведет транспортное средство? (*водитель?*)
- Как называют человека, который обилечивает в транспорте? (*кондуктор*)

- Как называют человека, который использует транспорт для передвижения из одной точки населенного пункта в другой? (*пассажир*)

**Задаются такие вопросы, которые актуализируют необходимую лексику для построения будущего диалога.*

(3) *Количество реплик:* поскольку ситуация предлагается кррикулумом во 2 классе, количество реплик составляет 4-6 (*согласно рекомендациям Гида по внедрению куррикулума, 2018, с.36*).

(4) *Структура диалога:*

Собеседники – *кондуктор и пассажир.*

Рольевые позиции – *пассажир спрашивает, кондуктор отвечает.*

Реплики:

- *Подскажите, пожалуйста, я могу на этом троллейбусе доехать до железнодорожного вокзала?*
- *Да. Можешь.*
- *А сколько остановок нужно еще проехать?*
- *Их много. Я предупрежу тебя.*
- *Спасибо большое.*

Планомерная работа над созданием диалогов с учетом описанных условий позволит учителю провести работу грамотно: добиться разнообразия диалогов по содержанию во всех речевых ситуациях, описанных Куррикулумом по русскому языку и литературе; пронаблюдать за тем, как меняется содержание диалога, в зависимости от собеседников, занимаемых ими рольевых позиций, количества обозначенных реплик; научить каждого ребенка вступать в полноправное общение в разворачивающихся диалогах.

Создание монологических высказываний в устной речи связано с составлением описания предметов, природы, человека и устных рассказов.

Специфическая компетенция 3. *Воспринимать и понимать письменные высказывания в различных коммуникативных ситуациях, демонстрируя соответствующую технику чтения.*

Особое внимание при формировании обозначенной компетенции следует обратить на нехудожественные тексты, работу над которыми рекомендуется организовать на основе формулируемых вопросов или утверждений в рамках обозначенных приемов (*Reperet metodologice privind organizarea procesului educațional în învățământul primar în anul de studii 2019-2020, p.18-19*)

Например, приглашение (2 класс).

«Дорогая Даша! Приглашаю тебя на мой день рождения, который состоится 19 сентября 2020 года в 14.00 в кафе «Бисквит». Жду встречи с тобой!»

Название приема	Вопросы/утверждения
1.Определение назначения текста	– Получали ли вы подобные приглашения? – Кого и куда можно пригласить?
2.Нахождение ответов на поставленные вопросы в тексте	– Что можно узнать из приглашения? – Где будет проходить день рождения? – На какую дату назначено празднование? – В какое время начинается праздник? – Будете ли вы сомневаться в принятии решения?
3.Оценка утверждений	– У вас с родителями запланировано другое мероприятие на этот день. Сможешь ли вы прийти на день рождения друга? – Вы должны заранее ответить на приглашение. – Что вы ответите, если принимаете приглашение? – Что вы ответите, если принять приглашение нет возможности?
4. Сравнение информации в тексте с информацией в других источниках.	– Вы не знаете, где находится кафе с названием «Бисквит», а в приглашении не указан адрес. Какие источники информации могут вам в этом помочь?

Специфическая компетенция 4. Воспроизводить/ создавать письменные высказывания, проявляя стремление к речевому самоконтролю и творческий подход.

Речевой самоконтроль и творческий подход имеют место при написании изложений и сочинений. Для организации процесса обучения данным видам творческих работ следует принять во внимание все рекомендации *Гида по внедрению куррикулума для начального образования, 2018 (с.42-44)*, а также рекомендации по оцениванию данных работ, если они выносятся на поэтапное формативное оценивание (см. ниже)

Специфическая компетенция 5. Применять языковые знания для решения познавательных, практических и коммуникативных задач, проявляя стремление к учебной самостоятельности.

Формирование ряда единиц компетенций, которые в совокупности покрываются *Специфической компетенцией 5* требует разъяснения.

- *Единица компетенций 1.5 (1 класс) Характеристика звуков в слове, воспринятом на слух.*

Следует отличать понятия «звуковой анализ слова» и «звукобуквенный анализ слова».

Звуковой анализ слова всегда выполняется на слух, а звукобуквенный - имеет письменную форму.

Звуковой анализ бывает нескольких видов:

- (1) *Позиционный анализ* – определяется местоположение звука в слове: в начале в середине, в конце.
- (2) *Количественный анализ* – указывается общее количество звуков в слове.
- (3) *Порядковый анализ* – называется каждый звук по порядку, дается характеристика.

- *Единица компетенций 5.2 (1 класс), 5.3 (2 класс) Распознавание слов по их лексико-грамматическим признакам.*

- *Единица компетенций 5.4. (3 класс, 4 класс). Распознавание частей речи по их лексико-грамматическим признакам.*

В 1-2 -х классах следует обратить внимание учащихся на отнесенность к словам - предметам, - признакам, - действиям согласно значению предметности, признака предмета и действия предметов. Вопросы являются сопутствующими в определении лексико-грамматического разряда.

В 3-4-х классах у учащихся формируется умение ставить вопрос к изолированному слову, который называется морфологическим. Поэтому, в первую очередь лексико-грамматический разряд определяется по вопросу, а потом по значению.

- *Единица компетенций 5.2 (4 класс). Установление связи слов в предложении при помощи вопросов.*

Традиционная практика предлагала на уровне предложения графически оформлять связь слов через стрелку с постановкой вопроса. Куррикулумные изменения ориентируют на выполнение схемы предложения, где показывается связь главных и второстепенных членов предложений, связанных между собой стрелками и вопросами. Наглядное изображение схемы четче помогает понять связь слов и безошибочно выделить все словосочетания.

Специфическая компетенция 6. Регулировать собственную читательскую деятельность для познания ценностей национальной, русской и мировой культуры, выражая читательский интерес.

Основной формой работы с детской книгой являются уроки внеклассного чтения.

Внеклассное чтение не является отдельным предметом, а представляет собой один из разделов учебной дисциплины *Русский язык и литература*, соотносится со специфической компетенцией № 6 и проводится с периодичностью 1 раз в две недели. Внеклассное чтение организуется со второго семестра 1-го класса по 4 -й класс.

Данный раздел в куррикулуме представлен списком рекомендуемой литературы для прочтения. Выбор книг из списка производится остаточным образом из тех авторов и названий книг, которые не были включены в учебные пособия данного класса. Общая цель внеклассного чтения – расширение читательского кругозора младшего школьника.

Процесс оценивания по русскому языку и литературе осуществляется в соответствии с *Методологией критериального оценивания через дескрипторы, I-IV классы, 2019.* (МКОД)

- **Первичное оценивание** на уроках русского языка и литературы рекомендуется проводить в начале учебного года (начиная со 2-го класса), и в начале каждого учебного модуля. Следует обратить внимание, что в начале модуля первичное оценивание не обязательно должно быть инструментальным.
- **Точечное формативное оценивание** ставит целью проверку сформированных единиц компетенций через продукты, утвержденные МКОД.
- **Поэтапное формативное оценивание** организуется с целью проверки нескольких (3-5) сформированных единиц компетенций, осуществляется через дескрипторы уровней достижений. Используется поэтапное формативное оценивание репродуктивного и продуктивного типа, продуктивного и творческого типа. Первый вид ПФО организуется на одном уроке, а второй вид ПФО – на двух уроках. Приведем пример организации ПФО при прямом/дистанционном обучении.

ПФО репродуктивного и продуктивного типа	ПФО продуктивного и творческого типа
Структура урока	
I урок	I урок
Вызов (5 мин.) Осмысление (35 мин.) Выполнение работы (25 мин.) Самопроверка и самокоррекция. (10 мин.) Рефлексия (5 мин.) Вопросы учителя по самопроверке и самокоррекции.	Вызов (5 мин.) Осмысление (35 мин.) Подготовительная работа (10 мин.) Выполнение работы (25 мин.) Рефлексия (5 мин.) Вопросы учителя о трудностях в выполнении работы.
II урок	II урок
-----	Вызов (5 мин.) Настрой на самопроверку и самокоррекцию. Осмысление (35 мин.) Самопроверка и самокоррекция. Рефлексия (5 мин.) Вопросы учителя по самопроверке и самокоррекции/ самооценка выполненной работы.
Проверка	
После I урока:	После I урока:
Проверка ученических работ. Запись результатов в журнал.	Проверка ученических работ.
	После II урока:
	Повторная проверка ученических работ. Запись результатов в журнал.

* В дистанционном обучении ПФО репродуктивного и продуктивного типа рекомендуется проводить синхронно, а ПФО продуктивного и творческого типа – смешанным типом: 1 урок – синхронно, 2 урок – асинхронно.

- ✓ **Изложение во 2-м классе не рекомендуется выводить на ПФО** (вся работа выполняется всеми учащимися с постоянной поддержкой). (см. *Гид по внедрению куррикулума для начального образования, 2018, с.42-43*)
- ✓ **Изложение в 3, 4 -м классах может выводиться на ПФО** (с учетом того, что это подробное изложение). В случае выбора другого вида изложения в соответствии с видами пересказов, рекомендованных куррикулумом для начального образования, – выборочных, кратких, – изложение не рекомендуется выводить на ПФО, поскольку требует затраты времени как на подготовку, так и на написание, и в течение 45 минут урока вся работа не будет выполнена.

- ✓ **Сочинение во 2-м классе не рекомендуется выводить на ПФО.** Поэтапное формативное оценивание не сосредоточено на подсчете ошибок, а текст сочинения составляется коллективно, т.е. с постоянной поддержкой, вплоть до орфографического написания слов и предложений. (см. *Гид по внедрению куррикулума для начального образования, 2018, с.43-44*)
- ✓ **В 3 и 4-м классах, работа над сочинением предлагает этап самостоятельной записи. Следовательно, работа может быть выведена на ПФО.** Причиной, которая позволит учителю не включать сочинения в ПФО, будет следующая: большой объем работы, который невозможно выполнить в течение одного урока (например, подготовки и написания сочинения по картине).
- **Суммативное оценивание** может быть письменным и устным. Количество письменных оцениваний зависит от количества учебных модулей, устное составляет 50 % от письменных, и определяется равным количеством по семестрам, или в первом семестре может быть меньше, чем во втором из-за количества учебных недель, составляющих каждый семестр.

Устное суммативное оценивание (УСО) проектируется каждым педагогом с учетом потребностей и индивидуальной специфики класса. Рекомендуется проведение УСО в учебных модулях с большим количеством часов для предотвращения перенасыщения оцениваниями отдельных модулей. Рекомендуется проведение УСО в течение одного урока (45 минут). В случае, если количество учащихся превышает 20 человек, может быть проведено в течение двух уроков (90 минут).

В качестве продуктов, проверяющих сформированность единиц компетенций, выносимых на УСО, предлагаются следующие продукты:

1 класс	Понимание смысла сообщения. Участие в речевом общении. Пересказ текста. Чтение стихотворения наизусть. Повторное чтение текста.
2 класс	Понимание смысла сообщения. Участие в речевом общении. Пересказ текста. Чтение стихотворения наизусть. Повторное чтение текста.
3 класс	Понимание смысла сообщения. Участие в речевом общении. Составление устного диалога. Подробный пересказ текста. Чтение стихотворения/басни наизусть. Первичное чтение текста. Повторное чтение текста.
4 класс	Понимание смысла сообщения. Участие в речевом общении. Составление устного диалога. Подробный пересказ текста. Выборочный пересказ текста. Чтение стихотворения/басни/прозы наизусть. Первичное чтение текста.

При УСО, оцениванию может быть подвергнута как одна, так и несколько единиц компетенций через один или несколько продуктов.

Рекомендуется следующий алгоритм разработки УСО:

- (1) Определение единицы/единиц компетенций для УСО.
- (2) Выбор продукта/продуктов для УСО.
- (3) Разработка заданий для УСО.
- (4) Разработка карточек (если необходимо) для УСО.
- (5) Разработка карточек (если необходимо) для работы остальных учащихся класса.

Организуя УСО необходимо помнить о разнообразии продуктов, через которые проверяется сформированность единиц компетенций, а также об уровне и особенностях учебного коллектива.

**При синхронном обучении для организации УСО рекомендуется принимать во внимание формирование одной способности учащихся через один учебный продукт.*

4.3. MATEMATICĂ

4.3.1. Recuperarea/consolidarea și evaluarea inițială la începutul anului de studii 2020-2021

Manualele de matematică aprobate de MECC pentru anul de studii oferă unitatea de învățare nr. 1 ca suport integral pentru recuperarea/consolidarea și evaluarea inițială la începutul anului de studii. Cadrele didactice vor decide numărul de ore pentru recuperare/consolidare reieșind din situația concretă a fiecărei clase de elevi. În contextul învățării la distanță în perioada martie-mai a anului precedent de învățământ, atât în instituții școlare cât și în instituții de educație timpurie, în anul 2020-2021 se recomandă a aloca acestei unități de învățare mai multe ore decât de obicei: **în clasele I-II - circa 10 ore; în clasele III-IV – circa 12 ore.**

Achizițiile curriculare formate în perioada învățării la distanță în anul precedent de studii sunt foarte importante pentru atingerea succesului în noul an școlar. De aceea este important de **a aborda perioada de recuperare/consolidare lent, lejer, fără grabă**, chiar dacă aparent elevii nu denotă mari dificultăți. Este necesară o observare atentă a comportamentului cognitiv al fiecărui elev, pentru a-i elucida și lichida lacunele de cunoaștere, înțelegere și aplicare, a-i crește încrederea în forțele proprii și a instaura o stare de bine la debutul anului școlar.

În mod special se va lucra cu grijă și detaliat, sincron și asincron, la recuperarea/consolidarea competențelor de calcul: *comentat după model și apoi fără model*, oral, scris, mental/ fluent; competențelor de rezolvare a problemelor, inclusiv *rezolvare ghidată și apoi independentă*.

În perioada de recuperare/consolidare sunt importante și sarcinile distractive de perspicacitate, care dezvoltă abilitățile mintale generale, favorizând atitudinile specifice disciplinei Matematică.

La pagina 11 a prezentului document se oferă un model de proiectare a unității de învățare nr. 1 în clasa a III-a. Mai jos propunem modele pentru clasele II, IV.

Atragem atenția la faptul că, la debutul clasei a II-a, copiii încă sunt prea mici și, posibil, frustrați de lipsa/ insuficiența contactului direct cu învățătorul. De aceea se recomandă a realiza evaluarea inițială treptat: unele unități de competențe pot fi evaluate pe parcurs prin probe punctuale, iar la testarea de la sfârșitul unității de învățare nr. 1 să se evalueze doar acele achiziții din clasa I, care au valoarea cea mai mare pentru succesul elevilor în clasa a II-a.

Evaluarea inițială la clasele III-IV, după o recuperare/consolidare atentă și fără grabă, poate fi realizată printr-un test la finele primei unități de învățare

CLASA A II-A

Unitatea de învățare nr. 1. *Repetăm cu sârguință, învățăm cu ușurință.* Recuperarea/consolidarea achizițiilor curriculare dobândite în clasa I

Nr. de ore alocat: 10

Unități de competențe prevăzute la sfârșitul clasei I:

Elevul poate:

R/C1: identifica, citi și scrie, compara și ordona numere naturale până la 100;

R/C2: recunoaște forme geometrice (cerc, triunghi, pătrat, cub) și poziții relative ale unor obiecte în modele date și în mediul înconjurător;

R/C3: efectua operațiile de adunare și scădere în centrul 0-100, fără trecere peste ordin;

R/C4: utiliza elemente de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere;

R/C5: aplica operațiile de adunare, scădere și proprietățile acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor 0-100; aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date; schimb de bani;

R/C6: exprima și compara rezultatele unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru lungime (cm, m); pentru masă (kg); pentru capacitate (l); pentru timp (ora, ziua, săptămâna, luna); monedare (leul, banul);

R/C7: rezolva probleme simple de adunare și de scădere, cu sprijin în schemă, rezolvare și răspuns, manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:

- corectitudinea și coerența limbajului matematic;
- atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent;
- valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor;

- curiozitatea și creativitatea în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii.

Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1. Numerele naturale până la 20. Actualizare	1		M, p. 4-5		
2. Adunarea și scăderea până la 20. Actualizare	1				
3. Adunarea și scăderea până la 20. Consolidare-dezvoltare	1		M, p. 6-7		EFP (R/C 4)
4. Numerele naturale până la 100. Actualizare	1				EFP (R/C 2)
5. Numerele naturale până la 100. Consolidare-dezvoltare	1		M, p. 8-9		
6. Adunarea și scăderea până la 100. Actualizare	1				
7. Adunarea și scăderea până la 100. Consolidare-dezvoltare	1		M, p. 10-11		
8. Măsurări. Actualizare	1		M, p. 12-13		EFP (R/C 6)
9. Analiza-sinteza achizițiilor dobândite în cl. I	1		M, p. 14		
10. Evaluare inițială	1		test, M, p. 15	EI 1	R/C 1, 2, 3, 5, 7

Note:

- EFP (R/C 2): dictare-joc de mișcări, realizată sincron la etapa Evocare; sarcini de tipul: ridica în mâna stângă un cerc; ridica în mâna dreaptă un triunghi; arată un creion în poziție verticală, apoi orizontală, apoi întoarce-l în poziție oblică; arată un cub, pune deasupra un pătrat etc.
- EFP (R/C 4): dictare terminologică, realizată sincron la etapa Evocare;
- EFP (R/C 6): dictare cu determinarea valorilor de adevăr ale unor afirmații despre exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, în unități standard de măsură, realizată sincron la etapa Evocare.

CLASA A IV-A

Unitatea de învățare nr. 1. Evocare prin exerciții și probleme. Recuperarea/consolidarea achizițiilor curriculare dobândite în clasa a III-a

Nr. de ore alocate: 12

Unități de competențe prevăzute la sfârșitul clasei a III-a:

Elevul poate:

R/C1: identifica, citi și scrie, compara și ordona numere naturale până la 1000;

R/C2: utiliza elemente de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, operație aritmetică;

R/C3: efectua operații aritmetice în centrul 0-1000: adunarea și scăderea fără și cu trecere peste ordin; înmulțirea și împărțirea la un număr de o cifră; înmulțirea la 10, 100, la numere formate din zeci sau sute întregi; împărțirea exactă la 10, 100, la numere formate din zeci sau sute întregi;

R/C4: explica modul de calcul și ordinea efectuării operațiilor în exerciții cu cel mult trei operații, fără și cu paranteze;

R/C5: aplica operațiile de adunare, scădere și proprietățile acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date;

R/C6: realiza transformări simple ale unor unități de măsură;

R/C7: rezolva probleme cu cel mult trei operații: cu plan, cu justificări prin exercițiu,

manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:

- corectitudinea și coerența limbajului matematic;
- atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent;
- valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor;
- curiozitatea și creativitatea în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii.

Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1. Evocare prin exerciții și probleme. Inițiere	1		M, p. 4		
2. Evocare prin exerciții și probleme. Fixare (1)	1		M, p. 5		
3. Evocare prin exerciții și probleme. Fixare (2)	1		M, p. 6		

4. Evocare prin exerciții și probleme. Antrenare	1		M, p. 7		
5. Evocare prin exerciții și probleme. Consolidare	1		M, p. 8		
6. Evocare prin exerciții și probleme. Dezvoltare (1)	1		M, p. 9		
7. Evocare prin exerciții și probleme. Dezvoltare (2)	1		M, p. 10		
8. Calcul corect, rațional, fluent. Analiză-sinteză	1		modele, jocuri digitale, fișe		
9. Probleme compuse: argumentarea unui plan pertinent de rezolvare. Analiză-sinteză	1		modele, fișe de lucru		
10. Transformări simple ale unităților de măsură. Proiect „Măsurări în casa/ ograda mea. Ce? Cu ce? Pentru ce?”	1		modele		
11. Evaluare inițială	1		test, M, p. 11	EI 1	R/C 1-7
12. Activități diferențiate de postevaluare	1				

4.3.2. Repere privind predarea-învățarea-evaluarea din perspectiva formării competențelor

➤ Dezvoltarea competențelor de calcul, valorizând atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent

Se va acorda o **atenție sporită competențelor de calcul**. Pentru explicarea procedurilor de calcul se vor folosi materialele didactice specifice vârstei elevilor: bețișoare, numărători de poziționare etc. În calculul oral se va accentua folosirea proprietăților operațiilor aritmetice, pentru a favoriza un calcul corect și fluent, dar și pentru a stimula ingeniozitatea elevilor în alegerea procedurilor convenabile de calcul, dezvoltând interesul pentru calculul rațional. În calculul scris se va spori atenția față de comentarea calculului, deoarece o interiorizare veridică nu poate fi atinsă fără o exteriorizare prin limbaj. Vor fi urmați algoritmi propuși în manuale, iar învățătorii vor atrage o atenție sporită corectitudinii, rigurozității matematice și coerenței modelelor de comentare orală a calculului, oferite la clasă.

În cadrul fiecărei lecții se vor rezerva circa 15 minute pentru calcul oral. În acest scop, se recomandă valorificarea jocurilor didactice, a dictărilor matematice și a interactivității. Ținem să accentuăm valoarea formativă a **jocurilor didactice** ca una dintre cele mai propice metode didactice la vârsta școlară mică, dar și a **dictărilor matematice** ca una dintre cele mai eficiente metode specifice învățământului matematic primar. Se recomandă dictări matematice de diverse tipuri: aritmetice; terminologice; cu determinarea valorii de adevăr; geometrice; grafice; figurative. În formularea sarcinilor pentru dictările matematice se vor utiliza diverse elemente de terminologie matematică, stipulate în conținuturile curriculare. Realizarea dictărilor matematice permite activizarea fiecărui elev și a întregii clase, favorizează nu doar dezvoltarea capacităților de calcul, dar și ridicarea nivelului de cultură matematică a elevilor, îmbogățirea limbajului matematic al acestora etc. Realizând sarcinile, elevii devin mai organizați și mai concentrați, își dezvoltă atenția, capacitățile de receptare a mesajului oral.

Se va asigura învățarea conștientă a cazurilor tabelare de înmulțire și împărțire, excluzând practica păguboasă de a cere memorarea tablei înmulțirii ca temă pentru vacanță, înainte de a o preda la clasă. Activități pregătitoare pentru predarea-învățarea tablei înmulțirii se vor asigura treptat și sistematic, începând cu semestrul 2 al clasei I, prin diverse modalități ludice pe baza numărării cu startul, finalul și pasul dat: numărare în ștafetă, numărători versificate, jocuri ritmice etc. În cadrul predării tablei înmulțirii în clasa a II-a, învățătorul va asigura învățarea conștientă, stimulând memorarea prin diverse activități atractive. În vederea consolidării, recomandăm pentru vacanța de vară (treccrea în clasa a III-a) proiecte în parteneriat elevi-părinți: realizarea unor postere personalizate cu tabla înmulțirii, ilustrate prin imagini sau desene sugestive.

Nu se vor neglija cazurile speciale: înmulțirea cu un factor 0 sau 1; împărțirea la 1; împărțirea a două numere egale; împărțirea lui 0; împărțirea la 0. Aceeași atenție se va acorda și cazurilor speciale ale împărțirii cu rest (când deîmpărțitul este mai mic decât împărțitorul). Lacunele în

însușirea cazurilor speciale ale înmulțirii și împărțirii generează dificultăți în formarea ulterioară a capacităților de calcul, în special la împărțirea în coloniță.

La scrierea operației de înmulțire în clasele primare se va folosi semnul „×”, asigurând astfel respectarea particularităților percepției la vârsta școlară mică. Semnul „·” se introduce în cadrul unei teme speciale în clasa a V-a, precizându-se situațiile în care acesta se scrie și cele în care se omite.

ATENȚIE!

Atât calculul oral, cât și cel scris trebuie să fie automatizat în clasele primare, constituind o premisă elementară a succesului învățării la treapta gimnazială. În ultimii ani se constată o reducere substanțială a competențelor de calcul oral, ceea ce împiedică ulterior însușirea matematicii. Elevul stopează la calcule și nu reușește să însușească esența conținuturilor de matematică, nu ajunge să guste frumusețea și rafinamentul raționamentelor matematice, să-și cultive motivația pentru studiul matematicii. Astfel, un lucru atât de minor, la prima vedere, în condițiile accesibilității mijloacelor electronice, ca automatizarea calculului mental, poate fi nociv pentru reușita la matematică în clasele mai mari.

➤ **Dezvoltarea competenței de rezolvare a problemelor, valorizând gândirea critică**
În cadrul lucrului asupra unei probleme simple în clasa I se vor parcurge etapele:

<i>perspectiva cadrului didactic</i>	<i>perspectiva elevului</i>
▪ Citirea și înțelegerea problemei	▪ Condiție, întrebare
▪ Organizarea enunțului în schemă	▪ Schemă
▪ Rezolvarea problemei (cu sprijin în obiecte sau desene, prin exercițiu)	▪ Rezolvare
▪ Scrierea răspunsului problemei	▪ Răspuns
▪ Activități de postrezolvare	

Se recomandă 5 lecturări ale textului problemei, explicite și implicite, de exemplu: citirea model de către învățător și/sau un elev (eventual, explicarea cuvintelor necunoscute); citirea independentă, în vederea identificării condiției și a întrebării problemei, urmată de citirea separată a condiției, apoi a întrebării problemei; citirea independentă în vederea povestirii problemei în cuvinte proprii. Se vor crea situații didactice care vor exclude posibilitatea reproducerii banale a textului problemei, dar vor solicita o interpretare a acestuia, folosind, de exemplu: oferirea unui alt început, povestirea de la persoana întâi, dramatizarea, conversația euristică.

Fie problema: „Ion a cumpărat un caiet de 3 lei. Ce rest din 10 lei trebuie să primească?” Ghidând elevii printr-o suită de întrebări judicioase, se va repovesti problema în ordinea desfășurării evenimentelor: „Ion avea 10 lei. Apoi, pentru a cumpăra un caiet a cheltuit 3 lei. Se întreabă ce rest va primi.” Ca rezultat, identificarea cuvintelor-cheie și realizarea schemei problemei nu vor prezenta dificultăți.

Subliniem **necesitatea rezolvării problemelor simple în clasa I, la etapa formării priceperilor rezolutive** (în predarea-învățarea problemelor de tipul respectiv), **cu sprijin în obiecte sau desene, înainte de scrierea rezolvării prin exercițiu**. Astfel se va respecta specificul gândirii concret-intuitive a elevului de vârstă școlară mică, și doar așa putem asigura eficiența formării competenței de rezolvare a problemelor în clasa I. Deci, asemenea activități se vor realiza direct sau sincron.

Scrierea rezolvării unei probleme simple nu se efectuează nici cu plan, nici cu justificări, deoarece presupune o singură operație – cea corespunzătoare întrebării problemei.

Se va solicita formularea orală a răspunsului problemei, scriind, de regulă, doar răspunsul scurt.

Activitățile de postrezolvare se vor decide, prioritar, în funcție de relevanța în contextul procesului de formare a competențelor de rezolvare sau formulare a problemelor, a competențelor de calcul, a celor de comunicare în limbaj matematic. În cazul problemelor de aflare a unei componente necunoscute a operației (de aflare a unui termen/a scăzutului/a scăzătorului), se recomandă ca activitatea de postrezolvare să releve regula de aflare a componentei respective.

Tipizarea problemelor simple este o competență a învățătorului, elevilor nu li se vor da sarcini de identificare a tipului unei probleme simple.

În cadrul activității de lucru asupra unei probleme, se va pune accent pe formarea competenței *a învăța să înveți*. Se va strădui ca întrebările care structurează conversația euristică – metoda didactică pe care se focalizează această activitate – să nu conțină într-un mod implicit răspunsurile așteptate, dar să ghideze elevii în construcția propriului raționament rezolutiv.

Succesul formării competențelor de rezolvare a problemelor simple în clasa I este cheia formării competențelor de rezolvare a problemelor compuse în clasele II-IV și reperează comportamentul rezolutiv al copilului.

În cadrul lucrului asupra unei probleme compuse, învățătorul va ghida activitatea elevilor conform următoarelor etape, străduind, de asemenea, asupra formării competenței *a învăța să înveți*:

- (1) Citirea și înțelegerea problemei;
- (2) Organizarea enunțului în schemă;
- (3) Proiectarea rezolvării problemei (prin metoda analitică, sintetică sau analitico-sintetică);
- (4) Scrierea rezolvării (cu plan, cu justificări, prin exercițiu comentat) și a răspunsului (deplin sau scurt);
- (5) Activități de postrezolvare.

O schemă se consideră corectă, dacă prezintă în mod fidel:

- *cuvintele-cheie* ale problemei (în cazul unei situații-problemă dinamice - în ordinea corespunzătoare desfășurării evenimentelor);
- *datele și relațiile cunoscute* în problemă;
- *valorile necunoscute*, fiecare fiind marcată printr-un semn de întrebare (atâtea semne de întrebare, câte operații va conține rezolvarea problemei);
- *valoarea întrebată*, fiind evidențiată prin încercuirea semnului de întrebare corespunzător.

Prevederile curriculumului la matematică pentru clasa a IV-a explicitează următorul conținut: **„Probleme care relevă dependența proporțională. Metoda reducerii la unitate. Metoda proporțiilor.”** Anterior, rezolvarea prin metoda proporțiilor se realiza într-un mod implicit, în contextul găsirii a două metode de rezolvare a problemei date (de aflare a celei de a patra mărimi proporționale, relevând dependența de proporționalitate directă). În manualul aprobat pentru clasa a IV-a se propun teme la conținutul respectiv.

În abordarea rezolvărilor prin metoda proporțiilor se va atenționa construcția unui raționament rezolutiv oral, de natură practică, care să releve experiența de viață a copiilor.

Exemplu. 3 cărți la același preț costă în total 90 lei. Care este costul total a 6 cărți de acest fel?

- *Schema problemei:* 1 carte ... ? lei
3 cărți ... 90 lei
6 cărți ... (?) lei

➔ *Metoda reducerii la unitate* (observăm schema pe orizontală)

Rezolvare cu justificări:

- 1) $90 : 3 = 30$ (lei) – prețul cărților;
- 2) $6 \times 30 = 180$ (lei) – costul a 6 cărți.

➔ *Metoda proporțiilor* (observăm schema pe verticală)

Raționament rezolutiv oral: Observăm că numărul de cărți s-a mărit de 2 ori. $6 : 3 = 2$ (ori).

Pentru a cumpăra de 2 ori mai multe cărți, ne trebuie de 2 ori mai mulți lei. $2 \times 90 = 180$ (lei)

Rezolvare cu plan:

- 1) De câte ori s-a mărit numărul de cărți?
 $6 : 3 = 2$ (ori)
- 2) Cât costă 6 cărți?
 $2 \times 90 = 180$ (lei)

➤ **Dezvoltarea competenței de formulare a problemelor, valorizând curiozitatea și creativitatea pentru integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii**

Competența de formulare a problemelor de matematică se preconizează a fi formată și dezvoltată în cadrul:

- *activităților de postrezolvare*, în care se solicită modificarea condiției sau a întrebării problemei, astfel încât să se îndeplinească o cerință dată: să se mărească/micșoreze răspunsul într-un mod

precizat; să se schimbe operația de rezolvare; să se schimbe numărul de operații în rezolvare; să se admită o altă metodă de rezolvare etc.;

- *unor sarcini speciale de creare a problemelor*, pornind de la: imagine; enunț incomplet; schemă; exercițiu; operații aritmetice; numere; tematică.

În cadrul acestor activități se recomandă aplicarea metodelor și tehnicilor de lucru în grup.

Este necesar ca învățătorul să contribuie la exprimarea corectă a copiilor, orală și în scris, atât din punct de vedere matematic, cât și lingvistic. Compunerea de probleme constituie o premisă reală pentru sporirea rolului formativ al instruirii matematice primare în strânsă corelare cu celelalte discipline de învățământ și cu experiența cotidiană a elevilor.

În conformitate cu prioritizarea curriculară (tabelul 2), în anul curent de studii, în cazul învățării la distanță această competență se recomandă la extindere.

➤ **Dezvoltarea competențelor aferente elementelor intuitive de geometrie și măsurări**

Rezultatele ultimilor ani au demonstrat un nivel scăzut al însușirii acestor elemente de conținut. Pentru redresarea situației se impune, în primul rând, asigurarea repetării continue pe parcursul anului școlar. Sunt importante în acest scop materialele didactice demonstrative și distributive. Se recomandă valorificarea jocurilor didactice, a contraexemplurilor didactice, a activităților în grup, a celor practice și de explorare/investigare, a proiectelor individuale și de grup.

Efectuarea transformărilor unităților de măsură se preconizează prin două modalități: a) transformarea unităților de măsură a lungimilor prin analogie cu descompunerea zecimală a numerelor naturale (de exemplu: manual, cl. a III-a, p. 112); b) transformarea unităților de măsură în baza cunoașterii relațiilor dintre acestea și a semnificației expresiilor «de ... ori mai mult / puțin» (de exemplu: manual, cl. a III-a, p. 114). Este admisibilă și transformarea unităților de măsură în baza reducerii la unitate.

➤ **Strategiile de evaluare**

- *Evaluarea inițială* se va realiza la începutul:

- anului școlar, după o perioadă de recuperare/consolidare;
- fiecărui modul;
- semestrului al doilea, în cazul în care se continuă modulul început în semestrul întâi.

Evaluarea inițială poate fi atât noninstrumentală (de ex.: pe baza tehnicii „Știu – Vreau să știu – Învăț”, prin conversație catehetică etc.), cât și instrumentală (de ex.: dictări matematice, probe scrise sau practice, teste scrise).

- *Evaluarea formativă punctuală* se va realiza pe parcursul studierii modulelor, urmărind procesul formării/dezvoltării unităților de competențe (o unitate de competență într-o probă de evaluare formativă punctuală). Pentru instrumentare se recomandă dictări matematice, probe scrise sau practice, în anumite situații pot fi și proiecte, elaborate pe baza produselor relevante în scopul vizat. Manualele aprobate de MECC propun sarcini pentru evaluarea punctuală a celor mai importante produse. Acestea sunt însoțite de mascota Bufi cu toca în mâini, nu sunt voluminoase și permit o autoevaluare (autoverificare, autocorectare, autoapreciere imediată).

- *Evaluarea formativă în etape* se va realiza la intervale judicioase de timp pe parcursul studierii modulelor, urmărind în mod etapizat procesul formării/dezvoltării unităților de competențe (câteva unități de competență într-o probă de evaluare formativă în etape). Pentru instrumentare se recomandă dictări matematice, probe scrise sau practice, teste scrise. Manualele aprobate de MECC propun probe și pentru evaluarea formativă în etape. Acestea la fel sunt însoțite de mascota Bufi cu toca în mâini, dar sunt mai voluminoase decât probele punctuale și permit o autoevaluare atât imediată cât și deplasată la lecția următoare.

- *Evaluarea sumativă* se va realiza la sfârșitul:

- fiecărui modul sau, în cazul unui modul voluminos, a unei unități secvențiale de învățare;
- semestrului;
- anului școlar, după o perioadă de recapitulare finală de cel puțin o săptămână.

Pentru evaluările sumative se vor rezerva câte 2 ore: la prima oră se vor administra probele propriu-zise, iar ora a doua se va rezerva pentru activități postevaluative diferențiate și individualizate (de reînvățare/recuperare, de antrenare, de dezvoltare). Pentru realizarea probelor de evaluare

sumativă pot fi folosite probele respective din manuale sau caiete de teste aferente manualelor aprobate de MECC sau alte culegeri de teste elaborate în conformitate cu prevederile curriculumului disciplinar.

Clasa	Evaluări sumative la finele modulelor sau a unităților secvențiale de învățare	Total
I	1. Numerele naturale 0 – 10 2. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 10 3. Numerele naturale 0 – 20. Adunarea și scăderea 4. Numerele naturale 0 – 100. Adunarea și scăderea	4
II	1. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 20, cu trecere peste ordin (secvențial) 2. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 100 3. Înmulțirea și împărțirea tabelară cu numerele până la 5 (secvențial) 4. Înmulțirea și împărțirea tabelară 5. Operații aritmetice în centrul 0 – 100 6. Elemente intuitive de geometrie și măsurări	6
III	1. Numerele naturale 0 – 1000 2. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 1000 3. Înmulțirea în centrul 0 – 1000 (secvențial) 4. Înmulțirea și împărțirea în centrul 0 – 1000 5. Elemente intuitive de geometrie și măsurări	5
IV	1. Numerele naturale în centrul 0 – 1 000 000 2. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 1 000 000 3. Înmulțirea și împărțirea în centrul 0 – 1 000 000 (secvențial) 4. Înmulțirea și împărțirea în centrul 0 – 1 000 000 5. Frații 6. Elemente intuitive de geometrie și măsurări	6

Pentru **evaluarea semestrială și cea anuală**, pot fi valorificate metode clasice de evaluare, precum testarea, dar și metode alternative, ca portofoliul de progres sau proiectul, ceea ce va permite evitarea supraîncărcării elevului cu lucrări de evaluare.

În cadrul oricărei strategii de evaluare este importantă **realizarea eficientă a autoevaluării**, asigurând:

autoverificarea	autocorectarea	autoaprecierea
după finalizarea lucrării, elevii confruntă în mod individual rezultatele obținute cu răspunsurile corecte oferite de învățător (de ex., prezentate la proiector sau scrise din timp pe verso-ul tablei); elevii barează răspunsurile greșite și scriu deasupra rezultatul corect; această activitate nu este atât de ușoară, precum s-ar părea, pentru copiii de vârstă școlară mică, unii o pot realiza independent, alții au nevoie de ghidare sau de mai mult sprijin;	elevii reflectă asupra cauzelor care au condus la obținerea răspunsurilor greșite, identifică erorile în raționamentele rezolutive și se autocorectează: independent, ghidați de învățător/colegi sau cu mai mult sprijin; această activitate admite diverse forme de organizare (frontal, individual, în grup), dar și îmbinări ale acestora în contexte de interactivitate; la final, toți elevii ating succes (obțin rezolvarea corectă), dar ajung la această performanță manifestând un comportament performanțial diferit;	elevii își apreciază comportamentul performanțial în baza criteriilor de succes, cu care au fost familiarizați în prealabil, răspunzându-și la întrebările: – cum am obținut succes (cum am ajuns la rezolvarea corectă): independent, ghidat sau cu mai mult sprijin? – ce mi-a reușit mai bine decât anterior? ce nu-mi reușește încă suficient de bine? cum să procedez pentru ca să reușesc mai bine? această activitate admite diverse forme de organizare (frontal, individual, în grup), dar și îmbinări ale acestora în contexte de interactivitate.

4.4. ȘTIINȚE

4.4.1. Repere de bază

Demersul de predare la disciplina Științe va fi construit în vederea respectării cerințelor și recomandărilor curriculumului pentru învățământul primar, cu prioritizările curriculare recomandate pentru anul școlar 2020-2021 (Tabelul 2).

În acest sens un parcurs eficient de predare-învățare-evaluare va fi abordat constructiv, respectând particularitățile de vârstă, dar și următoarele aspecte:

- *caracterul științific* în studierea componentelor, fenomenelor naturii, proceselor, relațiilor caracteristice mediului înconjurător (ex: ciocârliă este un animal: *pasăre*);
- *demersul inductiv de formare a noțiunilor* care presupune expunerea gradată a cunoștințelor, de la concret la abstract, de la simplu la complex, *de la exemplu la noțiune*;
- *caracterul regional* care orientează la familiarizarea cu obiectele/ființele și fenomenele naturii din mediul apropiat către cel îndepărtat.
- *caracterul formativ* care accentuează prioritarea utilizării metodelor de explorare directă și indirectă a mediului: observarea, experimentul, studiu de caz, investigația, modelarea etc.

4.4.2. Repere privind predarea-învățarea-evaluarea din perspectiva formării competențelor

➤ **Dezvoltarea competenței de identificare și descriere a componentelor, fenomenelor, proceselor, relațiilor caracteristice mediului înconjurător, demonstrând corectitudine și coerență în utilizarea terminologiei specifice**

- Identificarea componentelor, fenomenelor, proceselor și relațiilor mediului înconjurător se va realiza în baza caracteristicilor specifice fiecăra.
- Descrierea se va realiza în baza unui algoritm în vederea structurării comunicării conform următoarelor părți: introducere, cuprins și încheiere:
 - *anotimpurile*:
 - ✓ Semnele anotimpului: fenomenele caracteristice;
 - ✓ Modificări sezoniere specifice în viața plantelor;
 - ✓ Modificări sezoniere specifice în viața animalelor;
 - ✓ Activitatea oamenilor.
 - *fenomenele naturii* vor fi explicate în baza caracteristicilor observabile (de ex: ploaia este un fenomen al naturii ce reprezintă căderea stropilor de apă din cer pe pământ, foloase și pagube).
 - *plantele și animalele* vor fi studiate în aspect structural, diversitatea lor și apartenența la un grup;

ATENȚIE! În clasa a II-a, plantele și animalele nu se vor studia din punct de vedere taxonomic (grupuri generale), ci doar reprezentanți concreți.

- *componenta nevie* a mediului va fi abordată ținând cont de următoarele repere: recunoașterea obiectului descris, enumerarea proprietăților, importanța în natură;
- *mediile de viață* ale plantelor și animalelor vor fi descrise după: diversitatea plantelor și animalelor, relațiile de nutriție și adaptările vizibile la un anumit mediu de viață; studierea mediilor de viață ale omului se va limita doar la locurile de trai: rural și urban.
- *zonele naturale* vor fi abordate prin caracterizarea succintă a zonelor, diversitatea plantelor și animalelor specifice, anumite adaptări ale plantelor și animalelor caracteristice zonei respective.

ATENȚIE! Nu se va cere de la elevi prezentarea zonelor naturale pe hartă.

➤ **Dezvoltarea competenței de explorare-investigare a mediului înconjurător, manifestând curiozitate și interes în valorificarea metodelor și instrumentelor specifice de colectare și organizare a rezultatelor**

În clasele primare activitățile de explorare/investigare au un caracter constatativ, din acest considerent vor fi selectate și aplicate acele activități care vor permite evidențierea unei caracteristici sau proprietăți a fenomenului investigat.

În vederea stimulării interesului cognitiv pentru natura și dorința de a investiga pot fi propuse modalități simple, cum ar fi:

- Întrebări investigative:
 - *Ce poate fi verde și doar verde?*
 - *Ce poate face o furnică?*
 - *Când cresc plantele mai mult: ziua sau noaptea?*
 - *De ce plouă? etc.*
- Investigarea valorii de adevăr a unor afirmații:
 - *Curcubeul are 7 culori.*
 - *Toate plantele au tulpina la fel.*
 - *Toate corpurile pot pluti.*
 - *Azul ajută la orientarea în spațiu. etc.*

Demersul investigativ va fi structurat în baza recomandărilor metodologice incluse în Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar. În acest context, investigația va fi realizată după următoarele etape:

- (1) Ce experimentăm?
- (2) Cum crezi că ai putea verifica? (ipoteza/o idee ce poate fi verificată)
- (3) De ce materiale ai nevoie?
- (4) Cum vei proceda?
- (5) Ce s-a întâmplat?(concluzie)

Investigația de clasificare se realizează atunci când nu se prezintă criteriul de clasificare, astfel va fi precedată de activități de clasificare respectând următoarele aspecte:

- clasificarea plantelor se va realiza în: plante lemnoase (arbori și arbuști) și plante ierboase – (plante scunde, cu tulpina fragilă, de regulă verde);
- clasificarea animalelor se va realiza în următoare grupuri: insecte, pești, amfibii, reptile, păsări, mamifere.

➤ **Dezvoltarea competenței de rezolvare a unor situații de problemă pe baza integrării achizițiilor dobândite la disciplină cu cele din alte domenii, dovedind interes pentru promovarea activă a valorilor de mediu și a unui mod sănătos de viață**

Educația pentru mediu trebuie să fie continuă și permanentă, de aceea conținuturile cu referință la protecția mediului înconjurător sunt repartizate în fiecare clasă după cum urmează:

- Protecția mediului înconjurător: *plante și animale* (clasa a II-a);
- Protecția mediului înconjurător: *resurse naturale* (clasa a III-a);
- Protecția mediului înconjurător: *impactul activității omului* (clasa a IV-a).

Formarea responsabilității elevilor față de mediul înconjurător este o condiție prioritară și va fi realizată ținând cont de următoarele etape: cunoaștere, aplicare și implicare.

Protecția mediului va viza acțiuni realizabile de către un elev de vârstă școlară mica pentru a asigura implicarea lor în activitățile de protejare a mediului înconjurător.

➤ **Strategii de evaluare**

- Proiectarea evaluărilor va respecta următoarele cerințe generale:
 - Evaluarea inițială (EI) va fi realizată la început de semestre și module. Se va opta preponderent pentru o evaluare inițială noninstrumentală;
 - Evaluarea formativă în etape (EFE) va fi proiectată la fine de modul; Evaluarea formativă în etape va fi precedată de o lecție de formare a capacităților de analiză-sinteză a cunoștințelor;
 - Evaluarea sumativă (ES) se va proiecta la finele fiecărui semestru. ES la fine de semestru poate fi realizată prin metoda complementară de evaluare *portofoliul de progres* (v. *Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori, clasele I-IV, 2019*).
- **Recuperarea/consolidarea** achizițiilor dobândite în procesul învățării la distanță în anul școlar 2019-2020 se va realiza în clasele III-IV prin inserarea unor activități recapitulative în cadrul unității de învățare nr. 1. Aceste activități vor viza acele unități de competență preconizate în curriculum la sfârșitul clasei precedente, care sunt necesare pentru învățare în noul an școlar, ținând cont de conținuturile parcurse în perioada învățării la distanță în anul 2020. **Observarea comportamentului cognitiv** al elevilor pe parcursul activităților de recuperare/consolidare va constitui metoda de **evaluare inițială**, dar și instrumentul de lichidare a lacunelor elevilor.

4.5. ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

4.5.1. Repere privind predarea-învățarea-evaluarea din perspectiva formării competențelor

În funcție de obiectivele activității și de conținutul învățării se vor utiliza atât *strategiile informative* (mini-prelegerea, explicația, povestirea, lucrul cu manualul și documentele istorice, comparația, demonstrația, conversația, victorine etc.), cât și cele *formative* (studii de caz, lectura ghidată, mozaic, jocul de rol, simulările, excursia imaginară și la muzeu, învățarea prin descoperire, asaltul de idei, dezbaterile etc.).

În cadrul învățării moderne se propun mai multe alternative ca: *învățarea experiențială*, *învățarea pe sarcini de lucru*, *învățarea prin cooperare* care poartă un caracter activ și dinamic. Aceste le permite elevilor să se implice în demersul propriei formări.

Curriculumul școlar la istorie în rubrica *Activități de învățare* propune pentru fiecare unitate de conținut activități de învățare prin sarcini de lucru după cum urmează:

Istoria ne învață	Evenimente și personalități istorice	Valori și tradiții în istorie
interviuri în familie, școală, localitate; descrierea jocurilor preferate ale părinților/ bunicilor.	dialog-simulare cu o personalitate istorică; interviu cu un elev din clasele mai mari.	studiu despre obiceiuri/ sărbători din familie/ localitate; discuții despre organizarea meselor festive în trecut și prezent.

Sarcinile de lucru sunt un instrument ale cadrului didactic pentru a sprijini învățarea activă.

- În cadrul *învățării bazată pe sarcini*, elevilor li se creează condiții de învățare care sprijină învățarea interactivă și formarea/ dezvoltarea competențelor.
- Elevii devin activi și deschiși să interacționeze – prin urmare, cadrele didactice trebuie să le formuleze diverse sarcini de lucru oferindu-le timp suficient de realizare.

Învățarea bazată pe sarcini de lucru începe în clasă prin jocuri de rol/simulare, formulări de întrebări, repartizare de roluri etc., continuă ca temă de extindere pentru acasă, oferindu-i elevului timp suficient pentru realizarea cu succes a acesteia. Cadrul didactic pe perioada sarcinii de extindere ghidează și oferă sprijin la eventualele întrebări sau neclarități ale elevului. Învățarea bazată pe sarcini se încheie la fel în clasă, la lecție prin prezentări de produse, inclusiv prezentări PowerPoint, bucle, pliante, postere, expoziții etc.

Sarcini de învățare pot fi și **interviurile** (cu membrii familiei despre sursele istorice din familie, cu un localnic despre cele mai importante evenimente ale localității natale, cu bunicii despre străbunici, cu părinții, bunicii, rudele despre jocurile copilăriei lor, cu un elev din clasele mai mari, fie din școala în care învață sau din altă școală despre subiectele abordate în cadrul orelor de istorie ce-i interesează mai mult).

➤ Specificul sarcinilor pentru extindere (teme pentru acasă)

Temele pentru acasă la lecțiile de istorie trebuie să se bazeze prioritar pe sarcini de extindere astfel evitând modelul clasic, care presupune, de cele mai multe ori, lectura, povestirea temei învățate la lecție și completarea paginii de caiet. Sarcinile pentru extindere reprezintă o modalitate de exersare prin activitate individuală a deprinderilor dobândite în timpul activității în școală. Ele trebuie formulate diferențiat și individualizat, pentru a trezi curiozitatea elevilor și ai motiva spre noi performanțe de integrare în comunitate și interes pentru afirmarea de sine.

➤ Sugestii de evaluare

Evaluarea în cadrul disciplinei *Istoria românilor și universală* se va realiza în conformitate cu prevederile *Metodologiei privind evaluarea criterială prin descriptori, clasele I-IV* (2019) și poate fi noninstrumentală, dar și instrumentală – pe bază de instrumente de evaluare, în funcție de contextul specific: probă scrisă, orală sau practică, test etc. De asemenea în instrumentarea evaluării pot fi utile diverse tehnici interactive, de exemplu: Diagrama Venn, Știu – Vreau să știu – Am învățat etc. Prioritar însă pentru lecțiile de istorie este evaluarea de tip reflexiv ce creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării. Pentru evaluare se recomandă fișe de lucru, fișa de observare a comportamentului elevului în cadrul activităților de grup, rezolvarea de rebusuri pe teme istorice, probe/teste care conțin itemi obiectivi și semiobiectivi, Tehnica 3-2-1, examinări orale.

4.5.2. Sugestii pentru proiectare didactică

Un **exemplu de proiectare de lungă durată** se propune pe pagina web a MECC.

În continuare propunem sugestii pentru **proiectarea de scurtă durată (inclusiv online)**.

Subiectul 1: Viața copiilor în decursul istoriei. Jocurile copiilor

Produsul PT15: Pliant

EVOCARE:

- Vă imaginați cum era viața părinților, bunicilor tăi când erau mici?
- Dar a copiilor de vârsta ta cu mulți, mulți ani în urmă?
- Știți care erau jocurile lor preferate? Oare se deosebesc mult de jocurile voastre?

REALIZAREA SENSULUI:

▪ Se vor propune spre vizionare 1-2 fragmente (relevante subiectului lecției) din filmul „Amintiri din copilărie” după Ion Creangă (<https://www.youtube.com/watch?v=X3qbGcb4NxY>) sau poate fi propus spre lectură următorul fragment după Edmondo De Amicis:

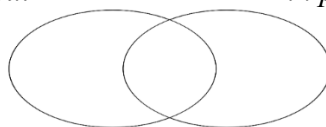
„Da, dragul meu, Enrico, bine zicea mama, că ți-e grea cartea. Văd că nu mergi la școală cu toată inima, cum mi-ar plăcea mie; și-mi pare rău! Nu știi cât de urâtă și lungă ar fi toată ziua dacă n-ai merge la școală! După o săptămână, dezgustat de lenevia ta, n-ai să știi ce să te faci de urât ... Toată lumea învață acum, fătule meu!

Uită-te la meseriașii care se duc la școală seara, după ce au muncit ziua întreagă, ... uită-te la soldații care-și iau cărțile și caietele în mână, când se întorc de la exerciții zdrobiți de osteneală.

Gândește-te la copiii muți, la cei orbi, căci și ei învață. ... Gândește-te la sumedenia de copii care, aproape în aceeași oră, merg la școală în toate țările din lume...”

▪ În baza filmului sau fragmentului se va realiza Diagrama Venn. Elevii vor forma 2 grupuri: un grup va identifica deosebirile, altul - asemănările dintre viața sau școala copiilor din trecut și acum. Dacă învățătorul are tablă, poate nota ideile copiilor.

Viața/școala copiilor în trecut *Viața/școala copiilor în prezent*



- Lectura temei din manual
- Învățătorul poate completa cu informații despre viața copiilor în diferite perioade:

Preistorie	Copiii primilor oameni erau expuși diverselor pericole naturale. Ei au învățat cum să supraviețuiască imitându-și părinții.
Antichitate	Apariția scrierii a schimbat mult viața oamenilor, inclusiv și a copiilor.
Evul mediu	Diferențele dintre bogați și săraci au devenit și mai mari. Mulți copii învățau să lupte pentru a participa la războaie.
Epoca modernă	Copiii celor bogați aveau acces la educație spre deosebire de cei săraci care erau obligați să muncească pentru a se întreține pe ei și familiile lor.
Epoca contemporană	În această perioadă a luat ființă o organizație mondială – UNICEF – care lupta pentru drepturile copiilor din întreaga lume. Astfel, din ce în ce mai mulți copii au acces la învățătură.

▪ Elevii vor realiza dintr-o foaie un pliant (ghidați de învățător) și vor completa primele două rubrici din pliant, celelalte vor fi completate acasă în urma discuțiilor cu părinții și bunicii. Se amintesc criteriile de succes în realizarea pliantului

Jocurile copiilor în trecut și prezent (titlu)	Jocurile mele preferate	Jocurile părinților mei când erau copii	Jocurile bunicilor mei când erau copii	Descrierea unui joc „uitat de vreme”
--	-------------------------	---	--	--------------------------------------

REFLECȚIE:

- Mesaj copiilor de vârsta ta ce va fi deschis peste 100 de ani.
- *Jocul didactic: Ștafeta realizărilor.* Fiecare participant al grupului, la finele activității va spune ce realizare a făcut el pe parcursul vieții.

Subiectul 2: Alexandru Ioan Cuza. Unirea Principatelor Române 1859. Reformele lui

Cuza

Produs P5: Personalitatea istorică caracterizată

EVOCARE:

- Ce vă sugerează termenul Unire? Redați printr-un simbol acest termen.
- De ce unele străzi din diferite localități poartă numele de Alexandru Ioan Cuza? (bd. Cuza Vodă din mun. Chișinău poate fi localizat pe harta online www.map.md)

REALIZAREA SENSULUI:

- Secvență din film: 24 ianuarie 1859. Mica unire și Alexandru Ioan Cuza cu discuții în baza celor vizionate. <https://www.youtube.com/watch?v=lv-4idtJdTE>
- Repere cronologice:

1857	Adunările ad-hoc cu rol de consultare a poporului
5 ianuarie 1859 domn al Moldovei la Iași, 24 ianuarie – domn al Țării Românești la București	Alegerea lui Al.Ioan Cuza ca domn al Principatelor Române
1864	Domnia și reformele lui Cuza

- Lectura temei din manual cu explicațiile termenilor istorici.
- Discuții în baza Albumului istoric: „Hora Unirii la Craiova” și „Proclamarea unirii Moldovei cu Țara Românească” - picturi de Theodor Aman.
- Lectură „Moș Ion Roată și Cuza Vodă” de Ion Creangă.
- Caracterizarea personalității domnitorului așa cum reiese din cele citite și discutate la lecție (se vor afișa criteriile de succes).

REFLECȚIE:

- Joc de rol: Activitate individuală sau de grup: Afiș pentru sărbătoarea Unirii din 1859.
- Imaginează-ți că l-ai întâlnit pe domnitorul Cuza. Interpretează în fața colegilor rolul unui cetățean care îi mulțumește pentru reformele sale.

4.6. EDUCAȚIE MORAL-SPIRITUALĂ

4.6.1. Repere de bază

Educația moral-spirituală se va sprijini pe toate valorile morale, artistice, estetice, sociale. achiziționate/cunoscute la celelalte discipline școlare în conformitate cu trei categorii de finalități specifice disciplinei: valori moral-spirituale; norme din sfera moral-spirituală; virtuți (ca însușiri morale manifestate prin respectarea consecventă a valorilor, principiilor, normelor), cu specificarea abilităților și a componentelor atitudinale predominante.

În cadrul orelor de Educație moral-spirituală se va urmări formarea unor comportamente în raport cu sistemul de valori educaționale:

- **valorile general-umane:** adevărul, binele, frumosul și sacralul - cărora li se asociază alte valori, precum sinceritatea, onestitatea, răbdarea, cumpătarea, respectul, solidaritatea, responsabilitatea, pacea, patriotismul, credința, înțelepciunea etc.;
- **valorile incluziunii:** acceptarea, sprijinul reciproc, respectul, cooperarea, grija, încrederea; comunicarea pozitivă;
- **valori colective** ale clasei, ale grupului de elevi, ale grupurilor sociale, ale familiei.

Reușita implementării disciplinei Educația moral-spirituală s-ar traduce prin: a fi conștient, motivat, activ și proactiv în tendința către virtuți ca valori însușite.

4.6.2. Repere generale privind predarea-învățarea-evaluarea din perspectiva formării competențelor

ATENȚIE!

- Lecțiile de Educație moral-spirituală în niciun caz nu trebuie să se reducă la lucrul cu suporturi didactice tipărite, ci trebuie să realizeze un proces de învățare activă și interactivă, care să faciliteze autoexplorarea, autodescoperirea, autoeducația.
- În conformitate cu prevederile Curriculumului pentru învățământul primar (2018), se va atrage o atenție sporită promovării demersurilor inter- și transdisciplinare în cadrul lecțiilor de Educație moral-spirituală.

Se vor încuraja metodologii centrate pe elev, strategii cooperative, axate pe respect reciproc, atitudine pozitivă, toleranță etc. Printre metodele utilizate în cadrul disciplinei, recomandăm: *explicația morală, povestirea morală, exemplul, jocul didactic, studiul de caz, lectura după imagini, graficul T, copacul ideilor* etc. Remarcăm importanța tipurilor moderne de învățare: *învățare bazată pe proiecte, învățare bazată pe sarcini de lucru, învățare bazată pe probleme, învățare prin colaborare* etc.

Asigurarea stării de bine la ore este o condiție indispensabilă pentru succesul învățării disciplinei Educația moral-spirituală. Inserția unor elemente distractive, alternarea tipurilor de activitate, diversificarea mediilor și a mijloacelor folosite – acestea și alte modalități pot face ca elevul să vină și să învețe cu plăcere la lecții, să dobândească experiențe pozitive și să le valorizeze în alte domenii și contexte.

Procesul de evaluare la disciplina Educație moral-spirituală va fi organizat în conformitate cu „Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori, clasele I-IV” (2019). Pot fi utilizate metode tradiționale de evaluare (probe scrise și orale, teste), dar se vor încuraja metodele alternative, ca proiectul și portofoliul de progres. Subliniem importanța autoevaluării la lecțiile de Educație moral-spirituală.

În procesul evaluării la disciplină se va ține cont de produsele recomandate la disciplină și de produsele transdisciplinare.

4.6.3. Repere specifice privind procesul educațional în anul de studii 2020-2021

Recuperarea/consolidarea achizițiilor dobândite în procesul învățării la distanță în anul școlar 2019-2020 se va realiza prin inserarea unor activități recapitulative în cadrul unității de învățare nr. 1. Aceste activități vor viza unitățile de competență preconizate în curriculum la sfârșitul clasei precedente. **Observarea comportamentului cognitiv al elevilor** pe parcursul activităților recapitulative va constitui metoda de **evaluare inițială**, dar și instrumentul de lichidare a lacunelor elevilor.

În procesul învățării la distanță, inclusiv online, se recomandă:

- (1) Stabilirea pentru elevi a unui set de reguli pentru învățarea online: punctualitate și materiale pregătite, microfonul pe *mute*, atenție la cine vorbește pentru a nu se suprapune, vestimentație decentă și atenție la limbajul folosit.
- (2) Valorizarea în permanență a experiențelor pozitive de învățare ale elevilor. Respectarea stării de bine a elevului. Copiii vor fi încurajați să comunice online cu prietenii, colegii de clasă.
- (3) Utilizarea strategiilor de învățare dinamică. Sprijinirea colaborării elevilor, accent pe activitățile și munca în grup.
- (4) Utilizarea unei varietăți de tipuri de învățare: învățarea reciprocă, învățarea prin excursii virtuale, învățarea ludică etc.
- (5) Educarea comportamentelor sigure în mediul online. Este necesar să le amintim elevilor că este necesar să observe cum se simt atunci când sunt online sau comunică cu prietenii. Este necesar să informăm elevii că orice stare de disconfort sau îngrijorare trebuie discutată cu un adult de încredere.
- (6) Oferirea de feedback rapid: elevul realizează că a înțeles, ce a înțeles, ce urmează să îmbunătățească; în timp ce profesorul este informat despre eficacitatea învățăturii acestuia.
- (7) În procesul învățării la distanță inclusiv online, în cadrul orelor de EMS, se sugerează transmiterea informațiilor în mai multe formate: scris, audio, video sau imagine. Folosirea materialelor vizuale, videoclipurilor, desenelor, excursiilor virtuale tematice. etc.

În premisa respectării prevederilor curriculumului disciplinar și a ghidului de implementare, pentru proiectarea și realizarea procesului didactic la disciplină, cadrele didactice pot utiliza, în afară de manualele aprobate de MECC, și alte surse recomandate:

1. Niculcea T., Cara A., Vartic A. Educația moral-spirituală, Ghid metodologic, clasa a II-a, Chișinău, 2019
2. Cucoș C. Caracteristici și criterii de calitate a unui conținut didactic de tip e-learning, Didactica Pro..., nr.1 (119) anul 2020

3. Comunicarea la distanță și noile provocări ale profesorilor.
<https://siguronline.md/rom/educatori/informatii-si-sfaturi/comunicarea-la-distanța-si-noile-provocari-ale-profesorilor>

4.7. EDUCAȚIE MUZICALĂ

4.7.1. Obiective generale pentru anul de studii 2020-2021

- (1) Implementarea prevederilor Curriculumului pentru învățământul primar (2018), a reperelor și sugestiilor propuse în Ghidul de implementare a curriculumului (2018), a Metodologiei privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar (2019), ținând cont de prioritizarea curriculară în condițiile crizei epidemiologice COVID-19 (tabelul 2).
- (2) Realizarea eficientă a recuperării/ consolidării și evaluării inițiale la începutul anului școlar în clasele II-IV, vizând preponderent ceea ce a fost învățat în perioada 11 martie – 31 mai a anului de studii 2019-2020.
- (3) Racordarea procesului educațional în anul școlar curent la rezultatele evaluării inițiale.
- (4) Adaptarea demersurilor didactice în contextul învățării directe și/ sau la distanță, utilizând eficient manualele aprobate de MECC (tabelul 1) în contextul formelor de învățare sincronă, asincronă, mixtă.
- (5) Promovarea activităților transdisciplinare încadrate într-o lecție, inclusiv proiecte STEAM.

4.7.2. Asigurarea scopului și funcțiilor educației muzicale în clasele primare

Ca disciplină școlară, *Educația muzicală* are drept scop dezvoltarea culturii muzicale ca parte componentă a culturii spirituale.

Educația muzicală îndeplinește mai multe funcții, cele mai importante fiind: 1. *funcția cognitivă* – constă în faptul că muzica este un mijloc specific de a comunica gândurile și ideile prin imagini artistice, cu un puternic caracter emoțional; 2. *funcția social-educativă* – demonstrată prin faptul că dezvoltă convingeri și oferă modele de urmat adresându-se tuturor copiilor; 3. *funcția estetică* – derivă din capacitatea de a cultiva gustul estetic și de a contribui la îmbogățirea vieții lor spirituale, aducându-le bucurie și satisfacție.

La lecțiile de educație muzicală pot fi dezvoltate direct și indirect competențele din sistemul de competențe-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți, contribuind la împlinirea și dezvoltare personală, incluziune socială și inserție profesională. Arta muzicală poate deveni mijloc de educație, care nu se limitează la domeniul estetic și poate să se extindă spre domeniile extraestetice. Prin potențialul artei muzicale, spre exemplu, pot fi formate/ atinse competențele *a învăța să înveți*, sociale, civice etc. Conținutul/ imaginea creației muzicale poate deveni mijloc de educație, formare, instruire etc. – cultivare a culturii personalității elevului.

În vederea realizării scopului și funcțiilor educației muzicale din perspectiva curriculară, profesorii își vor orienta activitatea educațională spre:

- implicarea tot mai activă a elevilor în actul propriei lor instruirii, educări, deveniri prin intermediul muzicii la lecție și în activitățile extracurriculare;
- respectarea principiului modular de organizare a unităților de conținut (principiul tematismului) la lecțiile de educație muzicală;
- armonizarea/ integrarea/ complementarea domeniilor de educație muzicală (audiție, interpretare, creație, reflecție) în cadrul fiecărei ore de educație muzicală;
- realizarea contactului viu cu fenomenul muzical-artistic (prin audiția creațiilor muzicale de valoare în interpretare artistică de înaltă prestație, interpretarea cântecelor autentice și cântecelor din patrimoniul național);
- realizarea contactului viu cu fenomenul muzical-artistic;
- utilizarea înregistrărilor calitative de muzică pentru audițiile muzicale.
- asigurarea accesului elevilor la valorile muzicii din perspectiva (a) palierelelor muzicale: muzică populară, muzică religioasă, muzică academică, muzică de divertisment; (b) muzicii naționale și muzicii universale; (c) varietății genurilor și stilurilor muzicale.

În contextul pandemiei COVID-19, **recuperarea/consolidarea** achizițiilor curriculare prevăzute pentru perioada 11 martie - 31 mai a anului de studii 2019-2020, va reuni materiile de la sfârșitul modului 3 și modulul 4 (fig. 1).

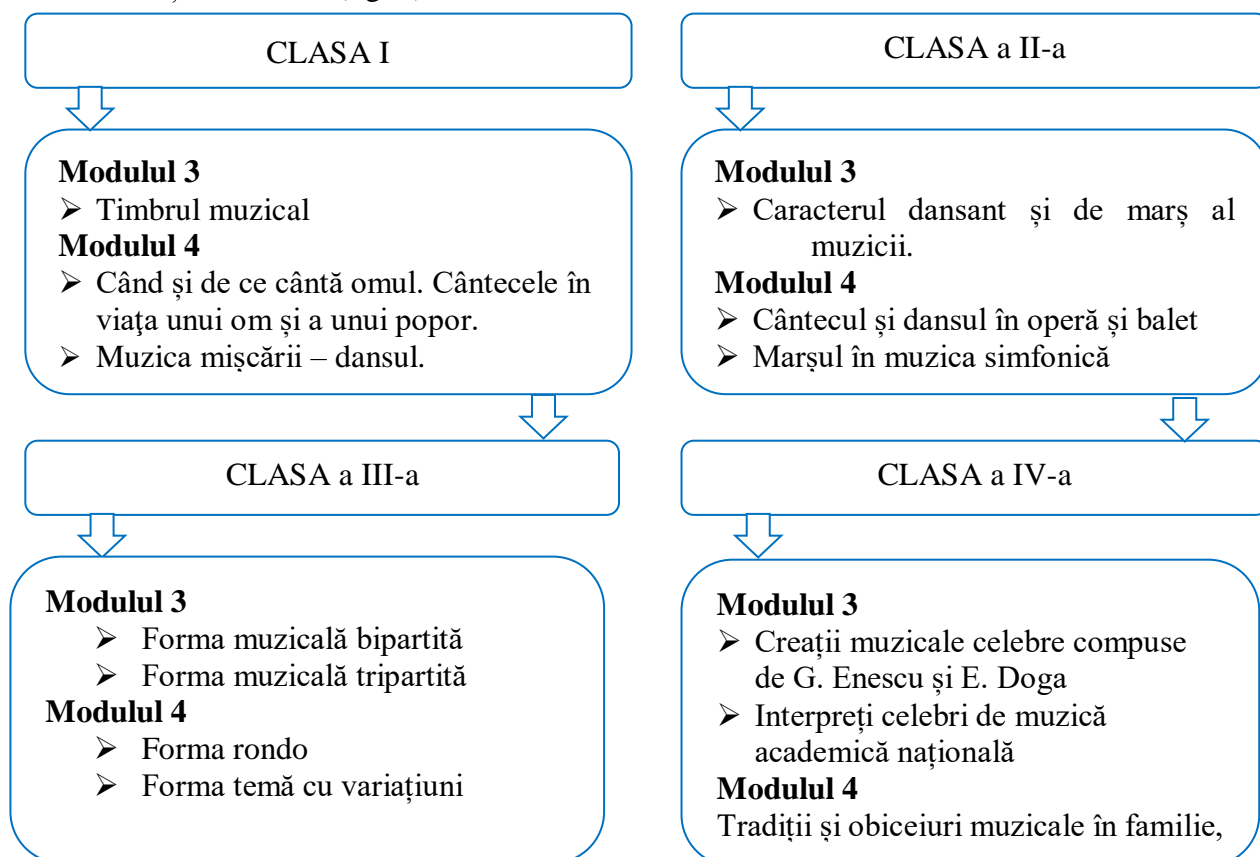


Figura 1. Unități de conținut recomandate pentru recuperare/ consolidare la disciplina *Educație muzicală*

În primele 2-3 ore de la începutul anului de învățământ, esențial este ca, în cadrul recuperării/ consolidării, să fie eliminate lacunele în formarea culturii muzicale a elevilor. Sunt recomandate lecțiile de analiză – sinteză. Elevii pot prezenta produse școlare în format digital realizate individual sau în perechi. Achizițiile curriculare respective se vor consolida în baza unei activități muzicale dominante (audiție/ interpretare/ creație).

Evaluarea inițială se va realiza pe parcursul perioadei de recuperare/ recapitulare (după 2 ore de la debutul anului de învățământ). Metodele de evaluare inițială se vor concentra pe rezultate școlare în domeniul audiției și creației muzicale. Pentru conceptualizarea probelor de evaluare inițială pot fi utilizate sarcinile din manualele școlare destinate autoevaluării și evaluării la modulele 3 și 4, având în vedere următoarele:

- cultura de interpretare muzicală a elevilor poate fi evaluată frontal numai cu prezența fizică a elevilor în clasă.
- cultura de audiție a muzicii poate fi evaluată prin probe practice și scrise.
- teste de cunoștințe pot fi aplicate numai în clasele III-IV, vizând unitățile de competență formate în clasa precedentă și consolidate în perioada de recuperare.

Lecțiile de Educație muzicală realizate la distanță se vor organiza după modelul lecției cu elementele de structură: evocare, realizarea sensului, reflexie, extindere (ERRE). La o lecție realizată la distanță se vor utiliza 1-2 aplicații adecvate educației muzicale. Pornind de la specificul cunoașterii muzicii și legitățile artei muzicale (muzica – artă sonoră, temporală, imagistică, expresivă), în realizarea activităților muzical-didactice la lecțiile desfășurate la distanță, sunt importante:

- *Audiția muzicii* se realizează ca activitate independentă (a câte 1,5 – 2 minute în clasele I-a – a II-a și a câte 2 - 2,5 minute în clasele a III-a și a IV-a), apoi poate urma analiza-caracterizare a valorilor creației muzicale (trăire, imagine, expresivitatea limbajului, forma de organizare) în raport cu tema lecției.

- *Interpretarea muzicală* (vocală, corală, instrumentală, vocal-instrumentală etc.) se va realiza cu microfonul închis la elevi, sincronizat cu modelul demonstrat sonor de cadrul didactic. Cadrul didactic demonstrează modelul de interpretare, dă explicații, generează analiza muzicii și expediază elevilor modelul sonor pentru exersare și învățare. Interpretarea muzicală a elevilor poate fi demonstrată numai individual.
- *Creația muzicală elementară* poate reuni improvizații de ritm/ melodie, crearea acompaniamentului, muziciere, mișcări ritmice/ de dans, jocul muzical etc. pot fi realizate după modele demonstrate de cadrul didactic sau model audio/ video înregistrat prealabil, descris/ explicat, realizat individual/ în grup, în temeiul unei liste cu sarcini concrete - pași de realizare.

4.7.3. Activitatea de evaluare a rezultatelor educației muzicale

În activitatea de evaluare, profesorul se va ghida de principiile evaluării rezultatelor școlare la educația muzicală [15; 18] și cerințele moderne referitoare la organizarea și desfășurarea acțiunilor evaluate, inclusiv cele stipulate în Curriculum la rubrica *Strategii de evaluare* și Metodologia ECD. Precum calea didactică de însușire a muzicii poartă amprenta specificului *artei muzicale*, tot astfel și tehnologiile de evaluare a rezultatelor școlare se vor raporta la acest specific. Experiența educației muzicale demonstrează că elevii pot studia ani în șir muzica, dar, până la urmă, rămân insensibili față de ea. Cele două niveluri de realizare a educației artistice - *informativ-teoretic* și *formativ-aplicativ* – se află într-un raport de reciprocitate, completându-se unul pe altul în sensul că instruirea nu poate înlocui în totalitate cunoașterea muzicii, ci doar asigură o mai bună receptare a ei, în timp ce contemplarea propriu-zisă valorifică virtuțile instruirii și asigură realizarea educației muzicale. Astfel, profesorul este chemat să aleagă tehnologiile de evaluare adecvate rezultatelor școlare la disciplina de educație muzicală.

Rezultatele școlare obținute la finele procesului educațional indică/ stabilesc gradul de formare a culturii muzicale a elevilor. În acest context, raportul dintre experiența muzicală și competența muzicală devine una din exigențe în realizarea *Curriculumului de educație muzicală*.

Pași pentru organizarea ECD la disciplina *Educație muzicală*:

(1) La nivelul proiectării de lungă durată:

- Se eșalonează evaluările inițiale (la începutul unităților de învățare), formative în etape, (la finele unităților de învățare), sumativă (la fine de semestru).
- Se stabilesc unitățile de competență și se aleg corespunzător produsele școlare care vor fi evaluate în probele de EFE și ES, ținând cont de prioritizarea curriculară (Tabelul 2).

(2) La nivelul proiectării de scurtă durată:

- Se elaborează sau se adaptează/ selectează din manual sau alte suporturi didactice auxiliare probele de EFE și ES.
- Se proiectează modalitatea de aplicare în contextul formelor de învățare directă și/sau la distanță a probelor, activitățile de autoevaluare (autoverificare, autocorectare, autoapreciere), activitățile diferențiate de postevaluare.

(3) La nivelul desfășurării demersului evaluativ:

- Se desfășoară activități de autoevaluare și evaluare reciprocă, reieșind din condițiile concrete ale învățării directe și/sau la distanță. Fiecare elev este în competiție cu sine însuși, elevul învață pentru a arăta cât de mult a acumulat și cât de bine stăpânește anumite deprinderi de cultură muzicală, pentru a se evidenția prin toată personalitatea sa. Activitățile de autoevaluare vor crea starea de bine și vor stimula interesul pentru muzică. Lucrul în caiet va include diverse modalități de autoapreciere, corelat cu prevederile MECD. Unele din cele mai adecvate criterii pot fi: re-trăirea emoțională, participativitatea și atitudinea pozitivă.
- Se evaluează produsele școlare în baza criteriilor de succes/ de evaluare. Cadrul didactic stabilește care și câte criterii de evaluare va utiliza în proba de evaluare, informând elevii despre aceasta. Criteriile de evaluare reprezintă obiectivele operaționale ale demersului lecției și exprimă gradul de formare a elementelor culturii muzicale a elevului. Criteriile de evaluare sunt valide și pentru evaluarea de proces (la fiecare lecție).

- Se apreciază rezultatele probelor de evaluare cu ajutorul descriptorilor de performanță. Cadrul didactic alege descriptorii potriviți pentru a explica și argumenta elevului de ce comportamentul lui performanțial este apreciat cu unul din descriptorii: independent, ghidat de învățator, cu mai mult sprijin.
- Se introduc rezultatele probelor de EFE și ES în catalogul școlar.

4.8. EDUCAȚIE PLASTICĂ

4.8.1. Repere de bază

Demersul educațional la disciplina Educație plastică se va realiza în baza prevederilor curriculumului disciplinar (2018), cu prioritizările prezentate în tabelul 2, a reglementărilor privind continuarea la distanță a procesului educațional în condițiile crizei epidemiologice COVID-19.

- Se vor dezvolta competențe de *apreciere orală/ verbală a lucrărilor* proprii și ale colegilor.
- Repartizarea orelor pe unități de conținut este orientativă. Cadrul didactic poate modifica numărul de ore pentru fiecare unitate de învățare asigurând un parcurs eficient de predare-învățare-evaluare.
- Cadrul didactic va ține cont de elementele noi de limbaj plastic pentru fiecare unitate de învățare în formularea itemilor de evaluare.
- Activitățile de învățare și produsele școlare recomandate trebuie selectate și combinate astfel, încât să asigure formarea, dezvoltarea, valorificarea și evaluarea eficientă a competențelor specifice la disciplina Educație plastică.

4.8.2. Repere privind evaluarea inițială și recuperarea/ consolidarea la începutul anului de studii

Specificăm, că în perioada 11 martie - 31 mai a anului de studii 2019-2020, în contextul pandemiei COVID-19, procesul educațional la disciplina „Educație plastică” în clasele I-III a cuprins unitățile de învățare:

3. *Cum realizăm o lucrare plastică (inițiere în compoziție)*

4. *De ce ne place arta plastică*

În vederea recuperării/ recapitulării la începutul anului școlar 2020-2021 în clasele II-IV, se recomandă:

- a relua lecția de analiză-sinteză de la finalul unității de învățare nr.3 din clasa precedentă;
- a insera în câteva lecții activități de valorizare a artei plastice din cadrul unității de învățare nr.4 din clasa precedentă.

În cadrul activităților de recuperare/ recapitulare, elevii pot prezenta produse realizate, inclusiv în format digital (expoziții, proiecte de grup etc.).

În clasele II-III se recomandă recapitularea achizițiilor curriculare ce țin de: inițierea în compoziție, poziționarea suportului (vertical sau orizontal). În parteneriat cu părinții pot fi organizate expoziții ale lucrărilor plastice, cât și fotografiile acestora (desene cu creta pe asfalt, sau poze ale lucrărilor modelate), consolidând achizițiile dobândite în anul precedent.

În clasa a IV-a, recapitularea poate fi realizată printr-o compoziție plastică/ decorativă, organizarea în format digital a unui vernisaj/ expoziție cu lucrările realizate la distanță.

Pentru recapitularea unității de învățare nr. 4, care propune vizite în atelierelor meșterilor populari, vizionarea filmelor despre valorile ținutului natal, vizite la muzee, galerii etc., se recomandă desfășurarea unor activități respective pe parcursul semestrului întâi, posibile în condițiile crizei epidemiologice COVID-19.

Evaluarea inițială la începutul anului școlar se va realiza pe parcursul perioadei de recuperare/ recapitulare pe baza metodei alternative de evaluare *observarea comportamentului cognitiv al elevilor* și se va centra pe unitățile de competențe prevăzute în curriculum la finele clasei precedente. Esențial este ca în cadrul recuperării/recapitulării învățătorul să elucideze și să anihileze acele lacune în formarea unor elevi, care pot crea dificultăți la învățarea disciplinei în anul școlar curent.

Proiectarea demersului didactic pentru studierea materiei noi, va fi determinată în funcție de rezultatele elevilor la evaluarea inițială. Astfel, va fi stabilit punctul de pornire a procesului instructiv-educativ, ținând cont de eventuale „goluri” cauzate de starea excepțională din perioada 11 martie - 31 mai a anului de studii 2019-2020.

4.8.3. Repere privind predarea-învățarea-evaluarea din perspectiva formării competențelor

Formarea competențelor la Educația plastică necesită acumularea anumitor cunoștințe și deprinderi din partea elevilor, de aceea procesul de instruire trebuie organizat în așa mod ca elevii să aibă oportunități de a crea, a discuta și de a căpăta experiență artistică nu numai în clasă dar și în cadrul unor excursii la muzee, vizite la expoziții, ateliere ale pictorilor etc.

În activitățile de învățare *conversații cu sprijin în observare*, învățătorul va întreține conversații cu elevii în scopul studierii conținuturilor curriculare, formând competența de comunicare orală în limbaj specific artei plastice.

Componenta *aplicații practice* valorifică partea aplicativă a activităților de învățare, bazate pe exersări, experimentări, explorări cu materiale, instrumente, tehnici și elemente de limbaj plastic.

Produsele școlare recomandate poartă un caracter generalizator, care permit realizarea unui spectru larg de lucrări plastice, compoziții individuale/colective, lucrări plane și volumetrice etc.

Curriculumul de Educație plastică pentru clasele primare propune *însușirea graduală* a limbajului plastic, a tehnicilor de artă, a noțiunilor specifice culorilor, elementelor grafice, formelor. Competențele specifice stabilite în curriculum se realizează prin *activități predominant practice*, precum utilizarea tehnicilor picturii, graficii, modelajului, fotografie și film digital (dacă există astfel de resurse în școală). Metodele și strategiile activ-participative vor constitui baza instruirii, astfel se va pune accent pe lucrul în echipă, proiecte tematice, jocul de rol etc.

Lucrările plastice realizate individual și în grup și participarea la cât mai multe concursuri de artă și expoziții vor constitui elementul important al instruirii. Lucrările plastice pot fi păstrate în portofolii, pentru a monitoriza evoluția elevului pe parcursul anilor de studiu.

Componenta *Aplicații practice* valorifică partea aplicativă a activităților de învățare, bazate pe exersări, experimentări, explorări cu materiale, instrumente, tehnici și elemente de limbaj plastic. Utilizarea diverselor materiale de artă clasice și materiale netradiționale/moderne (plante, fructe, aluat, nisip, sârmă, textile etc.), instrumente și tehnici mixte va ajuta elevii să însușească arta comunicării ideilor și mesajelor vizuale. În activitatea didactică, învățătorii vor aplica diverse metode și stiluri variate de predare pentru a ajuta elevii să-și atingă scopurile puse.

În aplicațiile practice, sarcinile de lucru sunt instrumentele cadrului didactic pentru a sprijini învățarea activă.

În cadrul *învățării bazată pe sarcini*, elevilor li se creează condiții de învățare care sprijină explorarea creativă, exersarea diverselor procedee, realizarea imaginilor plastice pentru formarea/dezvoltarea competențelor.

Temele pentru acasă la lecțiile de Educație plastică trebuie să se bazeze prioritar pe sarcini de extindere care reprezintă o modalitate de exersare prin activitate individuală a deprinderilor dobândite în timpul activității în școală. Ele trebuie formulate diferențiat și individualizat, pentru a trezi curiozitatea elevilor și ai motiva spre noi performanțe artistice.

Pentru a proiecta procesul evaluării și a elabora instrumente de evaluare la Educația plastică, cadrul didactic trebuie să selecteze produsul(ele) relevante din lista celor recomandate (se admite și propunerea unui produs opțional) în corespundere cu unitățile de competența(e) supusă evaluării, prin corelare cu conținutul de învățare și activitățile de învățare și evaluare recomandate.

Se recomandă ca metode de evaluare: portofoliul de progres, observarea sistematică, autoevaluarea, interevaluarea, realizarea de proiecte, alcătuirea portofoliilor tematice, întreținerea mapelor de lucrări, a colecțiilor de reproduceri de artă etc. Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevi în mediu nonformal sau formal. Se recomandă evaluarea lucrărilor plastice pe baza unor criterii cunoscute de către elevi sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

4.8.4. Adaptarea demersurilor didactice în contextul învățării directe și/ sau la distanță

Pentru eficientizarea managementului timpului didactic în condițiile specifice ale anului 2020-2021, pot fi comasate activitățile comunicative cu sprijin în observare ghidată, analiza structurilor din natură etc. cu aplicațiile practice, completând portofoliul de lucrări practice.

În afară de aplicațiile digitale recomandate în subcapitolul 3.3. al prezentului document, la Educația plastică putem recomanda suplimentar și alte aplicații care pot întregi procesul de învățare la distanță:

- exerciții interactive pentru stimularea creativității în programele: Mentimeter, Canva; instrumente creatoare de cărți digitale: Book Creator, Flipsnack etc.;
- instrumente de creare a benzilor animate: Animaker, Pixton etc.

După cum s-a specificat în subcapitolul 3.3. a prezentului document, este recomandabil de a oferi elevilor algoritmi/modele de realizare a sarcinilor ca suport pentru activități asincron de dirijare a învățării și de învățare independentă. La elaborarea unor asemenea modele/algoritmi, cadrul didactic poate porni de la:

- manualul aprobat de MECC;
- criteriile de succes la produsele respective, date în MECD (2019);
- sugestiile propuse în Ghidul de implementare a curriculumului (2018), de exemplu *modelul de analiză a unei opere de artă* (p. 163).

Propunem un *algoritm* al studierii culorilor primare (clasa I):

- (1) Le rostim cu voce tare: roșu, galben și albastru;
- (2) Le asociem cu culorile tricolorului – steagului Republicii Moldova;
- (3) Discutăm despre semnificația acestora (roșu - entuziasm, înflăcărare; galben - lumină, strălucire; albastru - seninătate, pace);
- (4) Cu linii ușoare, schițăm trei ovale, dându-le aspectul unor baloane;
- (5) Colorăm baloanele folosind creioane colorate /carioca/ acuarele.

Se va lua în considerație acuratețea colorării și memorarea culorilor primare, care de altfel nu se obțin din amestecul altor culori.

4.9. EDUCAȚIE FIZICĂ

4.9.1. Recuperarea/ consolidarea și evaluarea inițială la începutul anului de studii 2020-2021

În clasele II-IV, în cadrul unității de învățare nr. 1, se vor proiecta și realiza activități de recuperare/consolidare a ceea ce s-a învățat în perioada 11 martie – 31 mai a anului de studii 2019-2020.

Pentru evaluarea inițială, pe parcursul unității de învățare nr. 1, se va folosi metoda alternativă de evaluare *observarea comportamentului cognitiv al elevului*, axându-se pe unități de competențe preconizate în curriculum pentru sfârșitul clasei precedente și produse optime în contextul formelor de învățare directă și/ sau la distanță. La necesitate, criteriile de succes/ de evaluare vor fi adaptate la forma de învățare la distanță.

În cazul învățării la distanță pot fi recomandate, de exemplu:

Clasa	Unități de competențe vizate (dintre cele preconizate curricular la sfârșitul clasei precedente) <i>Elevul poate:</i>	Activități de recuperare/ Recapitulare	Produse (conform MECD)
II	<ul style="list-style-type: none">– recepta regulile de securitate și igienă specifice lecțiilor de educație fizică;– identifica părțile și pozițiile de bază ale corpului;	<ul style="list-style-type: none">– conversație; joc didactic „așa – da, așa – nu”;– îndeplinirea comenzilor care solicită identificarea părților și pozițiilor de bază ale corpului; exerciții de dezvoltare fizică armonioasă;	P3

– executa acțiuni motrice păstrând echilibrul și ritmicitatea;	– jocuri: de atenție, de imitare; pentru echilibru, reacție, anticipare; pentru dezvoltarea calităților motrice (coordonarea, suplețea, rezistența).	
--	--	--

Se recomandă a comunica elevilor rezultatele evaluării inițiale într-o manieră prietenoasă, folosind cuvinte încurajatoare și motivându-i pentru sporirea performanțelor.

4.9.2. Repere pentru proiectarea didactică de lungă durată în anul de studii 2020-2021

În anul școlar 2020-2021, proiectarea de lungă durată la disciplină se va realiza în conformitate cu cerințele generale prezentate în Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar (2018), ținând cont de unele aspecte specifice:

- transferarea unor unități de competențe la nivelurile de extindere și opțional, în conformitate cu prioritizarea curriculară (Tabelul 2);

ATENȚIE! Unitățile de competență și respectivele conținuturi, activități, produse evaluabile la disciplina Educație fizică, care sunt recomandate pentru:

***extindere** – solicită pregătirea materialului auxiliar, necesită spațiu suplimentar etc.; pot fi realizate în formele sincronă și asincronă;

****opțional** – necesită interacțiune de grup, spațiu special amenajat pentru acțiune, intervenție/ sprijin /asigurare directă a cadrului didactic; nu pot fi realizate la distanță; pot fi substituite cu alte activități recomandate în unitatea de învățare respectivă.

- revizuirea conținuturilor de învățare în corespundere cu prioritizarea curriculară;
- proiectarea anuală (administrarea disciplinei) alegând consecutivitatea unităților de învățare optimală în condițiile concrete;
- proiectarea unităților de învățare în corespundere cu prioritizările curriculare ale competențelor și conținuturilor, ținând cont de forma de învățare (directă și/ sau la distanță);
- numărul de ore pentru unitățile de învățare va fi decis în dependență de disponibilități și diverși factori de impact, ținând cont de recomandările din curriculum;
- în condițiile crizei epidemiologice COVID-19 pot fi comasate evaluările de la 2 module consecutive, la unul dintre care se alocă un număr mic de ore;
- detalierile de conținut (subiectele lecțiilor) vor fi formulate în baza conținutului unităților de învățare.

Exemple orientative pentru proiectarea de lungă durată. Clasa a II-a

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an
2	67

Exemplul 1

Unitățile de învățare	Nr. ore	Nr. Evaluări		
		EI	EFE	ES
Semestrul 1				
1. Recuperarea/consolidarea achizițiilor curriculare dobândite în perioada învățării la distanță în cl.I. Exerciții utilitar-aplicative	11	1		
2. Formații în activitatea motrice	3		1	
3. Dezvoltarea fizică armonioasă	8		1	
4. Ritmică și elemente de dans. Recapitulare semestrială	9		1	1

<i>Total semestrul 1</i>	<i>31</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>1</i>
Semestrul 2				
5. Formații în activitatea motrice (continuare)	4	1		
6. Elemente acrobatice	13		1	
7. Jocuri de mișcare și ștafete. Recapitulare semestrială	19		1	1
<i>Total semestrul 2</i>	<i>35</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1</i>
<i>Total an</i>	<i>67</i>	<i>2</i>	<i>5</i>	<i>2</i>

Exemplul 2

Unitățile de învățare	Nr. ore	Nr. Evaluări		
		EI	EFE	ES
Semestrul 1				
1. Recuperarea/consolidarea achizițiilor curriculare dobândite în perioada învățării la distanță în cl.I. Formații în activitatea motrice	5			
2. Exerciții utilitar-aplicative	5	1		
3. Jocuri de mișcare și ștafete	7		1	
4. Dezvoltarea fizică armonioasă	4		1	
5. Elemente acrobatice. Recapitulare semestrială	10		1	1
<i>Total semestrul 1</i>	<i>31</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>1</i>
Semestrul 2				
6. Formații în activitatea motrice (continuare)	3			
7. Dezvoltarea fizică armonioasă (continuare)	4	1		
8. Ritmică și elemente de dans	9		1	
9. Jocuri de mișcare și ștafete (continuare)	8		1	
10. Exerciții utilitar-aplicative (continuare). Recapitulare semestrială	12		1	1
<i>Total semestrul 2</i>	<i>36</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>1</i>
<i>Total an</i>	<i>67</i>	<i>2</i>	<i>6</i>	<i>2</i>

4.9.3. Repere pentru proiectarea didactică de scurtă durată

Proiectarea demersului didactic al lecției poate fi realizat atât în baza secvențelor instituționale eșalonate în corespundere cu tipul lecției cât și pe baza cadrului ERRE.

Conținutul lecției este format din totalitatea sistemelor de acționare concretizate în mijloace practice (exerciții, jocuri etc.) și mijloace verbale ca modalități de executare și transmitere a deprinderilor și priceperilor motrice. Fiecărei lecții îi este specific un anumit conținut care depinde de conținuturile și obiectivele lecției. În funcție de subiectul, etapele și momentele/verigile lecției se va determina legătura și subordonarea rezolvării obiectivelor urmărite.

Etape ale lecției	Obiective	Verigi ale lecției	Fazele lecției conform ERRE	Strategii didactice
<i>Etapa pregătitoare a lecției</i>	să manifeste.... să demonstreze... să se conformeze.	organizarea colectivului de elevi	EVOCARE	Form. org. - frontal, în grup; Met.- demonstrare, explicare; Mij. - fișe, postere
	să coordoneze.... să diferențieze.... să integreze..... să încurajeze....	pregătirea organismului pentru efort		Form. org. - frontală, în perechi, în grup; Met.- , indicarea, explicația demonstrația, exersarea; Mij. - inventar sportiv și auxiliar
	să organizeze.... să recomande.... să participe.... să utilizeze....	influențarea selectivă a aparaturii locomotor		Form. org. - frontală, individuală, în perechi, în grup; Met.- demonstrația, exersarea, în circuit, de joc, competițională; Mij. - fișe, TIC, inventar sportiv și auxiliar
<i>Etapa de bază a lecției</i>	să reproducă... să execute.... să demonstreze... să recunoască.....	perfecționarea priceperilor motrice înșușite anterior	REALIZAREA SENSULUI	Form. org. - frontal, individual, în grupuri și pe echipe; Met.- demonstrare, explicare, metoda învățării integrale, de joc; Mij. - imagini video, TIC, inventar sportiv și auxiliar
	să identifice..... să distingă..... să acționeze.... să detecteze.... să execute.....	învățarea, sau evaluarea priceperilor motrice		Form. org. - individual, în perechi, în grupuri; Met.- explicația, demonstrația,, analiza, algoritmizarea, metoda învățării separate și integrale, metode. interactive, exersarea; Mij. - fișe, imagini video, TIC, tabla interactivă, inventar sportiv
	să opereze..... să diversifice.... să creeze..... să opereze..... să argumenteze...	consolidarea priceperilor motrice		REFLECȚIE
<i>Etapa de încheiere a lecției</i>	să descrie..... să dirijeze.... să generalizeze... să regleze...	revenirea organismului după efort		Form. org. - frontală, individuală, în grupuri; Met.- feedbackul, demonstrația, exersarea, de joc; Mij. - inventar sportiv și auxiliar

	să evalueze.... să estimeze.... să revizuiască.... să justifice.....	aprecieri și recomandări pentru activitatea viitoare	EXTINDERE	Form. org. - frontală, în grupuri; Met.- feed-backul, analiză, brainstorming, studiu de caz; Mij. - fișe, TIC, imagini video, softuri educaționale, comentarii etc.
--	---	--	-----------	--

4.9.4. Repere privind predarea-învățarea-evaluarea

Predarea-învățarea-evaluarea procesului educațional în general și aspectele specifice ale unităților de învățare la disciplina *Educație fizică ciclul primar* vor respecta prevederile Ghidului de implementare a curriculumului pentru clasele primare ediția 2018.

Algoritmul formării deprinderilor motrice de bază ale elevului din ciclul primar

Caracteristici specifice pentru învățarea deprinderilor motrice

- deprinderile se însușesc pe parcursul întregii vieți, perioada cea mai sensibilă este copilăria;
- se însușesc în activitățile independente sau în procese de instruire special organizate;
- deprinderile motrice se însușesc prin repetări multiple, care au ca rezultat formarea legăturilor temporale, a stereotipurilor dinamice și, de fapt, a *reflexelor condiționate*, în baza fenomenului fiziologic al conexiunii dintre anumiți centri din scoarța cerebrală.
- sunt condiționate de factori obiectivi și subiectivi: aptitudini motrice, motivația, nivelul instruirii;
- unele elemente sau părți ale deprinderilor motrice se pot *automatiza*, ceea ce permite economie de energie nervoasă și îndreptarea atenției subiectului către rezultatele acțiunii motrice;
- elementele componente ale unei deprinderi se *înlănțuiesc logic*, depind unele de altele, se combină rațional;
- deprinderile motrice sunt *unice și ireversibile*, adică nici o execuție nu seamănă cu alta și elementele componente se înlănțuiesc într-un singur sens.

Tipul lecției de EF	Etapile formării deprinderilor motrice	Principalele obiective pentru realizarea învățării	Caracteristici
<i>Lecția de familiarizare</i>	Etapă <i>inițierii</i> în bazele tehnice de execuție a deprinderii motrice	<ul style="list-style-type: none"> ● formarea unei reprezentări clare asupra deprinderii respective, prin explicații și demonstrații în mod special (acest obiectiv este identic cu așa – numita fază de „formare a imaginii mentale”): <ul style="list-style-type: none"> - formarea ritmului general de execuție cursivă a deprinderii motrice respective; - descompunerea deprinderii motrice, dacă este necesar și posibil, în elemente componente și exersarea analitică a acestora; - preîntâmpinarea sau corectarea greșelilor tipice de execuție. 	În această primă etapă predomină volumul efortului fizic.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Lección de formarea a priceperilor și deprinderilor motrice</p>	<p>Etapa <i>consolidării</i> deprinderii motrice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● realizarea tehnicii de execuție a deprinderii în concordanță cu caracteristicile spațiale, temporale și dinamice optime; ● întărirea legăturilor temporale prin exersarea deprinderii în condiții relativ și predominant constante, standardizate, fiind create premisele și pentru executarea acesteia în condiții variate; ● corectarea, cu prioritate, a greșelilor individuale de execuție a deprinderii motrice. 	<p>În această etapă crește rolul intensității efortului fizic și al controlului sau autocontrolului nivelului de execuție a deprinderii motrice respective.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Lección de aplicarea a cunoștințelor, deprinderilor și priceperilor motrice</p>	<p>Etapa <i>perfecționării</i> deprinderii motrice</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● sporirea variantelor de execuție a fiecărei deprinderi, prin desăvârșirea procedeelor tehnice specifice; ● exersarea deprinderii motrice cu precădere în condiții cât mai variate și apropiate de cele întâlnite în practică, cu desăvârșire în cea de întrecere/concurs sau competițională; ● includerea deprinderii în înlanțuri de alte deprinderi motrice și executarea acestor „combinatii” cu ușurință, cursivitate și eficiență. 	<p>În această etapă intervine și complexitatea efortului fizic la realizarea obiectivelor propuse. Este etapa în care se face și trecerea de la deprinderi la priceperi motrice complexe.</p>

4.9.5. Aspecte specifice privind procesul educațional la distanță în condiții de carantină la disciplina Educație fizică.

Reguli de prevenire a accidentelor pentru un program de mișcare acasă

- ✓ Exercițiile fizice se execută numai cu acordul și sub supravegherea unui părinte;
- ✓ Exercițiile fizice sunt permise exclusiv pentru elevii sănătoși;
- ✓ Activitatea fizică va începe cu o încălzire generală;
- ✓ Se vor respecta recomandările profesorilor pentru a exersa mișcarea sub forma corectă și în siguranță;
- ✓ Este obligatoriu echipamentul sportiv adaptat pentru activitățile motrice care urmează a fi îndeplinite;
- ✓ Suprafețele pentru efort vor fi plate, nealunecoase și fără obstacole, spațiu suficient;
- ✓ În încăperi nu se va folosi inventar ce poate provoca accidentări, sunt recomandate obiecte moi;
- ✓ Spațiile de interior vor fi aerisite înainte de activitate;
- ✓ Exercițiile de pe platformele educaționale vor fi vizionate, apoi se vor exersa în limita posibilităților psihomotrice;
- ✓ Hidratarea organismului în timpul efortului de intensitate și de lungă durată este necesară;
- ✓ Se va respecta igiena personală.

Exemplul 1. Scenariu de lecție în forma de comunicare la distanță *sincronă*

- **Clasa:** I
- **Disciplina:** Educație fizică
- **Nr. lecției:** 4/I
- **Tipul lecției:** Lecție de formare a priceperilor și deprinderilor motrice
- **Unități de competență:** 2.1., 2.3.
- **Subiectul lecției:** Variații de mers
- **Obiectivele lecției :**

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

- O₁: să identifice forme de organizare a activităților motrice la domiciliu;
- O₂: să imite mersul personajelor din imaginile prezentate de profesor;

- O₃: să execute variații de mers pe loc și deplasare;
 O₄: să mențină echilibrul și poziția inițială a brațelor la variații de mers;
 O₅: să manifeste interes și dorință de practicare independentă a variațiilor de mers.

• **Strategii didactice:**

a. **Forme de organizare:** individual

b. **Metode și procedee:** explicația, descoperire, joc, exersare

c. **Mijloace didactice:** Zoom/ Google meet, imagini foto;

• **Strategii de evaluare:** EFI, autoapreciere;

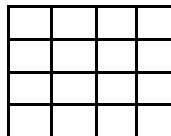
• **Bibliografie:**

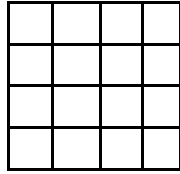
1. Curriculum pentru învățământul primar. Chișinău: MECC, 2018.
2. Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar. Chișinău: MECC, 2018.

Etapale/ verigile lecției		Timp alocat	Acțiunile cadrului didactic	Acțiunile elevului
<i>Evocare</i>	<i>Organizarea colectivului de elevi</i>	2 min	<i>Salutul, verificarea prezenței și a stării de sănătate</i> <i>Întrebare: Cine practică exerciții de mișcare fiecare zi? Ce sporturi practicați?</i>	Participă activ la discuții
<i>Realizarea sensului</i>	<i>Pregătirea organismului pentru efort</i>	3 min	<i>Propune pentru emitere variante de acțiuni motrice prin imagini:</i> <ul style="list-style-type: none"> • culesul fructelor din copac; • culesul murelor; • culesul căpșunilor; • mersul omului; • mersul ostașului; • mersul bătrânului; • mersul ursului; • mersul piticului; • mersul berzei; • mersul broaștei; • atenție - mersul vrăbiuței. <i>Ce mersuri ale unor personaje din povești cunoașteți?</i>	Ascultă indicațiile profesorului Imită mișcările specifice de culegere Imită variații de mers propuse de profesor Saltă ca vrăbiuțele Propun alte variante
	<i>Influențarea selectivă a aparatului locomotor</i>	2 min	<i>Joc de mișcare la atenție: "Mișcarea interzisă"</i> Prezintă jocul: Mișcarea interzisă - brațele întinse înainte . Profesorul demonstrează/ propune diferite mișcări inclusiv periodic mișcarea interzisă	Ascultă cu atenție condițiile jocului Atenți la demonstrarea prezentarea mișcărilor
	<i>Perfecționarea priceperilor motrice însușite</i>	6 min	<i>Indică variații de mers video, corectează greșelile/acțiunile elevilor:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Mers pe vârfuri brațele sus; • Mers pe loc cu întoarceri, stânga - dreapta; • Mers pe vârfuri 4 pași mărunți înainte - 4 înapoi; • Aceeași 4 spre stânga - 4 spre dreapta • Mers pe călcâi mâinile la spate; • Mers pe călcâi cu ridicarea înaltă a coapsei; • Mers pe loc pe călcâi cu balansarea corpului spre dreapta - stângă; • Mers pe loc pe partea exterioară a tălpii, 	Ascultă sarcina propusă de profesor Execută corect și cu interes exercițiile Demonstrează echilibrul al corpului



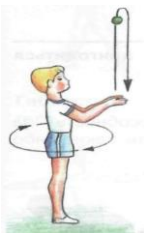
			brațele lateral; <ul style="list-style-type: none"> Mers pe partea exterioară cu atingerea tălpii cu mâna; Mers pe partea exterioară cu deplasare spre stânga-dreapta; Mers pe partea interioară a tălpii mâinile la ceafă; Mers în semigenuflexiune cu întoarcere la 360 mâinile pe șolduri; Mers fandat, brațele lateral 	Poziționează corect mâinile Manifestă coordonare a segmentelor corpului
Reflecție	Revenirea organismului după efort	2 min	<i>Explică și demonstrează exerciții revenire după efort:</i> <ul style="list-style-type: none"> De pe vârfuri, brațele sus - inspirație profunde trecerea pe călcâi brațele spre înapoi - expirații profunde; Din poziția stând pe partea interioară a tălpii brațele sus, trecere în poziție stând pe partea exterioară a tălpii aplecat brațele jos prin lateral. 	Îndeplinește eficient exercițiul Inspiră și expiră profund Execută exercițiul independent
	Aprecieri și recomandări pentru activitatea viitoare	2 min	<i>Apreciază activitatea elevilor</i> <i>Propune sarcini de lucru independent / tema pentru acasă. Exerciții-joc "Mersul acrobatului"</i> - se va trasa pe podea o linie dreaptă; - se vor executa exercițiile însușit pe linia marcată.	Participă prin autoapreciere Pun întrebări de lămurire/ explică colegilor sarcinile
Extindere				



Exemplul 2. Scenariu de lecție *asincron*. Clasa I

Subiectul lecției:	Sărituri pe ambele în mișcare		
Unități de competențe	2.3.Explorarea variațiilor de mers, a alergărilor și săriturilor		
Link pentru sarcină	Sarcini de lucru individual	Dozarea efortului	Indicații și recomandări
spinit.connectedpe.com/kpy-5cw	Joc „Învârte Roata pentru încălzire” - Pregătirea organismului pentru efort <i>Cum funcționează:</i> <ul style="list-style-type: none"> click pe roată; roata va indica o sarcină formată dintr-un singur exercițiu; execută sarcina primită; învârte roata pentru altă sarcină. 	12 repetări	Amenajează spațiul Echipează-te corespunzător Accesează link-ul Îndeplinește exercițiul
https://www.facebook.com/clauidiasarbu1/videos/3527297907333017/?t=3	Sărituri multiple în diferite direcții Pentru exercițiul dat este nevoie să desenați pe podea sau să folosiți o bandă adezivă pentru a marca un pătrat cu latura 1,2m, de împărțit în 16 pătrate egale (după modelul de mai jos) 	5-6 repetări	Marchează terenul Asigura-te ca ești pregătit Îndeplinește săriturile pe pingea Păstrează ritmul și echilibrul Pauze între repetări de 10 sec. Hidratează-te

	Veți îndeplini exercițiu conform videoclipului.		
https://www.facebook.com/clauidiasarbu1/videos/3527297907333017/?t=3	<p>Sărituri multiple în diferite direcții Pentru exercițiul dat este nevoie să desenați pe podea sau să folosiți o bandă adezivă pentru a marca un pătrat cu latura 1,2m, de împărțit în 16 pătrate egale (după modelul de mai jos)</p>  <p>Veți îndeplini exercițiu conform videoclipului.</p>	5-6 repetări	<p>Marchează terenul Asigura-te ca ești pregătit Îndeplinește săriturile pe pingea Păstrează ritmul și echilibrul Pauze între repetări de 10 sec. Hidratează-te</p>
https://www.facebook.com/activitatilepentru/pitici/video/197649491338730/?t=14	<p>Exercițiu pentru coordonare: rostogolire cu deplasarea obiectelor Priviți video-ul până la minutul 0,34, amenajare spațiu și îndepliniți exercițiul.</p>	3x2 repetări	<p>Asigură-te că ai spațiu suficient Așterne un covor Plasează obiectele pe o parte a spațiului Îndeplinește lent exercițiul</p>

Exemplul 3. Scenariu de lecție *asincron*, Clasa a II-a

Subiectul lecției:	Aruncarea și prinderea mingii mici în sus și de la perete		
Unități de competențe	2.4. Îndeplinirea acțiunilor motrice achiziționate pentru manevrarea/manipularea obiectelor și depășirea obstacolelor.		
Figuri	Sarcini	Dozarea efortului	Indicații și recomandări
	<p>Din poziția stând mingea mică în mâini:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aruncarea mingii în sus și prinderea cu ambele; - aceeași cu mâna dreaptă; - aceeași cu mâna stângă; - aruncarea mingii în sus și prinderea după 1/2 bătăi din palme; 	6 - 8 repetări fiecare exercițiu	<p>Exercițiile se vor executa cu intensitate mică</p> <p>Mingea va fi aruncată puțin deasupra capului</p>
	<p>Aruncarea și prinderea mingii mici din diferite poziții inițiale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - din poziția ghemuit aruncarea mingii în sus și prinderea cu ambele/cu mâna dreaptă/ cu stângă; - aceeași din poziția așezat - aceeași din culcat dorsal. 	5 - 6 repetări fiecare exercițiu	<p>Se va respecta poziția inițială și ținuta corectă corpului</p> <p>Păstrăm echilibrul corpului la aruncare și prindere</p>
	<p>Aruncarea și prinderea mingii mici cu îmbinarea variațiilor de mers pe loc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aruncarea mingii în sus și prinderea din mers pe loc; - aceeași cu ridicarea înaltă a coapsei; - aceeași cu întoarcere la 360 grade; 	6 - 8 repetări fiecare exercițiu	<p>Nu scăpăm mingea jos</p> <p>Mingea va fi</p>

	<p>Aruncarea și prinderea mingii mici după schimbarea poziției corpului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aruncarea mingii în sus și prinderea după atingerea solului cu o mână/ cu ambele; - aceeași după genuflexiune; - aceeași după sprijin culcat. 	<p>5 - 6 repetări fiecare exercițiu</p>	<p>aruncată cu degetele și prinsă cu palma</p> <p>Nu aruncați mingea cu putere</p>
	<p>Din poziția stând cu fața la un perete mingea în mână:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aruncarea mingii la perete și prinderea cu ambele mâini; - atingerea solului cu o mână/ cu ambele; - aceeași după genuflexiune. 	<p>8 - 10 repetări fiecare exercițiu</p>	

4.10. EDUCAȚIE TEHNOLOGICĂ

4.10.1. Repere de bază

Demersul educațional la disciplina Educație tehnologică se va realiza în baza prevederilor curriculumului disciplinar (2018). În anul curent de studiu, se va asigura predarea a două module din lista celor propuse la clasa respectivă.

Atenționăm:

- în clasele I-III, se va implementa obligatoriu, modulul Educația digitală.
- în clasa a IV-a toate modulele disciplinei au statut **opțional**, modulul Robotica se va realiza la decizia instituției de învățământ.

Notă: Deținătorii seturilor de roboți și a certificatelor de formare în domeniul respectiv, pot implementa modulul dat după solicitare.

Se va acorda o atenție deosebită selectării modulelor opționale, astfel încât să se ia în considerație solicitările elevilor, modulele studiate în anul precedent și dotările disponibile.

Amintim că Curriculumul reconceptualizat la Educația tehnologică (2018), pentru clasele primare promovează:

- **expunerea copilului la o experiență concretă a realizării unor produse**, care au drept consecință creșterea **sensibilității pentru frumos, sporirea îndemânării, dezvoltarea motricității fine;**
- cunoașterea contextului tehnologic în care se înscriu și dexteritățile practice;
- **propune oportunitatea de exprimare a sinelui**, consolidând **respectul pentru valori, tradiții și semeni.**

Orientarea generală a procesului educațional al disciplinei este determinată de accentul pus pe învățare, iar predarea și evaluarea se orientează pentru activizarea învățării.

Repartizarea orelor pe unități de conținut este la discreția cadrului didactic, care poate modifica numărul de ore pentru fiecare unitate de învățare asigurând un parcurs eficient de predare-învățare-evaluare a disciplinei.

Anual se propun 3 ore la discreția cadrului didactic. În cadrul acestor ore se vor realiza activități destinate integrării, transferului de achiziții dobândite, valorificându-se aspectul transdisciplinar.

4.10.2. Repere privind predarea-învățarea-evaluarea din perspectiva formării competențelor

Curriculumul direcționează metodologia disciplinei „Educație tehnologică” spre **crearea situațiilor de învățare** care îi pot oferi elevului experiențe în cunoașterea de sine și a mediului tehnologic, exprimarea de sine prin limbajul specific variatelor tehnologii, însușirea valorilor aferente acestor tehnologii.

Se vor promova activități centrate pe elev, de învățare (inter)activă, experiențială, prin sarcini de lucru, prin proiecte, studii de caz, în combinație judicioasă cu tipuri de activități specifice educației tehnologice a elevilor de vârstă respectivă.

Procesul educațional trebuie organizat astfel încât elevii:

- să **utilizeze variate tipuri de învățare**: învățarea bazată pe lucrări practice, pe cercetare, pe proiecte, pe sarcini de lucru;
- să aibă oportunități de a dobândi experiență tehnologică nu doar în clasă, ci și în afara ei;
- să învețe prin instruire directă; prin învățarea reciprocă; învățare prin excursii; învățarea în muzee; învățarea online (*e-learning*); învățarea ludică etc.

Se va asigura oportunitatea elevilor de a **transfera achizițiile dobândite în cadrul lecțiilor în contexte educaționale/sociale/culturale**, fiind învățați să realizeze produse utile personale/ sociale.

Eficiențizarea procesului de predare-învățare a disciplinei Educație tehnologică la treapta primară se va realiza prin:

- selectarea modulelor și conținuturilor ce ar încuraja elevii să devină productivi, creativi și întreprinzători;
- asigurarea atingerii finalităților/ achiziționării competențelor prin diversificarea și integrarea conținuturilor;
- activitățile propuse să se bazeze pe studiere, cercetare, parțial proiectare și, confecționare de obiecte/ produse;
- formularea sarcinilor și problemelor înaintate spre soluționare să implice generare de idei, elaborare de proiecte tehnologice, individuale sau de grup, ce ar prevedea realizare de *produse creative* pentru satisfacerea unor necesități umane;
- excluderea activităților șablonate.

Conținuturile curriculare ale modulelor recomandate pentru a fi studiate la anumită clasă, vor fi corelate cu unitățile de competență, activitățile de învățare și produsele școlare recomandate. Parcurgerea unităților de conținut se va realiza după următorul algoritm:

- (1) Recunoașterea specificului modulului: materiale, ustensile, tehnici specifice;
- (2) Activități practice de explorare a materialelor, ustensilelor și tehnologiilor specifice modulului în crearea unor produse cu aspect estetic, utilitar;
- (3) Respectarea normelor de igienă și securitate a muncii;
- (4) Descrierea succintă (în cuvinte proprii) a demersului tehnologic realizat la crearea lucrării (personale și a colegilor).

Conținuturile modulelor vor fi explicate în baza conversațiilor cu sprijin în observare, discuțiilor dirijate (de exemplu: varietatea materialelor reciclabile,).

Tehnologiile specifice modulului vor fi studiate în aspect practic, prin confecționare de lucrări, explorând materiale, ustensile și algoritmi de realizare.

ATENȚIE! În toate clasele se va acorda atenție asupra respectării regulilor sanitaro-igienice și de protecție a muncii.

Recomandăm utilizarea activităților de investigare și realizarea lecțiilor de Educație tehnologică în baza observării directe a procesului tehnologic sau în baza demonstrării la clasă a etapelor tehnologice de realizare a lucrării. Algoritmul propus trebuie să lase loc și pentru manifestările creative ale elevilor.

➤ **Strategiile de evaluare**

Evaluarea în cadrul disciplinei Educație tehnologică se va realiza în conformitate cu prevederile *Metodologiei privind evaluarea criterială prin descriptori, în învățământul primar, clasele I-IV* (2019).

- **Evaluarea inițială** se va realiza la începutul:

- anului școlar, după o perioadă de evocare de cel puțin o săptămână;
- fiecărui modul.

Evaluarea inițială poate fi noninstrumentală (de ex.: conversație, pe baza tehnicii reflexive „Știu – Vreau să știu – Învăț”, Diagrama Venn, etc.), cât și instrumentală pe bază de instrumente de evaluare, în funcție de contextul specific (de ex.: probă scrisă, orală sau practică, test etc.).

▪ **Evaluarea formativă punctuală** se va realiza pe parcursul studierii modulelor, la discreția învățătorului, urmărind procesul formării/dezvoltării unităților de competențe (o unitate de competență într-o probă de evaluare formativă punctuală). Pentru instrumentare se recomandă lucrări practice, proiecte, elaborate pe baza produselor recomandate.

▪ **Evaluarea formativă în etape** se va realiza la fine de module, urmărind în mod etapizat procesul formării/dezvoltării unităților de competențe prevăzute pentru modulul dat. Pe parcursul unui an de studiu, reeșind din specificul disciplinei vor fi proiectate și realizate două EFE, câte o evaluare per modul.

▪ **Evaluarea sumativă** se va realiza la sfârșitul fiecărui semestru.

Pentru evaluările sumative se vor rezerva câte 2 ore: la prima oră se vor administra probele propriu-zise, iar ora a doua se va rezerva pentru activități postevaluative diferențiate și individualizate (de reînvițare/recuperare, de antrenare, de dezvoltare).

Reeșind din specificul disciplinei, pentru **evaluarea anuală**, pot fi valorificate metode alternative de evaluare precum portofoliul de progres sau proiectul, pot fi selectate și produse transdisciplinare, ceea ce va permite evitarea supraîncărcării elevului cu lucrări de evaluare.

În cadrul oricărei strategii de evaluare este important de a valorifica **autoevaluarea** asigurând: autoverificarea, autocorectarea, autoaprecierea.

Asigurarea stării de bine la ore este o condiție indispensabilă pentru succesul învățării disciplinei „Educație tehnologică”. Inserția unor elemente distractive, alternarea tipurilor de activitate, diversificarea mediilor și a mijloacelor folosite – acestea și alte modalități pot face ca elevul să vină și să învețe cu plăcere la lecții, să dobândească experiențe tehnologice pozitive și să le valorizeze în alte domenii și contexte.

4.10.3. Aspecte specifice privind organizarea procesului educațional la disciplina Educație tehnologică în anul de studii 2020-2021

În conformitate cu prevederile pct 8.1. ale Reglementărilor speciale privind demararea anului de studii 2020-2021, în contextul epidemiologic COVID-19, se propune un scenariu didactic nou/ de alternativă ale aspectelor specifice privind organizarea procesului educațional la disciplina Educație tehnologică.

În condițiile realizării activităților de învățare la distanță venim cu un șir de recomandări, care necesită corelarea acestora cu fiecare unitate de învățare în parte.

Atenție!

În cazul realizării învățământului la distanță se vor selecta cu mare atenție modulele recomandate în fiecare clasă, tinând cont de prioritizarea curriculară, modulele studiate în anul precedent, opiniile elevilor, posibilitățile existente la nivel de resurse și dotări disponibile.

În clasele II-IV, în cadrul unității de învățare nr. 1, se vor proiecta și realiza activități de recuperare/ consolidare a ceea ce s-a învățat în perioada 11 martie – 31 mai a anului de studii 2019-2020.

Procesul de predare-învățare a disciplinei Educație tehnologică la distanță se va realiza prin activități sincron și asincron. Pentru comunicarea sincronă rămân a fi recomandate în continuare: Zoom, Google Meet etc., care deja au fost utilizate. Instrumente de gestionare a clasei de elevi: moodle, Google classroom etc., sunt propuse din considerentele că pot lăsa dovezi ale activității școlare pentru toți beneficiarii procesului educativ (elevi, cadre didactice, părinți). Pentru exercițiile interactive de stimulare a creativității pot fi utilizate programele: Mentimeter, Canva, ș.a. Oportunitatea utilizării tablei interactive online, este propusă prin platformele precum iDroo, Openboard.

Pentru disciplina Educație tehnologică, ca și pentru alte discipline școlare se pot utiliza instrumente creatoare de cărți digitale, de exemplu Book Creator, Flipsnack etc. și cele de creare a benzilor animate: Animaker, Pixton, care vor întregi procesul de învățare la distanță.

Deasemenea, recomandăm utilizarea bibliotecii digitale educațieonline.md, care și-a început activitatea cu lecții filmate, resurse educaționale și alte suporturi didactice, fiind binevenite atât în procesul instruirii la distanță cât și în cadrul studierii în mod obișnuit/ clasic.

Procesul de evaluare poate fi realizat prin teste/ sarcini practice care pot fi create în: Kahoot, Quizizz, Plickers pentru evaluarea și autoevaluarea interactivă etc.

Procesul instructiv-educativ la Educația tehnologică trebuie să fie organizat în așa mod, ca activitățile sincron să fie combinate cu cele asincron. Propunem un **model orientativ de combinare a activităților de predare-învățare la distanță** în cadrul unității de învățare „Modelarea tradițională a obiectelor” din cadrul modulului „Modelarea artistică”, clasa a IV-a:

- (1) *Varietatea obiectelor de ceramică tradițională.* Se recomandă a propune elevilor activități de cercetare, analiza a surselor web (parțial propuse de învățător), pentru a acumula informația într-un produs în format electronic, spre ex.: StoryJumper, Fotojet, Canva.
- (2) *Materiale și ustensile utilizate în modelarea veselei.* Se poate studia prin intermediul unui joc didactic, de exemplu cu ajutorul platformei LearningApps. Elevii ar putea realiza sarcina propusă desinestător, în baza conversațiilor cu sprijin în observare. Aceste conținuturi pot fi predate și asincron, prin intermediul platformelor Studii.md, GoogleClassroom.
- (3) *Tehnici de modelare* se recomandă a fi predate sincron, cu demonstrarea parțială a procedurilor de realizare a tehnicilor, tehnologiilor propuse spre studiere. Se recomandă utilizarea înregistrărilor video, realizate de către profesor preventiv, a tutorialelor video din spațiul virtual, cu explicații clare, pe etape a procesului tehnologic propus spre studiere. Platformele recomandate pentru asemenea activități sunt Zoom, Google meet, Skype etc.

În cadrul sesiunilor sincron cu elevii, învățătorul trebuie să monitorizeze activitatea elevilor și să realizeze comentarii cu indicații concrete asupra unor sarcini sau dificultăți, apărute pe parcursul exersării.

Aplicațiile practice se recomandă a fi realizate atât sincron, cât și asincron, acestui gen de activități acordându-i-se cel mai mare număr de ore.

Tehnicile noi de modelare recomandăm să se realizeze în cadrul orelor cu conexiune sincron, pentru a coordona direct activitatea elevilor, respectiv profesorul va propune sarcini clare pentru a fi realizate:

- selectarea diverselor forme de vase tradiționale;
- elaborarea schiței formei specificul obiectelor de ceramică tradițională,
- selectarea și analiza resurselor necesare realizării lucrării.

La etapa de realizare practică a lucrării, profesorul poate activa atât asincron cu elevii, cât și organizând periodic conferințe video, pentru a consulta elevii în soluționarea situațiilor de problemă. Activitatea practică poate fi realizată de elevi cu succes doar în cazul când va fi propus algoritmul de realizare a lucrării.

Evaluarea produsului în situația instruirii la distanță, la fel poate fi realizată într-un mod creativ, atractiv pentru elevi. Produsul ar putea fie evaluat, prezentat prin elaborarea unui colaj foto, realizat de elevi, prezentând etapele de realizare, resursele etc., în același timp profesorul poate propune elevilor să realizeze un slide show, care ar conține poze cu cele mai reușite lucrări. Având permisiunea părinților, SlideShow-ul poate fi plasat în mediul online pentru a organiza voting, sau pentru a fi propuse în cadrul unor proiecte, concursuri, târguri caritabile etc.

4.11. DEZVOLTARE PERSONALĂ

4.11.1. Repere pentru proiectarea de lungă durată

Proiectarea de lungă durată la disciplină se va realiza în conformitate cu cerințele unice pentru învățământul primar, expuse integral în Ghidul de implementare a curriculumului pentru învățământul primar (2018) și ținând cont de aspectele specifice anului curent (v. Cap. 2).

➤ Repere pentru proiectarea administrării disciplinei (proiectarea anuală)

- Realizarea tuturor modulelor propuse în curriculum este obligatorie.

ATENȚIE! În anul de studii 2020-2021, în contextul crizei epidemiologice COVID-19 se recomandă următoarea consecutivitate a modulelor:

1. Securitatea personală;
2. Asigurarea calității vieții;

3. Modul de viață sănătos;
4. Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial;
5. Arta cunoașterii de sine și a celuilalt.

Fiecare modul se va proiecta în corespundere cu prioritizarea curriculară la disciplină (Tab. 2).

- Cadrul didactic va proiecta numărul de ore pentru fiecare modul în baza recomandărilor curriculumului, ținând cont de interesele și necesitățile elevilor, posibilitățile de colaborare cu familia și comunitatea și alți factori de impact.
- Proiectarea evaluărilor va respecta următoarele cerințe:
 - În clasele II-IV, în cadrul modulului 1 se va realiza *evaluare inițială prin metoda observării comportamentului cognitiv al elevului pe parcursul lecțiilor și în contextul managementului clasei de elevi*, cu centrare pe atitudinile și valorile specifice prevăzute în curriculum la sfârșitul clasei precedente;
 - în fiecare modul se va proiecta o evaluare inițială (EI) și o evaluare formativă în etape (EFE);
 - în fiecare semestru se va proiecta o evaluare sumativă (ES).

➤ **Repere pentru proiectarea unităților de învățare (modulelor)**

- Detalierea de conținut (subiectele tematice ale lecțiilor) vor fi formulate esențializat, în baza listei de conținuturi curriculare date în modulul respectiv. Eventual, poate fi explicat succint parcursul elevilor la lecție. De exemplu:
 - „Surse de informare despre un mod de viață sănătos”;
 - „Valoarea profesiilor pentru societate. Elaborare de postere: *Profesii și profesioniști în comuna noastră*”;
 - „Modul de viață sănătos. Analiză-sinteză”;
 - „Proiect de grup: *Cum economisim resursele școlii*”;
 - „Asigurarea calității vieții. Activități de integrare și transfer”;
 - „Comportamentul elevului în clasa I. Managementul clasei: abordări situaționale concrete”
 - „Securitatea personală. Activități diferențiate de postevaluare”.

ATENȚIE! Conținutul curricular „Managementul clasei: abordări situaționale concrete” se realizează gradual, la momentele oportune pe parcursul unităților de învățare, prin corelare cu viața reală a clasei.

- În rubrica „Resurse” pot fi incluse, la discreția cadrului didactic: materialele didactice elaborate pentru lecție (de ex., fișe de lucru); paginile respective dintr-un auxiliar didactic; diverse resurse materiale (de ex., carioci, foarfece, postere etc.); aplicații digitale; modele/ algoritmi de activitate asincron pentru realizarea unor produse;
- În proiectarea evaluărilor la nivel de modul se va ține cont de următoarele aspecte:
 - la prima lecție din modul se proiectează EI, care poate fi instrumentală sau noninstrumentală;
 - penultima sau ultima lecție din modul se rezervează pentru EFE; cadrul didactic poate proiecta la nivel de modul și produsul (sau produsele) pe baza cărui(a) se va realiza EFE;
 - în cazul în care EFE se proiectează la penultima lecție din modul, pentru ultima lecție se proiectează activități diferențiate de postevaluare cu transfer în contexte situaționale concrete specifice clasei de elevi și accent pe reflexivitate;
 - ES la finele semestrelor se va realiza fără a supune elevii unor probe speciale, instrumentând metoda complementară de evaluare *portofoliul de progres* în unul din două moduri:
 - (1) nu se rezervează o lecție aparte pentru ES; cadrul didactic evaluează comportamentul performanțial al elevului pe parcursul semestrului (independent, sau ghidat de învățător, sau cu mai mult sprijin), în baza probatoriilor cumulate în portofoliul elevului la disciplină: fișe de lucru; materiale confecționate; fișe de autoevaluare/evaluare reciprocă etc.;

- (2) se rezervează o lecție aparte pentru ES, la care elevii sunt antrenați în autoevaluarea/evaluarea reciprocă a portofoliilor individuale în baza produsului transdisciplinar *Portofoliul de progres* (v. Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori, clasele I-IV (2019)).

4.11.2. Repere pentru proiectarea de scurtă durată și realizarea propriu-zisă a lecțiilor

ATENȚIE! Experiența acumulată în cei doi ani de implementare a curriculumului la „Dezvoltare personală”, ne face să atenționăm cadrele didactice asupra următoarelor aspecte:

- ✓ Este necesar de a aborda/selecta în mod critic și responsabil sursele informaționale folosite pentru conceperea demersurilor didactice. Vor fi evitate sursele neștiințifice (de exemplu: site-uri de popularizare a psihologiei, pagini web cu materiale neverificate/nerecenzate despre modul sănătos de viață; reviste pentru publicul larg, publicații de divertisment etc.), orice resurse nepotrivite pentru vârsta elevilor și scopurile educaționale ale disciplinei.
 - ✓ Se va asigura abordarea didactică diferită a conținuturilor care sunt prevăzute și la alte discipline (de ex., la „Educație moral-spirituală”, „Educație tehnologică”), urmărind cu atenție finalitățile disciplinei „Dezvoltare personală” și valorificând abordările inter/pluri/ transdisciplinare.
- Vor fi valorificate în mod judicios toate tipurile de lecții centrate pe formarea de competențe: lecții de formare a capacităților de dobândire/ înțelegere/ aplicare/ analiză/ evaluare a cunoștințelor, dar și lecțiile mixte. Lecțiile la care se prevede EFE la fine de modul se vor aborda ca lecții de formare a capacităților de evaluare a cunoștințelor.
 - Strategiile didactice vor fi concepute în contextul tipurilor moderne de învățare: învățare bazată pe proiecte, învățare bazată pe sarcini de lucru, învățare bazată pe probleme, învățare prin colaborare etc.
 - Cadrele didactice vor crea la lecțiile de „Dezvoltare personală” situații de învățare care să permită valorificarea experienței de viață a copiilor, transferul în contexte situaționale specifice vieții școlare și extrașcolare. Astfel, se va urmări unul dintre dezideratele de bază ale Curriculumului pentru învățământul primar (2018) – armonizarea abordărilor psihocentristă (centrare pe elev) și sociocentristă (centrare pe valorile societății).
 - Se vor promova parteneriatele pedagogice/pentru educație de diverse tipuri:
 - parteneriate cu factori comunitari (familiiile elevilor și comunitățile locale) în cadrul unor activități comune, consensuale disciplinei „Dezvoltare personală”;
 - parteneriate cu agenți sociali (agenți economici, organizații culturale/ militare/ artistice/ sportive/ religioase etc.) și cu organizații de tip nonformal (biblioteci/ mediateci; mass-media, cluburi/ cercuri pe interese etc.) în cadrul unor activități comune, complementare disciplinei „Dezvoltare personală”.
 - Se va respecta prioritatea învățării asupra evaluării. Activitățile de evaluare vor sprijini și vor complementa învățarea:
 - la fiecare lecție se va realiza evaluarea formativă interactivă, asigurând un feedback prompt și eficient;
 - pentru evaluarea inițială se vor rezerva circa 15 minute la etapa de evocare a primei lecții din modul (în afară de primul modul, în care se va realiza EI la începutul anului), optând pentru metode noninstrumentale care să permită elevilor să-și autoevalueze și să-și completeze prechizițiile necesare, totodată motivându-i pentru studierea noului modul;
 - la lecțiile de evaluare formativă în etape/ sumativă (de altfel, ca și la orice altă lecție) se va asigura starea de bine a elevilor, instrumentând în acest scop diverse forme, metode, tehnici de evaluare, astfel încât elevii să nu se simtă stresați, dar provocați în sens pozitiv și motivați pentru succes;
 - cadrul didactic va ghida cu atenție activitățile de autoevaluare și evaluare reciprocă, reacționând proactiv la eventualitatea unor stări emoționale negative la elevi.

ATENȚIE!

În *Tabelul de performanță școlară* (v. Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar, 2019), forma și modalitatea de înregistrare a rezultatelor elevului la „Dezvoltare personală” este aceeași ca și la toate celelalte discipline de învățământ la care nu se acordă calificative, aprecierea realizându-se pe bază de descriptori.

5. ORIENTĂRI SPECIFICE PROCESULUI EDUCAȚIONAL ÎN CADRUL PROGRAMULUI PAS CU PAS

Timpul schimbărilor.

Din toate putem învăța, inclusiv din situația de criză. Ieșind din zona de confort, fiecare pedagog și-a dezvoltat competențele digitale în această perioadă deloc ușoară pentru toți pe timp de pandemie. Unii au accesat *Zoom, Classroom, Facebook, Meet, Viber*, iar alții au descoperit noi funcții ale telefonului mobil. Timpoul cu care au descoperit noile tehnologii, modul de aplicare și evaluare a lucrărilor elevilor la fel a fost diferit. ***Cel mai important lucru pe care l-am învățat în această perioadă rămâne a fi perseverența și iscusința de a-i face pe elevi responsabili de propria învățare.***

La fel de important este și menținerea unui echilibru emoțional pozitiv, care îi poate ajuta în procesul de dezvoltare și învățare. În condițiile în care se solicită activități on-line, să încercăm să facem schimb de bune practici de învățare la distanță, în acest mod vom economisi nu doar timp. De asemenea este important să fim siguri că sarcinile propuse elevilor sunt relevante și accesibile din toate aspectele (complexitate, accesibilitate, resurse, timp de realizare, cât și planificarea modalităților de evaluare).

Învățarea la distanță

Timpuri noi, probleme noi, dar și noi abordări. Învățăm din toate și suntem suficient de flexibili pentru a face față situațiilor. În *Metodologia privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal* aprobat prin ordinul nr 351 din 19.03.2020 MECC se definește educația de la distanță și sursele care pot fi accesate, iar aplicarea în practică am văzut-o ca o necesitate stringentă atunci când ne-am pomenit într-o situație fără precedent, atunci când n-am putut lăsa lucrurile la voia întâmplării, elevii să stagneze, iar procesul de învățare să se întrerupă.

Învățarea continuă este unul din principiile de bază promovate de Programul ”Pas cu Pas” pe care l-am aplicat și în situația nou creată. Pedagogii au învățat „din mers”, și au explorat mai multe platforme on-line, au adaptat multe sarcini și nu s-au limitat doar la manual. Caracterul integrator, relevant și deschis al sarcinilor îi motivează pe elevi să le facă. În mare parte le-au venit în ajutor proiectele tematice, care oferă oportunități de a descoperi, a integra și a învăța lucruri noi. Pedagogii au ținut în vizor ce dezvoltă aceste sarcini, cum le pot aplica în condiții de casă, cum se pot implica și părinții în realizarea lor și multe alte aspecte importante. Și în condițiile învățării la distanță, principiile Asociației Step by Step (ISSA) privind pedagogia de calitate vin în sprijinul cadrelor didactice, adulților care se implică în procesul educațional realizat acasă. ***Ele sunt relevante pentru toate contextele de învățare și ne ghidează să ținem în vizor toți copiii, cât și familiile lor.*** Din aceste vor expune idei de activități pe care învățătorii le-au realizat împreună cu elevii din clasele lor, dar și cu implicarea familiilor, activități ce se asociază cu principiile respective.

Domeniul de interes nr.1 *Interacțiunile*

Este bine cunoscut faptul că interacțiunile dintre adulți și copii, precum și interacțiunile dintre copii sunt de o importanță majoră pentru sprijinirea și influențarea dezvoltării holiste a copiilor. Prin intermediul interacțiunilor copiii se cunosc mai bine pe sine, devin membri de drept ai comunității și cunosc mai bine lumea. *Cum poate un cadru didactic în condițiile învățării la distanță să asigure aceste interacțiuni?* Vă aducem câteva sugestii de comunicare eficientă cu părinții și elevii.

Indiferent prin ce formă am comunica cu **elevii și părinții acestora, mesajele trebuie** să fie calde, personalizate, încurajatoare, să simtă că ne pasă de ei, că fac parte dintr-o comunitate de învățare.

De fiecare dată când le scrieți elevilor, chiar și pentru a realiza o sarcină, redactați mesajul, încercați să intuiți ce impact emoțional va avea acest mesaj asupra lor. De exemplu: Bună ziua, dragi elevi, părinți! Începem o nouă săptămână de școală acasă! Am toată încrederea **că veți reuși să planificați fiecare zi cu activități relevante pentru voi, să fiți optimiști, să ajutați părinții, surioarele și frații mai mici în unele situații. Și ei au nevoie de ajutorul vostru. Într-un ceas bun!**

Străduiți-vă să propuneți elevilor astfel de sarcini, care oferă opțiuni de a interacționa, chiar și la distanță. Exemple se astfel de sarcini le puteți găsi pe site-ul programului www.pascupas.md

Activitățile și sarcinile pe care le propuneți să accesibile, semnificative și interesante pentru toți elevii, oferite și posibilități de extindere, de valorificare a potențialului creativ, dar și posibilități pentru interacțiuni.

Domeniul de interes nr.2 Familia și comunitatea

Veți putea asigura un suport minim necesar de dezvoltare și învățare a copiilor atunci când veți construi un parteneriat real cu familiile copiilor cu care lucrați.

Selectați activități în care pot fi implicați părinții în calitate de experți. Din comunicările cu părinții puteți afla dacă elevii au discutat cu membrii familiei despre emoții, sentimente, despre factorii care generează emoții pozitive când stau împreună acasă, dacă au planificate activități comune și care este starea de bine a copilului.

Noua realitate ne solicită un șir întreg de competențe pentru a trece comunicarea în regim online. Acum familiei îi revine rolul de prim și cel mai important educator în viața copilului. **Încurajați și părinții să se implice în realizarea sarcinilor care au un caracter deschis.**

Noi, pedagogii, suntem cei, care putem insufla încredere, sprijin emoțional atât copiilor cât și părinților lor.

Noi, cadrele didactice, suntem cei care contribuim la formarea competențelor de învățare ale copiilor, dar mai suntem și acei care menținem „suflul viu” a colectivului clasei (grupe) cu care lucrăm.

Oricând trebuie să dăm dovadă de profesionalism, să demonstrăm că nu am cedat, că putem trece peste obstacole, că putem fi flexibili, creativi, să gândim diferit, deschis, critic și putem identifica soluțiile optime.

După ce instalați aplicația pe care veți lucra este important să organizați o *ședință cu părinții*, online. Să le vorbiți despre rolul și modul lor de implicare. Accentuați faptul că de ei, de părinți, depinde în mare parte, starea de bine a copiilor. Discutați despre pașii următori pe care trebuie să-i facă împreună cu copilul pentru a-i ghida activitatea și în nici un caz a nu face în locul lui.

Fiecare cadru didactic trebuie să promoveze parteneriatul cu familia, oferind o multitudine de oportunități pentru implicare.

Părinții valorifică cunoștințele pe care le dețin dintr-un anumit domeniu pentru a-i ajuta pe elevi să descopere, să învețe lucruri noi. Iar în condițiile actuale când familiile sunt solicitate să se implice în demersul educațional mai mult ca niciodată, noi, practicienii, trebuie să fim reflexivi, să ne punem întrebările: Cum este climatul psihologic în

famiile elevilor din clasa mea? Ce oportunități au părinții de a ajuta proprii copii la realizarea demersului educațional la distanță? Cum pot să valorific familiile în astfel de situații? Care sunt strategiile eficiente pentru a-i face să simtă apartenența la întreaga comunitate de învățare?



În comunicarea cu părinții fiți empatici și utilizați formule de încurajare pentru elevilor și părinții. Care sunt succesele dvs. În comunicare cu elevii și părinții?

Domeniul de interes nr.3 Incluziunea, diversitatea și valorile democratice

Indiferent de forma de lucru pe care o aplicați: învățarea față în față sau on-line, cadrele didactice modelează și promovează valori care au drept scop final participarea tuturor copiilor la activitățile educaționale, asigurând incluziunea socială.

Modelarea unui mediu incluziv se va construi pe așa valori ca: înțelegerea, confidențialitatea, responsabilitatea, perfecționarea continuă, răbdarea, încrederea, sinceritatea, toleranța, activismul, promovarea egalității în drepturi, încurajarea copiilor în anumite, activismul.

Selectarea strategiilor eficiente de învățare va porni de la recunoașterea și răspunderea la diversitatea nevoilor și abilităților copiilor, prin adaptarea lor în conformitate cu manifestarea unui comportament firesc. Lucrând online puteți descoperi noi și noi modalități de predare online cu tabla interactivă dacă dispune aplicația cu care lucrați. Dar mult mai important este să implicați toți copiii. Vă încurajăm să comunicați în mod individual și cu elevii cu CES și în măsura posibilităților să-i includeți și în comunitatea on-line. Este important ca aceștia să nu se simtă izolați sau abandonați. La propunerea sarcinilor se va ține cont de diferențierea sarcinilor de lucru și a timpului alocat, caracterul creativ/ practic al lor, oferirea oportunității de alegere, asigurarea învățării prin respectarea diverselor stilului de învățare, acordarea feedback-ului individualizat și constructiv.

Fiind încurajați părinții vin cu inițiative, să prezintă online activitățile interesante pe care le fac acasă, iar ceilalți părinți le vor prelua.

Domeniul de interes nr. 4 Evaluarea și planificarea

Elaborarea planurilor bazate pe standardele naționale, formularea scopurilor în funcție de necesitățile individuale ale copiilor asigură o abordare sistematică pentru observarea și evaluarea fiecărui copil.

Se știe că învățarea prin proiecte facilitează învățarea în funcție de vârsta și interesele copiilor. Această strategie complexă se potrivește secolului XXI, deoarece presupune ”cercetarea”, ”investigarea ” unei teme sau a unei probleme reale.

Nu uitați, proiectele tematice susțin bunăstarea emoțională și le oferă elevilor posibilitatea de a se implica în sarcini de lucru semnificative cu caracter deschis.

Colaborând și de la distanță prin intermediul noilor tehnologii, folosind diverse mijloace de comunicare pedagogii ajută elevii să exploreze și să găsească soluții pentru anumite probleme. Evaluarea produsului, dar neapărat și a procesului, valorificarea experiențelor și

intereselor copiilor, toate aceste sporesc **motivația pentru învățare**. Ingeniozitatea copiilor e destul de mare, urmează s-o valorificați, să solicitați părerile lor și să le alegeți pe cele rezonabile. În mod special copiii preferă *predicțiile*, acest lucru le trezește curiozitatea, astfel încearcă să găsească singuri răspunsuri, folosind diverse surse de învățare.

Apreciem cadrele didactice care au înțeles și văd cu adevărat avantajele proiectelor tematice: pot observa și pune în valoare interesele copiilor și care s-au debarasat de frica că nu vor ști ce să facă cu elevii, de acel formalism și didacticism în lucru; știu să-și schimbe și să-și asume diferite roluri: de partener, co-echipier, mentor și ghid în învățare. Frica de a coborî de pe pedestalul imaginar le joacă, unora fieta și în timpul planificării în rețea se bazează pe propriile cunoștințe sau pe unele clișee: *In proiectul precedent am făcut așa și a mers bine*. E total greșit. În învățarea prin proiecte nu pot fi șabloane, fiecare proiect e total diferit de precedentul, e diferit de la o clasă la alta, de la un grup de elevi la altul. Poate să fie aceeași temă, de exemplu *Pâinea*, dar să fie tratată în mod cu totul diferit. Contează vârsta, interesele copiilor, implicare părinților și altor specialiști, contează motivația elevilor de a învăța, competența și talentul pedagogului de a-i inspira, de a utiliza un limbaj accesibil, nu unul sofisticat și nici prea simplist. Nu aveți cum să cunoașteți despre tot și despre toate, implicați familia și alți specialiști, solicitați ajutor. Dumneavoastră gândiți-vă la aspectul practic, aplicativ, faceți un sondaj ce ați putea face în mod practic, astfel, copiilor le va fi și interesant și vor veni cu noi ipoteze și întrebări.

Accentuăm faptul că **starea de bine a copiilor în procesul de învățare depinde în mare măsură și de sarcinile de învățare propuse, cât și de nivelul de implicare al elevilor în realizarea acestor sarcini**. Același lucru se întâmplă și în cadrul învățării la distanță. Modul de selectare a unui proiect poate fi diferit: fie că elevii vin cu o ipoteză, o întrebare căreia îi solicitați argumente, fie că veniți dumneavoastră cu două trei propuneri la care de asemenea le solicitați părerile, argumentele și ideile. Cu cât învățătorul este mai aproape de interesul copiilor, cu atât proiectele sunt mai interesante și au o încărcătură emoțională pozitivă. Cu cât se bazează pe observațiile făcute și le poate folosi

eficient, cu atât curiozitate elevilor va fi satisfăcută și vor învăța cu plăcere. Pe site-ul programului puteți găsi exemple și modalități de selectare a proiectului tematic la distanță și față în față.

Astfel, pedagogului îi revine rolul de a observa și a lua în calcul interesul elevilor, de a prinde momentul potrivit pentru a-i captiva și a alege o temă de proiect cât mai fascinantă, neobișnuită, dar în același timp cu multiple posibilități de învățare. Iar atunci când învățătorul se gândește ca tema să sune frumoasă și el cunoaște foarte multe despre tema dată, putem fi siguri că va prevala aspectul informativ al învățării și nu cel formativ.

Informațiile în special pentru copii nu sunt de durată. Anume **ceea ce face, descoperă, aplică copilul se memorează și susține învățare** pentru tot parcursul vieții.

Anume **observarea** îl ajută pe învățător să sesizeze când scade interesul elevilor și când aceștia sunt gata să finalizeze proiectul. Modalitatea de finalizare a unui proiect de asemenea o puteți discuta cu elevii, implicând și părinții. Iată câteva sugestii pentru finalizare de proiecte: *conferință pe skype, galerie de desene, colaje, file unite într-o carte virtuală, slideshow, secvențe video etc..*

Dar ce urmează în intervalul de timp: după ce ați finalizat proiectul tematic și încă n-ați selectat o nouă temă? Evident, acesta este timpul pentru reflecții asupra proiectului studiat. Neapărat se planifică timp, în funcție de întrebările și pe care le-ați formulat și desigur nu durează o oră întregă. Se completează a treia rubrică a graficului *Ce știi? Ce vreau să știu? Ce am aflat?* Sau se poate întocmi un chestionar. Strategiile pot fi diferite în funcție și de proiectul studiat. Puteți propune elevilor să-și completeze portofoliul cu o reflecție în format scris sau o secvență video. Contează întrebările pe care le veți adresa. Acestea ar putea varia de la o vârstă la alta a elevilor și de nivelul lor de implicare: *Care au fost cele mai interesante momente în cadrul proiectului? De ce? Ce ați înțeles pentru voi? Care a fost impactul acțiunilor noastre pentru clasa noastră, părinți și comunitate? Pe care din colegi ai vrea să-l apreciezi și pentru ce? Ce vei pune în portofoliul tău referitor la proiectul da?*

Acestea ar putea fi: chestionare, postere, poze, scrieri libere, lucrări, cheme, hărți prezentări Power Point etc.. care ar demonstra interesul și învățarea celui implicat, adică elevului. **Nu putem trece la un nou proiect tematic până nu „arhivăm și filtrăm” toată informația acumulată, până nu învățăm elevii să reflecteze asupra celor învățate, studiate, descoperite și aplicate.** Ne-am convins că activitățile transdisciplinare se regăsesc în mod special în cadrul *Proiectelor tematice, Activități de lucru în grup, Dezvoltarea personală* cât și a celorlalte discipline și nu se vor regăsi în Proiectarea de lungă durată.

Procesul de învățare solicită multe competențe și cunoștințe atât din partea pedagogului, cât și din partea elevilor, dar și implicare a familiei .

Conform teoriei constructivismului noile cunoștințe trebuie construite și deconstruite. Anume *reflecțiile* ne ajută să facem acest lucru, să-i ajutăm elevului să înțeleagă ceea ce învață. Mai multe cercetări în domeniu susțin că:

Învățarea presupune înțelegerea, iar aceasta înseamnă mai mult decât cunoașterea faptelor și demonstrează că elevul:

- construiește cunoașterea și înțelegerea pe baza a ceea ce deja cunoaște;
- formează noi cunoștințe prin modificarea și adăugarea de noi concepte;
- interacționează unii cu alții pentru a-și împărtăși cunoștințele;
- face transferuri de cunoștințe și are capacitatea de a aplica cunoștințele în situații noi (*învață-prin - înțelegere și învață - cu - înțelegere*).

Dacă predarea este vizibilă pentru elevi, iar învățarea este vizibilă pentru profesor, atunci evaluarea putem spune că e vizibilă pentru ambele părți implicate în proces. *Cu cât mai mult elevul devine profesor, iar profesorul elev, cu atât rezultatele sunt mai eficiente.* (John Hattie, 2009)

Autoreflecțiile ne ajuta să conștientizăm și să evaluăm activitatea pe care o facem. *Cum facem acest lucru? Oare ne reușește să realizăm ceea ce ne-am planificat?*

Pentru a progresa ajutați-i copilului să se cunoască.

Acum când și în programul de stat s-a trecut la evaluarea fără note, inii dintre pedagogii care au aplicat metodologia programului *Pas cu Pas*, în special care n-au frecventat de ceva timp cursurile de formare sau alte, motive, au considerat că e mai simplu de a prelua niște materiale prefabricate, decât să pătrunzi în esența lucrurilor. În program de alternativă e la fel cum ai compara un tablou surrealist cu altul impresionist. În primul sunt redade lucrurile clar până în mici detalii, iar în al doilea e ceva care te fascinează, te face să gândești, să analizezi, să descoperi. Și ambele sunt la fel de bune în felul său. Cert e, că nu e cazul să faceți comparații. Deși unii preferă muzica clasică, alții populară, jazul sau alt gen de muzică, indiferent ce fel de muzică preferă, important e să fie de calitate. Iar dacă e să revenim la procesul de evaluare atunci reiterăm, că evaluarea în program este continuă și multidimensională. Iar unul din scopurile de bază este să dezvoltăm concommitent și deprinderile de autoevaluare obiectivă ale copilului, chiar începând cu etapa preșcolară.

Autoevaluarea este o formă de organizare și apreciere care înseamnă motivația interioară față de învățare.

Elevul are nevoie să se autocunoască pentru ca să-și pună în valoare propriile atitudini, deprinderi și aptitudini. Cadrului didactic îi revine sarcina de a-i pregăti pe elevi pentru autoevaluare, de a-i face să înțeleagă criteriile după care își apreciază propria activitate. Criteriile trebuie elaborate împreună cu elevii și nu date de cadrul didactic, chiar dacă unii consideră că acest lucru le-ar lua din timp, apoi mai trebuie și scrise pe un poster. Unii aleg calea mai ușoară și le acroșează gata elaborate, laminate și create de cineva. Admitem ideea că pot fi și impecabil formulate. În programul de alternativă „Pas cu Pas” criteriile sunt elaborate împreună cu elevii. Indiferent de ceea ce dorim să evaluăm, inițial împreună cu elevii stabilim criteriile de evaluare. Iar informațiile obținute în urma autoevaluării pot fi folosite pentru a le compara cu cele anterioare pentru a le prezenta periodic părinților și pentru a completa portofoliul elevului. Și *evaluarea la distanță* trebuie să fie însoțită la fel de comentarii, propuneri de încurajare, care se referă la cunoștințele, comportamentul, reacțiile emoționale, limbajul și comunicarea cu semenii. De aceea, în contextul evaluării la distanță, copilul trebuie implicat mai mult în activități de autoevaluare, decât evaluarea propriu-zisă din partea pedagogului.

Evaluarea trebuie să stimuleze elevii să depună mai mult efort pentru a-și îmbunătăți rezultatele, să evidențieze progresul și nu incapacitatea lor de a realiza anumite cerințe școlare. Iar finalitatea evaluării trebuie să ofere „o oglindă” a nivelului de pregătire a elevului de-a lungul unei perioade de școlaritate. **Încurajați elevul reflecteze adresându-și întrebări de tipul:**

- *am îndeplinit sarcina destul de bine?*
- *cum ași putea să-mi îmbunătățesc lucrarea?*
- *ce ar fi să încerc și o altă metodă?*
- *care sunt elementele de care mă pot dezice?*
- *ce ar trebui să fac în pasul următor?*
- *cum voi prezenta ceea ce am realizat?*

Iar pentru a-și forma deprinderile de autoevaluare este important ca elevul:

- să cunoască obiectivul pe care trebuie să-l atingă;
- să-l încurajați pe elev să-și pună întrebări și să dea răspuns atât oral cât și în scris;

La sfârșitul unor sarcini să completeze unele din propozițiile de genul:

Am înțeles că ...

Am descoperit că...

Am folosit metoda...deoarece...

În realizarea acestei sarcini ni-a fost mai dificil să...

În realizarea acestei sarcini, vreau să-l apreciez pe colegul/colega mea pentru ...

Mă voi strădui să utilizez ... să aplic....să țin cont de

Fișele de autoevaluare permit elevilor să-și determine, în condiții de autonomie, eficiența activităților realizate.



Care sunt efectele implicării elevilor în autoevaluare?

Ce condiții trebuie să creeze cadrul didactic pentru a forma deprinderi de autoevaluare la elevi?

Domeniul de interes nr.5 Strategii didactice

Pedagogii elaborează, selectează și implementează diverse strategii didactice pentru a facilita învățarea, a încuraja creativitatea inovația, investigația independentă, cooperarea și explorarea. Demonstrați curaj și încercați diverse strategii pentru a le putea selecta pe cele mai reușite, site-ul programului vă vine în ajutor cu exemple de strategii didactice. Accesați www.pascupas.md.

Iată activități care oferă posibilitate adulților să se implice împreună cu elevii în activitate, să valorifice cunoștințele pe care le dețin.

- *Părinții sprijină elevii cu resurse și ajutor tehnic disponibil la realizarea unor sarcini.*

De exemplu: la lecția de științe, cu unitatea de conținut *Luna – satelit natural al Pământului*, le puteți propune elevilor următorul algoritm de învățare:

1. Cercetați tema din manual.
2. Citiți și alte surse accesibile vârstei.
3. Introduceți termenii în scheme, tabele, cum vă este convenabil. Săptămâna următoare propuneți o fișă de autoevaluare.
4. Pregătiți o secvență video sau o schemă, un desen în care să prezentați 5-6 reguli, pe care trebuie să le respecte cetățenii pentru protecția mediului ambiant.

Părinții valorifică cunoștințele pe care le dețin dintr-un anumit domeniu pentru a-i ajuta pe elevi să descopere, să învețe lucruri noi.


Criteriile le veți stabili împreună cu elevii, acestea ar putea fi: *Prezentare cursivă, fără pauze nejustificate; Expresivitatea comunicării; Formularea corectă, coerentă a gândurilor; Utilitatea regulilor formulate.*

Extindere: Cei, care au acces la computer, mai pot lucra la o *Prezentare Power Point* (cu referință la tema dată) pe care o puteți posta în următoarea săptămână. Puteți crea un colaj ori o aplicație la tema respectivă. Succese!

Pentru a consolida figurile geometrice, puteți propune elevilor să cerceteze produsele pe care le consumă într-o zi când stau acasă, să le asocieze cu figurile geometrice învățate, rezultatele observărilor să le introducă în tabel:

Părinții folosesc rutina pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă unele concepte științifice.

Figurile geometrice în meniul meu

Figuri geometrice	Produse comestibile care au forma respectivă		
	Dejun	prânz	cină
Exemplu 	biscuiți, felie de pâine, semințe.		

Pentru exersare la aflarea perimetrului poligoanelor, le puteți sugera următoarele sarcini: Astăzi vom începe cu matematica. Consolidăm **Perimetrul poligonului. Unități de măsură pentru lungime.** Efectuați măsurări practice a obiectelor din casă care au forma de poligon. Utilizați diverse instrumente pentru măsurarea lungimii.

Domeniul de interes nr.6 Mediul de învățare

Dintr-o dată școala a devenit fără pereți și fără geamuri, a dispărut controlul absolut din partea pedagogului, a dispărut influența directă și au ieșit în prim plan competențele de care trebuie să dea dovadă un pedagog pentru a-i stimula elevului interesul față de învățare. Atunci când nu mai stă față în față cu elevul, pedagogul recurge la alte strategii pentru a-l intriga și a-i trezi curiozitatea de a învăța. Suntem în secolul XXI, iar sarcinile de tipul citește pag. 113 din manual și îndeplinește exercițiile 2-6 de la pagina 114 nu garantează faptul că vor fi îndeplinite. Nu, nu înseamnă că trebuie ignorat manualul, dar completamente altfel trebuie abordată învățarea la distanță. Ceea ce învață elevul trebuie să fie *relevant și semnificativ*.

Mediile de învățare trebuie să fie protectoare și stimulative. În discuțiile cu părinții și elevii abordați subiectul despre siguranța pe internet.

Psihologul și pedagogul David Asubel, afirmă că pentru a învăța într-un mod semnificativ, indivizii trebuie să coreleze noile cunoștințe cu concepte relevante pe care le cunosc deja. Noile cunoștințe trebuie să interacționeze cu structura cunoașterii persoanei care învață. Sarcinile propuse ar trebui să includă atât informații noi, cât și informații dobândite anterior. Comparațiile între

concepte noi și vechi sunt esențiale pentru învățare. Iar sarcina pedagogului este de a umple decalajul dintre ceea ce știe deja elevul și ceea ce trebuie să învețe.

Domeniul de interes nr. 7 Dezvoltarea profesională

Fiecare pedagog evaluează și fortifică calitatea și eficiența lucrului efectuat și colaborează cu colegii pentru a-și îmbunătăți practicile de lucru și a disemina propria experiență.

Este important ca noi, practicienii, să colaborăm și să ne ajutăm reciproc, să cooperăm între noi făcând schimb de bune practici.

E de datoria cadrului didactic care promovează metodologia Programului *Pas cu Pas* să țin cont de:

- respectarea filosofiei și principiilor programului;
- organizarea mediului educațional pe centre de activitate care stimulează interacțiunile și învățarea reciprocă;
- luarea în calcul nu doar a produsului, dar și a procesului de lucru a elevului;
- evaluarea autentică în egală măsură a achizițiilor cognitive, cât și a celor socio-afective;
- aplicarea unei varietăți de instrumente cum ar fi: *portofoliul, mapa elevului, observarea, interviul, testele, prezentări, proiecte, evaluări, chestionare etc.* care sunt utilizate echilibrat pentru o evaluare complexă;
- promovarea învățării integrate, semnificative și experiențiale la toate disciplinele școlare;
- valorificarea *activităților de învățare în grup* și *activităților tematice* prin abordarea holistă a copilului;
- depășirea limitei manualului, deoarece procesul de învățare este unul continuu;
- implicarea elevilor și a părinților în procesul de evaluare și planificare.

Răspunsuri la cele mai frecvente întrebări referitor la întocmirea a documentației școlare.



Dacă pentru învățarea pasivă a elevilor au fost folosite cuvintele *a auzi*, și *a vedea*, cum credeți ce verbe pot fi folosite pentru *învață activ*? Ce fac elevii când învățarea este activă? Urmează să reflectați cum o faceți dvs.? Noi suntem siguri că o puteți face mai bine! Vă dorim succes!

Accentuăm că **Portofoliul elevului** reprezintă un instrument util pentru evaluarea și autoevaluarea copilului și nu o simplă acumulare de hârtii inutile, care nu sunt datate, semnate și ordonate cronologic. Fiind însoțit de scurte reflecții asupra muncii sale nu poate vorbi despre implicarea elevilor în procesul de evaluare dezvoltă competențele de autoevaluare. Anume reflecțiile elevului îi permit copilului să-și aprecieze propriul progres și să-și stabilească prioritățile pentru viitor. Acest lucru este o parte integrantă a evaluării autentice. Cele mai relevante dovezi, care confirmă progresul copilului se vor regăsi în **Portofoliul elevului** care reflectă în întregime *dezvoltarea personală a elevului*, nu e nevoie de un portofoliu sau o rubrică aparte. Conținutul portofoliului poate fi structurat conform disciplinelor școlare și va conține: *reflecții personale ale elevului, postere, fișe de lucru, fotografii, chestionare, teste, etc.*

Pentru elaborarea unui raport pentru mijloc sau sfârșit de an școlar, cadrul didactic împreună cu colegii de la paralelă, implicând și specialiștii, pot decide cum să ilustreze într-un mod cât mai veridic și accesibil atât reușitele cât și aspectele care urmează a fi îmbunătățite de către elev. Nu se uită nici de **efortul** pe care-l depune elevul pentru perioada dată, de numărul de absențe care la fel este important, dar și nivelul de implicare al familiei în procesul educațional. Argumentul de rigoare fiind faptul că programul este pentru părinți și copii, iar implicarea acestora este indispensabilă.

Astfel, *Raportul pentru I semestru*, se vor păstra în portofoliul elevului, iar *Raportul de la sfârșit de an școlar* se vor păstra în **Dosarul elevului**. Pedagogii care aplică metodologia programului „Pas cu Pas” vor completa pentru fiecare elev un *Raport al elevului* la fiecare sfârșit de an școlar. Pentru orientare puteți accesa site-ul programului și veți găsi pentru orientare un raport pentru sfârșit de treaptă primară. Din cele propuse veți extrage acele aspecte care îl caracterizează pe elev și neapărat vor fi indicate părțile forte, dar și părțile care necesită a fi îmbunătățite. Limbajul trebuie să

fie unul accesibil și înțeles de toți. Drept orientare pot servi finalitățile pentru fiecare an de studiu din curriculumul național, la baza cărora vor fi observațiile cadrului didactic și a specialiștilor.

De asemenea, pedagogii care aplică metodologia Programului Educațional Pas cu Pas respecta prevederile Curriculumului pentru învățământul primar (2018) și vor completa un singur **Portofoliu cadrului didactic (nu două)** și vor structura Portofoliul în contextual specific Programului, completându-l cu dovezi relevante (proiecte, secvențe video, foto, articole, reflecții personale, fișe, chestionare etc.), conform celor șapte domenii de interes ale programului Pas cu Pas: **1. Interacțiunile 2. Familia și comunitatea 3. Incluziunea, diversitatea și valorile democratice 4. Evaluarea și planificarea 5. Strategiile didactice 6. Mediul de învățare 7. Dezvoltarea profesională.**

În scopul evaluării de către managerii școlari, inspectorilor, dar și a autoevaluării este utilizat *Instrumentul de Evaluare și autoevaluare profesională pentru îmbunătățirea calității practicilor educaționale în grupe și clase de copii*, care face parte din pachetul de resurse în sprijinul unei educații de calitate centrate pe copil, în definiția Asociației Internaționale Step by Step (ISSA), al cărei membru este Programul Educațional *Pas cu Pas* Moldova. Extrasul acestui instrument, numit *Instrumentul scurt de evaluare*, facilitează procesul de evaluare și autoevaluare continuă a cadrelor didactice în cadrul observării directe a activităților.

La început de an școlar indiscutabil **vor fi recuperate subiectele** care n-au fost predate sau poate nu au fost suficient de bine înțelese de elevi și necesită o aprofundare.

- ✓ **Activitățile în grup** pentru care sunt rezervate 4 ore în clasa întâi și câte 3 ore săptămânal în următoarele clase pentru care se vor realiza planificări de scurtă durată. Ținând cont de situați epidemiologică în care ne aflăm aceste ore pot fi desfășurate în aer liber, iar cadrelor didactice au posibilități reală de a selecta subiectele pentru discuții accesibile și relevante pentru elevi ținând cont de necesităților, interesele și de particularitățile de vârstă ale elevilor .
- ✓ **Proiectul tematic** presupune o mini-cercetare sau o investigație a unui subiect care prezintă interes pentru elevi și la fel poate fi tratat prin integrarea mai multor discipline aplicând diferite principii și strategii de organizare, inclusiv și în cadrul învățării la distanță.
O abordare tematică a predării va pune accentul pe aspectele intelectuale, sociale, emoționale, fizice și estetice ale dezvoltării copilului. Implicarea elevilor și familii în procesul de planificare a acestor activități vor da posibilitate copiilor să-și dezvolte gândirea complexă, gândirea critică, originalitatea și creativitatea. Organizarea judicioasă a aceste activități vor dezvolta la elevi spiritul de echipă, noi competențe de gândire și exprimare, precum și încrederea în sine. Odată acumulate, aceste competențe le vor deschide noi căi de aplicare a cunoștințelor în practică. Aceste ore nu pot fi înlocuite cu alte discipline și nici folosite în scopul consolidării sau recuperării altor discipline, (ce nu s-a reușit la alte discipline) și nu se reduc doar la prezentările făcute de elevi sau părinți.
- ✓ **Temele pentru acasă** vor fi propuse elevilor, luând în considerare particularitățile clasei de elevi, interesul lor, necesitățile de formare și de vârstă acestora. Vor fi oferite *sarcini la alegere* cu caracter aplicativ și creativ care dezvoltă gândirea reflexivă. Se vor evita sarcinile reproductive care solicită exersări după un anumit algoritm și cele care depășesc competențele de înțelegerea ale elevilor. Temele pentru acasă vor fi înregistrate în catalogul școlar doar la disciplinele: Matematica, Limba și literatura română, Limba străină, Istorie și Științe. Iar în catalogul școlar nu se dau calificative.
- ✓ **Evaluarea** fiind un proces continuu și nu o parte separată a învățării, inclusiv și în procesul de învățare la distanță. În acest scop sunt utilizate diverse instrumente și criterii elaborate împreună cu elevii. Cadrele didactice sunt responsabile în alegerea strategiilor de monitorizare și înregistrare a progresului elevilor. Aceste rezultate vor servi drept surse relevante de informare a părinților, elevilor, administrației instituției și celor interesați.
- ✓ **Observarea** rămâne a fi, pentru cadrul didactic, un instrument important în organizarea unui proces educațional centrat pe copil. Dezvoltarea deprinderii conștiente de a observa, însoțită de deprinderea de a reflecta și a analiza cele observate, prin depășirea propriului subiectivism, conduce la o mai multă obiectivitate în evaluarea copiilor. Documentarea prin mai multe forme de colectare a datelor (*caietul de observări, fișe elaborate de învățător, agende de notițe*

etc.) face vizibil progresul real al fiecărui copil și reprezintă un suport eficient pentru cadrelor didactice atât pentru întocmirea unui raport de activitate al elevului, cât și o sursă eficientă de lucru cu părinții.

- ✓ **Activitățile transdisciplinare** se regăsesc în mod special în cadrul *Proiectelor tematice, Activități de lucru în grup, Dezvoltarea personală* cât și nu se vor regăsi în Planificarea de lungă durată în cadrul unor zile separate.
- ✓ Notarea în **Catalogul școlar** la sfârșit de fiecare trimestru și la sfârșit de an școlar la pagina *Evidența rezultatelor școlare* precum și în Dosarul elevului, se va înregistra termenul *admis* la fiecare disciplină în baza Raportului de activitate al elevului pentru anul curent la sfârșit de fiecare trimestru. Rapoartele de la sfârșit de an școlar se vor păstra în Dosarul elevului, iar Raportul pentru I semestru, în Portofoliul elevului și nu Tabelul de performanță.

Pentru a se documenta și a beneficia de materiale de suport încurajăm învățătorii să viziteze site-ul a Programului Educațional Pas cu Pas (www.pascupas.md) cât și pagina de facebook.

Cadrele didactice care aplică metodologia Programului de alternativă *Pas cu Pas* sunt invitate să frecventeze cursurile de formare care se desfășoară interactiv, inclusiv la distanță, pentru a-și dezvolta competențele profesionale. Pentru o mai eficientă aplicare a principiilor programului și o demonstrare reală a lucrului în parteneriat, recomandăm ca în clasele Pas cu Pas să activeze un asistent didactic.

6. TEME DE CERCETARE ORIENTATIVE

în cadrul comisiilor metodice și în contextul dezvoltării profesionale a cadrelor didactice

1. Abordarea diferențiată și individualizată a procesului educațional în clasele primare
2. Abordarea integrată a curriculumului pentru învățământul primar
3. Abordarea textelor literare/ nonliterare în contextul curriculumului la Limba și literatura română
4. Activități creative și ludice la lecțiile de Științe în clasele II-IV
5. Activități de explorare-investigare în studiul elementelor intuitive de geometrie și măsurări la lecțiile de matematică în clasele primare
6. Alfabetizarea vizuală în cadrul disciplinei „Educația plastică” în clasele primare
7. Aplicarea activităților ludice/ studiilor de caz/ metodelor interactive etc. în cadrul disciplinei „Dezvoltare personală” în clasele primare
8. Aplicarea proiectelor STEM/ STEAM în clasele primare
9. Aspecte metodologice ale predării-învățării-evaluării citit-scrisului în clasa I
10. Aspecte metodologice ale procesului educațional incluziv la nivelul primar de învățământ
11. Aspecte metodologice de realizare a inter/ transdisciplinarității la lecțiile de educație plastică/ educație muzicală/ educație tehnologică/ educație moral-spirituală/ dezvoltare personală
12. Aspecte metodologice privind formarea competenței de formulare a problemelor de matematică
13. Aspecte metodologice privind modulul „Educație digitală”/ „Robotica” în cadrul disciplinei „Educație tehnologică”
14. Aspecte metodologice privind studiul elementelor de construcție a comunicării în cadrul orelor de limba și literatura română
15. Autoevaluarea ca element esențial în autoreglarea învățării
16. Contexte didactice de creare a situațiilor de succes în evaluarea criterială prin descriptori
17. Contracarea fenomenului de bullying în clasele primare
18. Crearea mediilor de învățare *cu eficiență înaltă și favorabile învățării centrată pe elev* în clasele primare
19. Cultivarea modului sănătos de viață la elevii claselor primare
20. *Cultura controlului/ examinării* versus *cultura evaluării*: cerințe, modele teoretice, bune practici, exemplificări
21. Dezvoltarea competenței de comunicare orală/ scrisă în cadrul disciplinei „Limba și literatura română”
22. Dezvoltarea culturii emoționale a cadrelor didactice - premise pentru un mediu școlar prietenos
23. Dezvoltarea experiențelor de calcul mintal în situații de învățare și în contexte reale de viață

24. Dezvoltarea fizică armonioasă a elevilor din clasele primare
25. Dezvoltarea interesului și preferințelor pentru lectură în cadrul disciplinei „Limba și literatura română”
26. Dezvoltarea spiritului inovativ/ creativității/ gustului estetic al micilor școlari prin modulul „Modelarea artistică”/ „Colaje și decorațiuni” / „Meșteșuguri populare (arta acului)” în cadrul disciplinei „Educație tehnologică”
27. Diversificarea metodelor de evaluare pentru optimizarea procesului de învățare activă în clasele I-IV
28. Disciplinarea pozitivă a clasei de elevi
29. Educația antreprenorială/ interculturală/ pentru drepturile copilului/ mediatică etc. în clasele primare
30. Educația ecologică în cadrul orelor de Științe în clasele II-IV
31. Educație pentru mediu în baza modulului „Reciclare creativă”/ „Activități agricole” în cadrul disciplinei „Educație tehnologică”
32. Eficiența metodelor alternative de evaluare în dezvoltarea competențelor de autocunoaștere și *a învăța să înveți*
33. Evaluarea performanțelor școlare ale elevilor: modele comparative internaționale
34. Formarea competenței de rezolvare a problemelor de matematică la elevii claselor primare
35. Formarea competențelor sociale/ civice la elevii claselor primare
36. Formarea comportamentelor morale în contextul disciplinei „Educație moral-spirituală” în clasele primare
37. Impactul formativ al activităților diferențiate de postevaluare
38. Impactul formativ al învățării bazate pe proiecte în dezvoltarea competențelor
39. Impactul orelor opționale asupra dezvoltării atributelor generice ale viitorilor cetățeni (conform Profilului absolventului claselor primare)
40. Importanța parteneriatului școală-familie în motivația pentru învățare a elevilor din treapta primară
41. Învățarea prin cooperare în clasele primare
42. Învățarea vizibilă (visible learning) - oferirea de șanse egale în învățare
43. Jocul didactic – metodă propice pentru dezvoltarea competențelor de calcul la vârsta școlară mică
44. Managementul clasei în învățământul primar. Metode de cunoaștere a relațiilor interpersonale și de stimulare a coeziunii grupului
45. Managementul temelor pentru acasă în învățământul primar
46. Managementul timpului liber al elevilor de vârstă școlară mică
47. Modalități de investigare/evaluare a capacității copilului de a se integra în clasa I
48. Modalități eficiente de evaluare sumativă orală la Limba și literatura română
49. Modalități de sporire a fluenței calculului oral și scris la elevii claselor primare
50. Monitorizarea elevilor care necesită mai mult sprijin în vederea sporirii performanțelor școlare
51. Omogenitatea și eterogenitatea în procesul diferențierii instruirii
52. Parteneriatele cu părinții pentru învățare
53. Pedagogia diferențiată - modele de implementare
54. Prevenirea și combaterea dificultăților de învățare specifice elevilor de vârstă școlară mică
55. Profilul absolventului – finalitate a nivelului primar de învățământ
56. Realizarea zilelor de activități transdisciplinare în clasele primare
57. Strategii didactice eficiente în predarea-învățarea-evaluarea disciplinei „Dezvoltarea personală” în clasele primare
58. Strategii de rezolvare a unor conflicte sau de atenuare a unor stări tensionate între elevi, între cadrul didactic și elevi, între părinți și cadrul didactic, între părinți și elevi etc.
59. Tehnologii moderne în cadrul lecțiilor de educație fizică în clasele primare
60. Utilizarea eficientă a noilor tehnologii ale informației și comunicării în învățământul primar
61. Utilizarea eficientă a portofoliului istoric în clasa a IV-a
62. Utilizarea probelor practice în cadrul evaluării rezultatelor școlare în clasele primare
63. Valențe formative ale dictărilor matematice în clasele primare

64. Valențe formative ale modulului „Arta culinară și sănătatea” în cadrul disciplinei „Educație tehnologică”
65. Valorificarea dimensiunilor școlii prietenoase copilului în managementul calității
66. Valorificarea în demersul didactic a principiilor evaluării criteriale prin descriptori
67. Valorificarea învățării bazate pe sarcini de lucru în clasele primare
68. Valorificarea învățării experiențiale/ învățării prin investigare/ învățării de tip aventură la orele de Științe în clasele II-IV
69. Valorificarea învățării prin excursii în clasele primare
70. Valorificarea jocurilor sportive/ de mișcare la lecțiile de educație fizică în clasele primare
71. Valorificarea tipurilor moderne de învățare la disciplina „Istoria românilor și universală” în clasa a IV-a
72. Valorizarea activităților *outdoor* (în afara sălii de clasă) ca activități curriculare în clasele primare
73. Valorizarea discursului pedagogic în contextul promovării imaginii pozitive a cadrului didactic
74. Valorizarea experiențelor artistice ale elevilor în cadrul disciplinelor din aria curriculară „Arte”/ activităților extracurriculare
75. Valorizarea pauzelor dinamice în cadrul lecțiilor în clasele primare